

ଜହ୍ନ ମାୟା

ସମ୍ପାଦକ : 'ଚନ୍ଦ୍ରପାଣୀ'

ସମ୍ପାଳକ : ନାଗିରେଡ଼ିଆ

ଏ ସଂଖ୍ୟାର ଚନ୍ଦ୍ରକଥା “ଇନ୍ଦ୍ରପଦରେ ମାନବ” । କମ୍ବୁଦନ୍ତୀ-
ଟିର ଶେଷରେ ରଜା ନନ୍ଦୁଷ ଯୁଧିଷ୍ଠିରଙ୍କୁ ଏକ ପ୍ରଶ୍ନ
ପଚାରିଥିବା କଥା ଅଛି । ପ୍ରଶ୍ନଟି ହେଲା : “ପ୍ରକୃତ ବ୍ରାହ୍ମଣ
କିଏ ?” ଯୁଧିଷ୍ଠିରଙ୍କ ଉତ୍ତର : “ଯିଏ ସତ୍ୟନିଷ୍ଠ, ଦୟାବାନ୍,
ହିଂସାମୁକ୍ତ ଏବଂ ତପଃ ନିରତ, ସେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ।”

*

ଅମରବାଣୀ

ଅପ୍ସଂ ନିଜଃ ପରୋ ବେତ ଗଣନା ଲଘୁରେତସାମ୍ ।

ଉଦାରଚରିତାନାଂ ତୁ ବସୁଧୈବ କୁଟୁମ୍ବକମ୍ ॥

ଲଏ ମୋର ସିଏ ପର—ଏ ଚକ୍ରାଧାର ସାଧାରଣ ମଣିଷର । ସିଏ
ଉଦାର, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବିଶ୍ୱ ତାକୁ ତା’ ନିଜ ପରିବାର ଭଳି ମନେ ହୁଏ ।

ବର୍ଷ : ୧୩

ଡିସେମ୍ବର ୧୯୭୯

ଅଙ୍କ : ୭

ପ୍ରାଣେଶ୍ୱର

ଦିଆଲିର ତାପ୍ତ୍ୟ କ'ଣ ? ଏ ଉତ୍ସବର ଉତ୍ସ ସମ୍ପର୍କରେ ଯେତେ କମ୍ପଦନ୍ତୀମାନ
ରହିଛନ୍ତି, ତହିଁରୁ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ଗ୍ରହଣଯୋଗ୍ୟ କେଉଁଗୋଟିକ ?

ଗଙ୍ଗାଧର ଜେନା, ପିରୁକୁଳି, ଓଡ଼ିଶା ।

ଭାରତର ସବୁ ପ୍ରାଚୀନ ଉତ୍ସବମାନଙ୍କ ମୂଳରେ ଯାହା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ରୂପେ ରହିଥାଏ, ତାହା ହେଲା ସେସବୁ
ଜରିଆରେ ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ଜୀବନର ମହତ୍ତ୍ୱର ଲକ୍ଷ୍ୟ ସମ୍ପର୍କରେ ସଚେତ କରିଦେବା, ନଚେତ୍ ଅନ୍ଧାର
କୌଣସି ମହତ୍ତ୍ୱ ଘଟଣା ସ୍ମରଣ କରାଇଦେବା ।

ଦିଆଲି ହେଲା “ଦୀପାବଳି” ର ଅପଭ୍ରଂଶ । ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଦେଖିଲେ, ଅନ୍ଧାର ଅଜ୍ଞାନର ପ୍ରତୀକ ।
ତହିଁ ମଧ୍ୟରେ ଦୀପଶିଖା ସତ୍ୟ ଓ ଆଲୋକ ପାଇଁ ମାନବର ଅସ୍ପଷ୍ଟାର ପ୍ରତୀକ । ଦୀପାବଳି ଦିନ ସମସ୍ତେ ଅନ୍ତତଃ
ଗୋଟାଏ ଦୀପ ଜଳାଇବା ବ୍ୟୟ ରହୁଛି । ସତ୍ୟ ଓ ଆଲୋକ ଯେ ଆମର ଲକ୍ଷ୍ୟ, ଏ ବ୍ୟୟ ତାହାହିଁ ମନେ
ପକାଇଦେଏ ।

ତେବେ ଉତ୍ସବ ମାତ୍ରେ କୌଣସି ନା କୌଣସି ଘଟଣାରୁ ଉଦ୍ଭୁତ ହୋଇଥାଏ । ଦୀପାବଳିର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ
ସମ୍ପର୍କରେ ଯେତେ କମ୍ପଦନ୍ତୀ ଅଛନ୍ତି, ତହିଁ ମଧ୍ୟରୁ ସବୁଠୁ ଅଧିକ ଗ୍ରହଣଯୋଗ୍ୟ ହେଲା : ରାମ ଯେତେବେଳେ
ଲଙ୍କାବିଜୟ କରି ପ୍ରୀତାଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର କରି ଅଯୋଧ୍ୟା ପତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ କଲେ, ସେତେବେଳେ ସେ ନଗରର
ଆବାଲବୃଦ୍ଧବନ୍ଧୁ ସହସ୍ର ସହସ୍ର ଦୀପ ଜାଳି ତାଙ୍କୁ ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା କରାଇଥିଲେ । ରାମ ଥିଲେ ସେମାନଙ୍କ
ହୃଦୟର ଆଲୋକ ।

ଅନ୍ୟ ଏକ କମ୍ପଦନ୍ତୀ କହେ, ପ୍ରାଗ୍ଜ୍ୟୋତିଷପୁରର ଅପୁର-ରାଜା ନରକାପୁର ଅନେକ କନ୍ୟାଙ୍କୁ ଧରି-
ନେଇଯାଇ ବନ୍ଦନା କରିଥିଲା । ଯେଉଁ ପରିବାରମାନେ କନ୍ୟାମାନଙ୍କୁ ହରାଇଥିଲେ, ସେମାନଙ୍କ ଘରେ ଦୁଃଖରେ
ଆଲୁଅ ଜଳୁ ନ ଥିଲା । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ନରକାପୁରକୁ ବଧ କରି ସେସବୁ କନ୍ୟାଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର କରନ୍ତେ ସେସବୁ ଘରେ
ଆଲୋକ ଜଳିଉଠିଥିଲା । ଦୀପାବଳି ତାହାର ସ୍ମୃତି ।

ପଞ୍ଚତର

ସେହି ମୁଖପତ୍ରିକ ଚାରିଜଣ ଗଧ ଏବଂ
ଓଟକୁ ଏକସ ବାନ୍ଧ ଅଡ଼ାଇବାକୁ
ଚେଷ୍ଟା କଲେ । କିନ୍ତୁ ପଶୁ ଦୁଇଟି ନ ଚାଲିବାରୁ
ସେମାନେ ସେ ଦୁହଁକୁ ବାଡ଼ିଆପିଟା କରିବାକୁ
ଲାଗିଲେ । ଗଧ ରଡ଼ି ଛୁଡ଼ିଲା । ଓଟ ମଧ୍ୟ
ତାହାହିଁ କଲା । ଗଧର ମାଲିକ ତଥା ଓଟର
ମାଲିକ ଅଳ୍ପ ଦୂରରେ ଥିଲେ । ସେ ଦୁହେଁ
ଦୋଡ଼ି ଆସି ନିଜ ପଶୁମାନଙ୍କର ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ଦେଖି
ଗୁରୁ ପତ୍ରିକକୁ ବହେ ପିଟିଦେଇଗଲେ ।

ପଶୁତମାନେ ଦୋଡ଼ି ପଳାଇଲେ । ବହୁ
ଦୂର ଯାଇ ହାଲିଆ ହୋଇ ସେମାନେ ପର-
ସ୍ପରକୁ ପଚାରିଲେ, “କଥା କ’ଣ ? ଆମକୁ ମାଡ଼
ଦେଲେ କାହିଁକି ?”

ଜଣେ କହିଲା, “ଆରେ ଭାଇ, ଶାସ୍ତ୍ରରେ ତ
ସ୍ପଷ୍ଟ ଲେଖା ଅଛି ଯେ ମୁଖମାନେ ପତ୍ରିକ

ବ୍ୟବହାର ବୁଝିପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ସେ ଦୁଇ ମୁଖ
ଆମ କାର୍ଯ୍ୟର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ବୁଝନ୍ତେ କିପରି ?”

ଗୁରୁହେଁ ଯୁକ୍ତି ଅଗ୍ରସର ହେଲେ । କିଛି
ଦୂରରେ ପଡ଼ିଲା ନାହିଁ । ଜଣେ ପତ୍ରିକ କହିଲା,
“ଶାସ୍ତ୍ର କହେ, ଜ୍ଞାନ ଭବସାଗର ପାରି କରାଏ ।
ଇଏ ତ ସାମାନ୍ୟ ନାହିଁ ।” ଏହା କହି ସେ
ପାଣିକୁ ଡେଇଁପଡ଼ି କାଦୁଅରେ ଗୋଡ଼ି ହୋଇ-
ଯିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ତା’ର ସେ ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ତା’ର ଜଣେ
ସାଥୀ କହିଲା, “ଶାସ୍ତ୍ର କହୁଛି, ସବୁନାଶେ
ସମୁପ୍ସନ୍ନେ ଅର୍ଦ୍ଧଂ ତ୍ୟଜତି ପତ୍ରିକଃ ! ଆମେ-
ମାନେ ଏହାଙ୍କର ମୁଣ୍ଡଅଂଶତକ ଅନ୍ତତଃ ରକ୍ଷା
କରିବା ।” ଏହା କହି ସେ ବୁଡ଼ିଯାଉଥିବା
ପତ୍ରିକର ମୁଣ୍ଡଟି କାଟିନେଲା ।

କିନ୍ତୁ ମୁଣ୍ଡକୁ ନେଇ ସେମାନେ ବା କରତେ

ଦିଶାୟ ଗୃହସ୍ଥ ତାଙ୍କ ଅତିଥିକୁ ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାର ପିଠା ପରଷିଲେ, ଯାହା ଆୟୁତନରେ ବେଶ୍ ବଡ଼ । ପଣ୍ଡିତର ମନେ ପଡ଼ିଲା, “ଅତି-ବିସ୍ତାରବସ୍ତୀର୍ଣ୍ଣଂ ତଦ୍ଭବେନ୍ନ ଚରସୁଷମ୍ ।” ସେ ଏହାର ଅର୍ଥ କଲା, ବେଶୀ ଓସାରଆ ଜନସ ଖାଇଲେ ଜଣେ ଚରସୁ ହୋଇପାରେନା । ସେ ବି ଉଠି ଚାଲିଗଲା ।

ତୃତୀୟ ଗୃହସ୍ଥ ତାଙ୍କ ଅତିଥିକୁ ବର ଖାଇବାକୁ ଦେଲେ । ସେ ବରଗୁଡ଼ିକ ଦେହରେ ଛୁଦ୍ର ଥାଏ ।

ପଣ୍ଡିତଙ୍କର ମନେ ପଡ଼ିଲା, “ଛୁଦ୍ରୋଷ୍ଟନର୍ଥା ବହୁଲୀଭବନ୍ତି !” ଅର୍ଥାତ୍ ଛୁଦ୍ର ଥିଲେ ବହୁ ଅନର୍ଥ ଘଟେ । ସେ ବି ଉଠିଗଲା ।

ଗାଁଲୋକେ ଶୀଘ୍ର ବୁଝିପାରିଲେ, ସେ ତିନି-ଜଣ ବହୁତ ପଡ଼ାଶୁଣା କରିଥିଲେ କ’ଣ ହେବ, ସେମାନେ ପ୍ରକୃତରେ ମୁର୍ଖ । ଏଣେ କ୍ଷୁଧାରେ କଷ୍ଟ ପାଇ, ତେଣେ ଲୋକଙ୍କ ଅଟ୍ଟା ଟାପରା ଶୁଣି ଶୁଣି ତିନି ପଣ୍ଡିତ ବିଦାୟ ହେଲେ ।

ବିଚରମାନେ ଏତେ ପାଠ ପଢ଼ିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ନିଜ ନିଜ ଘରେ ପଦ୍ମସିଦ୍ଧି ଯାଏ ମୁଁ ଏ ଲେଖାଏଁ ଖାଇବାକୁ ମଧ୍ୟ ମିଳିଲା ନାହିଁ ।

ଏ କାହାଣୀ ଶୁଣି ଅତ୍ୟନ୍ତଲୋଭା କହିଲା, “ବାସ୍ତବିକ, ଯାହାର ସାଧାରଣ ବୁଦ୍ଧି ନ ଥିବ, ତା’ର ପାଣ୍ଡିତ୍ୟ ଥାଇ କୌଣସି ଲାଭ ନାହିଁ ।

କ’ଣ ? ତାକୁ ନଈ ଖୋରରେ ପକାଇଦେଇ ସେମାନେ ପୁଣି ଆଗକୁ ଚାଲିଲେ ।

ଗୋଟାଏ ଗାଁରେ ପହଞ୍ଚି ସେମାନେ ନିଜ ନିଜକୁ ପଣ୍ଡିତ ବୋଲି ପରିଚୟ ଦିଅନ୍ତେ ତିନି-ଜଣ ଗୃହସ୍ଥ ତିନିଜଣକୁ ଅଲଗା ଅଲଗା ନିଜ ନିଜ ଘରକୁ ନେଇଗଲେ ।

ପ୍ରଥମ ଗୃହସ୍ଥ ତାଙ୍କ ଅତିଥିକୁ ସିମେଇ ଶୀରୀ ପରଷିଲେ । ସିମେଇ ଦେଖିବାକୁ ଲମ୍ବା ସୁତା ଭଳି । ପଣ୍ଡିତର ମନେ ପଡ଼ିଗଲା : “ପାର୍ବସୂତୀ ବିନଶ୍ୟତି !” ସେ ଭାବିଲା ପାର୍ବ ସୁତା ଭଳି ଏ ଖାଦ୍ୟ ଖାଇଲେ ସେ ବିନାଶ ଯିବ । ଅତିଏବ ସେ ନ ଖାଇ ବାହାରିଗଲା ।

ବିରୁଦ୍ଧ, ବିବେକ ବିନା ମଣିଷ ଚଳିପାରିବ ନାହିଁ । ଅବଶ୍ୟ ବଡ଼ କଥା ହେଲା ଭାଗ୍ୟ । ଭାଗ୍ୟ ଭଲ ଥିଲେ ଯାହାକୁ ବଣ ଭିତରେ ମରବାକୁ ଗୁଡ଼ିକିଆ ହୋଇଥିବ, ସେ ପୋତାଧନ ପାଇ ଘରକୁ ଫେରିବ । ଭାଗ୍ୟ ମନ୍ଦ ହୋଇଥିଲେ ଜଣେ କୋଟିଏ ଟଙ୍କା ପାଇ ମଧ୍ୟ ନିର୍ଧନ ହୋଇଯିବ । ଭାଗ୍ୟଠାରୁ ଆହୁର ଯାହା ବଡ଼, ତାହା ହେଲା ଭଗବତ୍ କୃପା । ମଣିଷକୁ ସବୁ ଅବସ୍ଥାରୁ ତାହା ରକ୍ଷା କରିପାରେ । ସେ ଯାହାହେଉ, ଏ ସ୍ଵପ୍ନାରରେ ପୋଥି ବିଦ୍ୟାଠାରୁ ସାଧାରଣ ବାସ୍ତବ ବୁଦ୍ଧିର ମୂଲ୍ୟ ବହୁତ ଅଧିକ, ସେଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ସହସ୍ରବୁଦ୍ଧି, ଶତବୁଦ୍ଧି ଓ ଏକବୁଦ୍ଧିର ଘଟଣାରୁ ତାହା ପ୍ରମାଣିତ ।”

“ସେ ଘଟଣାଟି କ’ଣ ?” ପରୁରଲ୍ ଅତି-ଲେଖି ।

ଅତ୍ୟନ୍ତଲେଖି ଗପିଲା : ଗୋଟିଏ ପୋଖରୀରେ ଥାନ୍ତି ସହସ୍ରବୁଦ୍ଧି ଓ ଶତବୁଦ୍ଧି ବୋଲଉଥିବା

ଦୁଇ ଜଣ ସହ ଗୋଟିଏ ସେଠାକୁ ପଳାଇବା

କିଛି କମ୍ ଦୁଇ ଗୁରୁ ଲମ୍ବରେ

ଏତେ କମିଗଲଣି ! ଭଲ କଥା । ମ

ବାକୁ ସୁବଧା ହେବ । କାଲି ଆ

ତନିବରୁ ଏ କଥା ଶୁଣିଲେ

କଣ୍ଡିତ ଭାବରେ ପରୁରଲ୍

କ’ଣ ? ବର ସେ ପ

ସେଠାକୁ ପଳାଇବା

ଦୁଇ ଗୁରୁ ଲମ୍ବରେ

କିଛି କମ୍ ଦୁଇ ଗୁରୁ ଲମ୍ବରେ

ବୋଲି କିଏ କହିବ ? ଯଦି ସତକୁ ସତ
ସେମାନେ ଆସି ପଡ଼ିଥିବେ, ତେବେ ସେତେ-
ବେଳେ ମୋ ବୁଦ୍ଧି ପ୍ରୟୋଗ କରି ମୁଁ ସପତ୍ନି-
ବାରେ ନିଜକୁ ରକ୍ଷା କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ
ତୁମମାନଙ୍କୁ ବି ରକ୍ଷା କରିବି ।”

ଶତବୁଦ୍ଧି ବି କହିଲା, “ସହସ୍ରବୁଦ୍ଧି ଠିକ୍
କହିଛି । ଆମେ ଦୁଇ ବୁଦ୍ଧିମାନ ମିଶି ଆଉଁ ଆଉଁ
ତୁମେ ଭୟ କରିବା ଅନାବଶ୍ୟକ । ବୁଦ୍ଧି ହାତ
ନନ୍ଦୁଏ କ’ଣ ? ପ୍ରବଳ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ନନ୍ଦରାଜାଙ୍କୁ
ତ ବୁଦ୍ଧି ବଳରେ ଗୁଣକ୍ୟ ଗାନ୍ଧାର୍ଯ୍ୟ କର-
ଥିଲେ ! ଏ ପୋଖରୀ ବଂଶାନୁକ୍ରମେ ଆମର ।
ଆମେ ଏହାକୁ ଛାଡ଼ିବା କାହିଁକି ?”

କହିଲା, “ଭାଇମାନେ, ତୁମର ବୁଦ୍ଧିକୁ
ଆହୁରି ମଜା । ମୁଁ କିନ୍ତୁ ହୃଦକୁ ଗୁଲିଲି ।”
ଆହୁରି କି ସେହି ରାତ୍ରେ ହୃଦକୁ
ଦିନ ଧରି ଧୀରମାନେ ପହଞ୍ଚି
କରିପକାଇଲେ ।

ସବୁ ମାଛ ତଥା କଜ୍ଜପ ଧରା ଦେଲେ । ସହସ୍ର
ବୁଦ୍ଧି ଓ ଶତବୁଦ୍ଧି ଯେତେ ଚେଷ୍ଟା କଲେ ବି
ଶସି ରହିପାରିଲେ ନାହିଁ । ସେ ଦୁହେଁ ଥିଲେ
ବରାଟ ବରାଟ ମାଛ । ଶତବୁଦ୍ଧିକୁ ଜଣେ ଧୀର
କାନ୍ଦରେ ପକାଇଲା । ସହସ୍ରବୁଦ୍ଧିକୁ ଦଉଡ଼ିରେ
ବାନ୍ଧି ଦୁଇଜଣ ବୋହିଲେ ।

ଏଡ଼େ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରକାଶ ଦୁଇଟି ମାଛ ପାଇ
ଧୀରମାନଙ୍କ ଆଦର ଦେଖେ କିଏ ! ସେମାନେ
ଉଡ଼ କଣ୍ଠରେ ଗୀତ ବୋଲି ବୋଲି ନିଜ
ଗାଁକୁ ଫେରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଲେ । ମାଛ ଦୁଇଟି
ମରି ନ ଥାନ୍ତି । ମଧ୍ୟେ ମଧ୍ୟେ ଛଟପଟ କରୁ-
ଥାନ୍ତି ।

ହୃଦରେ ଥାଇ ବେଙ୍ଗ ସେ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖି ତା’
ସ୍ତ୍ରୀକୁ କହିଲା, “ସହସ୍ରବୁଦ୍ଧି ଶତବୁଦ୍ଧି ବୋଲାଇ
ମଧ୍ୟ ମୋର ଦୁଇ ମିତ୍ର ଏଭଳି ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା
ଭୋଗିଲେ । କିନ୍ତୁ ଏକବୁଦ୍ଧି ହୋଇ ମୁଁ
ବଞ୍ଚିଗଲି । ବଚିବ ଏ ଜଗତ ।”

ଭରତ ଚାରିକି

[୧୭]

[ଭରତ କତାନ୍ତିକ ରାଜା ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନଙ୍କ ସହ ମିତ୍ରତା କରି ମାୟାମର୍କଟକୁ ଧରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ । ମାୟାମର୍କଟ ସେତେବେଳେ ଦୁର୍ଗ ବାହାରେ ଶହୁପକ୍ଷର ମନ୍ତ୍ରୀ ଜୀବଗୁପ୍ତ ସହ ଥାଏ । ରବିବର୍ମା ସହ ଭରତ କତାନ୍ତିକ ତା' ଆଡ଼କୁ ଝପଟିଗଲେ । ରାଜ୍ୟ ଉଦ୍ଧେଷ୍ଟ ମର୍କଟ ଉପରକୁ ଗଦା ଫୋପାଡ଼ିଲା । ମଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମର୍କଟ ଶୂନ୍ୟକୁ ଲମ୍ଫ ଦେଲା । ତା'ପରେ—]

ମାୟାମର୍କଟ ଗଦା ପ୍ରହାରରୁ ବଞ୍ଚିଯାଇ ଶୂନ୍ୟକୁ ଦେଲା ଏକ ବିରାଟ ଲମ୍ଫ । ଉଦ୍ଧେଷ୍ଟ ଆହୁର ହୁଇ ଦେଲା । ସେ ପୁଣି ଥରେ ଗଦା ଫୋପାଡ଼ିବାକୁ ମନ କରୁଥିଲା । କିନ୍ତୁ ସେତେବେଳକୁ ଗଦାମାଡ଼ ଖାଇଥିବା ଘୋଡ଼ା ଅତର୍କ୍ଷା ଯାଇ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଘୋଡ଼ା ଦେହରେ ବାଡ଼େଇ ହୋଇଗଲା । ସେ ଘୋଡ଼ା ଉପରେ ବସିଥିବା

ସିପାହି ତଳକୁ ଖସିପଡ଼ିଲା । ମାୟାମର୍କଟ ଶୂନ୍ୟରୁ ଖସିଆସି ସେହି ଘୋଡ଼ାଟି ପିଠିରେ ବସିଯାଇ ନଗର ଆଡ଼େ ପଳାଇବାକୁ ଲାଗିଲା । କିନ୍ତୁ ଉଦ୍ଧେଷ୍ଟ ଗଦା ଉଦ୍ୟତ କରି ମର୍କଟ ପଛରେ ଦୌଡ଼ିବାରୁ ମର୍କଟ ନିଜ ଘୋଡ଼ା ବୁଲାଇ ଆସି ଜୀବଗୁପ୍ତ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚି କହିଲା, “ଜୀବଗୁପ୍ତ ! ତୁମକୁ ମନ୍ତ୍ରୀ କଲ କିଏ ? ତୁମର

ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗୋଟାଏ ମଧ୍ୟ ରାତ୍ରି କିଛି କାମ ଦେବାର ଦେଖିଲି ନାହିଁ । ମୁଁ ରୁଲିଲି ଚନ୍ଦ୍ରଶିଳା ନଗରୀ । ରାଜା ଜିତକେତୁକୁ ସବୁ ଶୁଣାଇ ତାଙ୍କ ଦୁର୍ଗ ରକ୍ଷାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବ ।”

ମନ୍ଦ୍ରୀ ଜୀବଗୁପ୍ତ ତା’ ଆଡ଼କୁ ଧାବମାନ ଭଲ୍ଲୁକତାନ୍ତ୍ରିକ ଏବଂ ରବିବର୍ମାଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଥରେ ଦୃଷ୍ଟିପାତ କରି ଭୟରେ ଥର ଥର କହିଲା, “ମାୟାମର୍ଜିତ ! ମୋ କଥା ଟିକିଏ ଶୁଣ । ଏଡ଼େ ଭୟଙ୍କର ରାକ୍ଷସ ଓ ପରାକ୍ରମୀ ତାନ୍ତ୍ରିକ କବଳରୁ ଜିତକେତୁ କିପରି ରକ୍ଷା ପାଇବେ ବୋଲି ଶ୍ରବୁଛ ? ରୁଲ, ଆମେ ବରଂ ବେଳ ଆଉ ଥାଉ ବଣକୁ ପଳାଇଯାଇ ଆତ୍ମରକ୍ଷା କରିବା ।”

“ମନ୍ଦ୍ରୀ ମହୋଦୟ ! ଏଭଳି ପରାମର୍ଶ ଶୁଣୁ ମୁହଁରେ ଶୋଭାପାଏ । ମୋର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପ୍ରଥମେ ରାଜା ଜିତକେତୁକୁ ଭେଟିବା; ତା’ପରେ କିପରି ଭଲ୍ଲୁକତାନ୍ତ୍ରିକ ଓ ରବିବର୍ମାକୁ ଶେଷ କରାଯିବ, ସେ ଉପାୟ ଚିନ୍ତା କରିବ ।” ଏହା କହି ମାୟାମର୍ଜିତ ନଗରୀ ଆଡ଼କୁ ରୁଲିଲା ।

ରାକ୍ଷସ ଉଗ୍ରଦଣ୍ଡ ଦାନ କଡ଼ମଡ଼ କରି ଗର୍ଜନ କଲା, “ମନ୍ଦ୍ରୀ ! ତୋ ସହ ତଥା ତୋ ମିତ୍ର ସାମନ୍ତରାଜା ସୂର୍ଯ୍ୟଭୂପତି ସହ ଆମର କୌଣସି ଶତ୍ରୁତା ନ ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ରବିବର୍ମାଙ୍କୁ ମୃତ୍ୟୁଦଣ୍ଡ ଦେବାର ଯୋଜନା କରି ତୁମେହିଁ ନିଜର ବିପଦ ଡାକ ଆଣିଛ । ତୁମକୁ ଦଣ୍ଡ ଦେଖିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଘୋଡ଼ାରୁ ଉତୁର ଆସ ।”

ଉଗ୍ରଦଣ୍ଡ ତା’ ହୁକୁମ୍ ପୁରା ଉଚ୍ଚାରଣ କରି ସାରିବା ପୂର୍ବରୁ ମନ୍ଦ୍ରୀ ଜୀବଗୁପ୍ତ ଘୋଡ଼ାର ଲଗାମ ଟାଣି ତା’ ପାଖରେ ଥିବା ସୈନିକମାନଙ୍କୁ କହିଲା, “ଶୁଣ ପିଲେ, ଏ ରାକ୍ଷସ ଆମକୁ କଷ୍ଟା ରେବାଇ ଦେବ । ତୁମେ ତୁମ ଯା’ର ମମତା ଅଛି, ସେ ମୋ ପଛେ ପଛେ ଆସୁ ।” ଏହା କହି ସେ ଘୋଡ଼ା ଛୁଟାଇଦେଲା ।

ସୂର୍ଯ୍ୟଭୂପତି ଓ ସୈନ୍ୟମାନେ ବି ମନ୍ଦ୍ରୀର ଅନୁସରଣ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଉଗ୍ରଦଣ୍ଡ ଗୋଟାଏ ଘୋଡ଼ାକୁ ନିଜ ହାତ ପାଆନ୍ତାରେ ପାଇଯାଇ ତା’ ପଛକୁ ଟାଣି ଦେଲା । ଘୋଡ଼ାରେ

ବସିଥିବା ସୈନିକଜଣକ ତଳେ କରୁଡ଼ିହୋଇ ପଡ଼ିଲା । ଶେଷ ସତ୍ତାକୁ ଉଠାଇ ଠିଆ କରାଇ କହିଲା, “ମନେହୁଏ ଏଡ଼େ କଟଡ଼ା ଖାଇ ମଧ୍ୟ ତୋର କିଛି ହୋଇନାହିଁ । ବଣକୁ ପଳାଇଗଲେ ତୁମ୍ଭେମାନେ ବଞ୍ଚିଯିବ ଭାବଛ ପରା । ସେ କଥା କିନ୍ତୁ ହେବାର ନୁହେଁ ।”

ଭଞ୍ଜକତାନ୍ତ୍ରିକ ଓ ରବିବର୍ମା ପାଖକୁ ଆସି-ଗଲେ । ରବିବର୍ମା କିତକେତୁର ପଳାତକ ସୈନ୍ୟମାନଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଅନାଇ କହିଲେ, “ଉତ୍ତ-ଦଣ୍ଡ ! ତୁମେ ମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ତା’ର ସୈନ୍ୟଦଳକୁ ପଳାଇବା ନିମନ୍ତେ ସୁଯୋଗ ଦେଇ ଗୋଟାଏ ମାତ୍ର ସୈନିକକୁ ଜୀବନ୍ତ କରି କି ଲାଭ ପାଇବ ? ଜୀବଗୁପ୍ତକୁ ତୁମେ ଛାଡ଼ିଦେବା ଉଚିତ ହୋଇ-ନାହିଁ ।”

ଭଞ୍ଜକତାନ୍ତ୍ରିକ ଦୀର୍ଘଶ୍ବାସ ଛାଡ଼ି କହିଲା, “ସେ ମୂର୍ଖ ମନ୍ତ୍ରୀ ପଳାଇଗଲେ ଯାଉ, କିନ୍ତୁ ମୋ ମନ୍ତ୍ରଦଣ୍ଡ ଚୋରି କରିଥିବା ମାୟାମର୍ଜିତ ଥରେ ଧରନ୍ତୁନା କି !”

ଶେଷ ଉତ୍ତଦଣ୍ଡ ଧର୍ମ କନା ତଳେ ବସିପଡ଼ି ନିଜ ଗଦା ଦୂରକୁ ଫୋପାଡ଼ିଦେଇ କହିଲା, “ଭଞ୍ଜକତାନ୍ତ୍ରିକ, ମୁଁ ମାୟାମର୍ଜିତ ପାଖରୁ ବଡ଼ ବେଦନାଦାୟକ ଖବର ଶୁଣିଲି । ତାନ୍ତ୍ରିକ ମିଥ୍ୟାମିଶ୍ର କୁଆଡ଼େ ମୋ ଭାଇକୁ ବଧ କରିଛି । ଏକଥା କ’ଣ ବଶ୍ୱାସଯୋଗ୍ୟ ?”

“ତୁମ ଭାଇଙ୍କ ନାମ କ’ଣ ?” ପଚାରିଲା ଭଞ୍ଜକତାନ୍ତ୍ରିକ ।

“ମୋ ଭାଇର ନାମ କାଳଦଣ୍ଡ । ତୁମେ ତାଙ୍କ ନାମ ଶୁଣିଥିଲ କି ? ହିମାଳୟ ମୁଲକରେ ଭଞ୍ଜକପାଦ ପ୍ରଦେଶରେ ସେ ରହୁଥା’ନ୍ତି । ଉତ୍ତଦଣ୍ଡ, ଉତ୍ତରଦେଲ ।

ଭଞ୍ଜକତାନ୍ତ୍ରିକ କିଛିସମୟ ଗମ୍ଭୀର ରହି ମୁଣ୍ଡ ହଲାଇ କହିଲା, “ସେ ତାନ୍ତ୍ରିକ ମୋ ଗୁରୁକୁ ମାରିବା ସକାଶେ ଚହଳୁ କରୁଥିଲା । ତନ୍ତ୍ର ଦ୍ୱାରା ସେ ଦଳେ ଲୋକଙ୍କୁ ବଶୀଭୂତ କରିଛି । ସେମାନେ ସବୁଦିନ ତା’ କଥାରେ କାମ କରୁଥା’ନ୍ତି । ମୁଁ ଅବଶ୍ୟ କାଳଦଣ୍ଡ

ନାମକ ରାକ୍ଷସ କଥା କେବେ ଶୁଣି ନାହିଁ ।
ତେବେ ତୁମକୁ ଗୋଟାଏ କଥା କହିଦେଉଛି—
ମାୟାମର୍କଟ କଥାରେ କଦାପି ପରତେ ଯିବ
ନାହିଁ ।”

ଉଗ୍ରଦଣ୍ଡ ଉଠି ଠିଆ ହୋଇପଡ଼ି କହିଲା,
“ମୋ ବିଶ୍ୱାସ, ମୋ ଭାଇ ମରନାହିଁ । କେତେ-
ବର୍ଷ ତଳେ ତାନ୍ତ୍ରିକ ଯାଇ ବ୍ରହ୍ମପୁଷ୍ପ କୂଳରେ
ପହଞ୍ଚିବାରୁ ମୁଁ ତା’ ଉପରେ ପଳାଇ ଆସି-
ଥିଲି । ତା’ ମନ୍ତ୍ରତନ୍ତ୍ର ଆଗରେ ମୋ ପଥର ଗଦା
କୌଣସି କାମ ଦେବ ନାହିଁ । ତୁମେ କହୁଛ ତୁମ
ଗୁରୁ ମଧ୍ୟ ଜଣେ ବିଶିଷ୍ଟ ତାନ୍ତ୍ରିକ । ଭଲ କଥା ।
ମୁଁ ତୁମ ସହ ଯିବି । ତାଙ୍କ ସହାୟତାରେ

ମିଥ୍ୟାମିଶ୍ରକୁ ଭଲ କରି ପାନେ ଦେବ ।

ଏକଥା ଶୁଣି ଭଲ୍ଲ କତାନ୍ତ୍ରିକ ତଥା ରବିବର୍ମା
ବହୁତ ଖୁସୀ ହେଲେ ଓ ଉଗ୍ରଦଣ୍ଡକୁ କହିଲେ,
“ଆମକୁ ଯେତେ ଶୀଘ୍ର ସମ୍ଭବ ଯାଇ ଭଲ୍ଲ କ-
ପାଦ ପ୍ରଦେଶରେ ପହଞ୍ଚିବାକୁ ହେବ । କିନ୍ତୁ
ତହିଁ ପୂର୍ବରୁ ମାୟାମର୍କଟ କବଳରୁ ମନ୍ତ୍ରଦଣ୍ଡଟି
ଉଦ୍ଧାର କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଦୁଷ୍ଟ
ରଜା ଜିତକେତୁକୁ ମଧ୍ୟ ଦଣ୍ଡ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ପର ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ହାତୀ ଉପରୁ ଘାତକଭଲ୍ଲ କ
ଚିତ୍କାର କରି କହିଲା, “ଜୟ ଭୈରବଙ୍କର
ଜୟ ।”

ଏହା ପରେ ସମସ୍ତେ ନଗର ଅଭିମୁଖେ
ଗୁଲିଲେ ।

ଚନ୍ଦ୍ରଶୀଳା ନଗରର ଦ୍ୱାରଦେଶରେ ପ୍ରଥମେ
ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲା ଘୋଡ଼ା ଉପରେ ବସିଥିବା
ମାୟାମର୍କଟ । ଦୁଇ ପ୍ରହର ତାକୁ ଦେଖି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ
ହୋଇ କହିଲେ, “ଆରେ ବାପ୍ ! ଅଶ୍ୱାରେଣ
ମର୍କଟ ଆମେ ଜୀବନରେ ଦେଖି ନ ଥିଲୁ ।”

ତରବାଣ ସାହାଯ୍ୟରେ ତାହାକୁ ଅଟକାଇ
ସେମାନେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ, “ଆରେ ଖେଳୁଆଡ଼ି
ମାଙ୍କଡ଼ ! ତୁ କଥା କହି ପାରୁ କିରେ ?” ଏହା
ପଚାରି ଜଣେ ପ୍ରହର ମର୍କଟର ଲୁଞ୍ଜ ମୋଡ଼ିବାକୁ
ଉଦ୍ୟମ କଲା ।

ମାୟାମର୍କଟ ଉଚ୍ଚ କଣ୍ଠରେ ଖତେଇ ହୋଇ

କହିଲା, “ଦୁର୍ଜ୍ଜ ପ୍ରହରୀ ! ମୋତେ ଭାବିବୁ କ’ଣ ? ମୁଁ ମନ୍ତ୍ରବିତ୍ ଭ୍ରାନ୍ତିମତ । ତା’ ପାମଜାକୁ ପକା । ନ ହେଲେ ବିପଦରେ ପଡ଼ୁଛି ।” ଏହା କହି ମର୍ଦ୍ଦ ଘୋଡ଼ାର ଲଗାମରେ ଟାଣ ଦେଲା ।

ଜଣେ ପ୍ରହରୀ ମାୟାମର୍ଦ୍ଦର ଧମକ ଶାଲ ଭୟ ଓ ବିସ୍ମୟରେ ଦୁଇ ପାହୁଣ୍ଡ ପଛକୁ ହଟି-ଗଲା । କିନ୍ତୁ ଦ୍ଵିତୀୟ ପ୍ରହରୀ ସାହସ ସମ୍ବଳରେ ମର୍ଦ୍ଦ ଶିର ଆଡ଼କୁ ତରବାଣୀ ଉଦ୍ୟତ କରି କହିଲା, ତୁ ମନ୍ତ୍ରବିତ୍ ହୋଇଥା ବା ତନ୍ତ୍ରବିତ୍ ହୋଇଥା, ତୋତେ ଆମ ସର୍ଦ୍ଦାର ପାଖକୁ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଏହା କହି ସେ ତା’ ଘୋଡ଼ାର ଲଗାମ ଧରିନେବାକୁ ହାତ ବଢ଼ାଇଲା ।

କିନ୍ତୁ ମାୟାମର୍ଦ୍ଦ ନିଜ ମନ୍ତ୍ରଦ୍ଵାରା ସାହାଯ୍ୟରେ ପ୍ରହରୀର ତରବାଣୀକୁ ହଟାଇଦେଲା । ମନ୍ତ୍ରଦ୍ଵାରୀ ପ୍ରାଣରେ ତରବାଣୀ ବିଜୁଳି କରି ଅଗର ଝଟକ ଉଠିଲା ଓ ପରେ ପରେ କାନ୍ଥରେ ମଡ଼ିଯିବ ହେଲା ।

ଏ ଅଭୂତ ଘଟଣା ଦେଖି ଦୁର୍ଜ୍ଜେନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ପ୍ରହରୀ ଘୁଞ୍ଚି ଠିଆ ହେଲେ । “ତାନ୍ତ୍ରିକ ଗୁରୁଙ୍କର ଦୟା !” ବୋଲି ହୁଙ୍କାର ଦେଇ ମାୟାମର୍ଦ୍ଦ ନଗରର ପ୍ରବେଶପଥ ଟପି ଭିତର ପଟେ ପହଞ୍ଚିଲା ।

ସେ ପଟେ, ରାଜପଥ କଡ଼ରେ ଆଉ କେତେ-ଜଣ ପ୍ରହରୀଙ୍କ ସହ ପ୍ରହରୀ-ସର୍ଦ୍ଦାର ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲା । ସେ ପ୍ରଥମ ଦୁଇ ପ୍ରହରୀଙ୍କ ବିସ୍ମୟ-

ସୂଚକ କଣ୍ଠସ୍ଵର ଶୁଣି ଅନାଇଲା । ମାୟାମର୍ଚ୍ଚଟ
ଦୋଡ଼ା ଛୁଟାଇ ନଗରୀ ଭିତରେ ପଶୁଥିବାର
ସେ ଦେଖିଲା । ସେ ଚକ୍ରଷଣାକୁ ଚରବାସ
ବାହାର କରି ତା' ଅନୁଚରମାନଙ୍କୁ ପାଟିକରି
କହିଲା, “ଏ ମର୍ଚ୍ଚଟବେଶୀ ନିଶ୍ଚେ ଆମର
କୌଣସି ଶତ୍ରୁରାଜାର ଗୁପ୍ତଚର । ତୁମ୍ଭେମାନେ
ଏହା ପଛରେ ଦୋଷ ଓ ଏହାକୁ ଧରିନିଅ ।”

ସେତେବେଳକୁ ମାୟାମର୍ଚ୍ଚଟ ଖବୁ ଗତିରେ
ଦୋଡ଼ା ଛୁଟାଇ ରାଜମନ୍ଦିର ସାମନାରେ ପହଞ୍ଚି-
ଗଲାଣି । ରାଜମନ୍ଦିର ଆଗରେ ଥିବା ମୈଦାନ
ଭିତରେ ସେତେବେଳେ ଜଣେ ବାରବୁଲ
ଗୋଟାଏ ପୋଷା ମାଙ୍କଡ଼ ଓ ଭଲ ନରୁଲ

ଲେକକ ମନୋରଞ୍ଜନ କରୁଥିଲା । ଦଳେ
ଲେକ ତାକୁ ବେଢ଼ି ଠିଆ ହୋଇଥିଲେ ।

ଦୋଡ଼ାସବାର ମାୟାମର୍ଚ୍ଚଟକୁ ଦେଖି ଲେକେ
ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଓ ଆମୋଦିତ ହୋଇ ତାଳ ବଜାଇ
ପାଟି କଲେ, “ଆରେ, ଆରେ, ଏ ଖେଳୁଆଡ଼
ମାଙ୍କଡ଼ ପୁଣି କାହୁଁ ଆସିଲା ?”

ବାରବୁଲଟି ସେ ମାୟାମର୍ଚ୍ଚଟକୁ ଦେଖି,
ଭାବିଲା, ସେ କୌଣସି ଖେଳାଳି ଦ୍ଵାରା ତାଳିମ
ହୋଇଥିବା ମାଙ୍କଡ଼; ନିଜ ମାଲିକ କବଳରୁ
ଖସିଆସିଛି । ତାକୁ ଧରିବା ପାଇଁ ସେ ଆଗକୁ
ଦୌଡ଼ିଯାଇ ମାୟାମର୍ଚ୍ଚଟର ମୁଣ୍ଡ ଉପରକୁ
ଫାଶ ଥିବା ରଜୁ ଫୋପାଡ଼ିଲା । ଫାଶ ଯାଇ
ମାୟାମର୍ଚ୍ଚଟର କଣ୍ଠରେ ନ ବସି ଆହୁରି ତଳକୁ
ଖସିଆସି ତଳେ ପଡ଼ିଲା । ତା' ହାତରୁ ମନ୍ଦ-
ଦଣ୍ଡ ଛୁଟିକିଯାଇ ଟିକିଏ ଦୂରରେ ପଡ଼ିଲା ।

ବାରବୁଲ ନିଜ କୃତ୍ତିତ୍ଵରେ ଆନନ୍ଦିତ ହୋଇ
ମାୟାମର୍ଚ୍ଚଟ ପାଖକୁ ଯାଇ ତାକୁ ତା' ଦୁଇ
କାନ ଧରି ତଳୁ ଉଠାଇ କହିଲା, “କିନ୍ତୁ
ମାଙ୍କଡ଼ ! ଶୁଣ । ବର୍ତ୍ତମାନ ମୁଁ ହେଲି ତୋ
ମାଲିକ । ମୋ କଥା ଯଦି ନ ଶୁଣିବୁ, ତେବେ
ତୋ ଲଞ୍ଜରେ ନିଆଁ ଲଗାଇବି ।”

ମାୟାମର୍ଚ୍ଚଟ ହୋଧରେ ଧରିଗଲା । ଧରେ
ସେ ଚାଲି ଆଡ଼କୁ ଅନାଇଲା ଓ କହିଲା, “ଶୁଣ
ଭଣ୍ଡାରି । ମୁଁ ସାଧାରଣ ମାଙ୍କଡ଼ ନୁହେଁ । ମୁଁ

ଅଦ୍ଭୁତ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ତାନ୍ତ୍ରିକ । ମୁଁ ତୁମ
ରଜାଙ୍କ ସହ ଦେଖା କରିବାକୁ ଯାଉଥିଲି ।
ତାଙ୍କୁ ଜରୁରି ଖବର ଦେବାର ଅଛି । ତୁ
ମୋତେ ଅପମାନ ଦେବାକୁ ସାହସ କଲୁ ।
ଜାଣିରଖ, ତୋ ମୁଣ୍ଡକାଟ କରାଇବି । କୁଆଡ଼େ
ଗଲୁ ମୋ ମନ୍ତ୍ରଦଣ୍ଡ ।”

ବାରକୁଲ ସତରେ ଡରିଗଲା । ସେ ଦୁଇ
ପାଦ ପଛକୁ ହଟିଆସିଲା । ସେ ଭାବିଲା,
“ଏଇଟା ନିଶ୍ଚେ ଗୋଟାଏ ପିଶାଚ ମାଙ୍କଡ଼ ।
ଯାହାହେଉ, ଗୋଟାଏ ପଶୁକୁ ବନ୍ଦ କରିବା
ନିମନ୍ତେ ଆଉ ଗୋଟାଏ ପଶୁ ଠିକ୍ କାମ
ଦେବ ।” ସେ ନିଜ ପୋଷା ଭାଲୁକୁ ମାୟା
ମର୍କଟ ଆଡ଼କୁ ଯିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲା ।

ଭାଲୁ ବିଜୁଳି ଗତିରେ ମାୟାମର୍କଟ ଆଡ଼କୁ
ମାଡ଼ିଗଲା । ତା’ ବସ୍ତୁ ଓ ଭାଷଣ ଚେହେରା
ଦେଖି ମାୟାମର୍କଟ ଶଙ୍କିଗଲା । ସେ କାତର
କଣ୍ଠରେ ପାଟି କରି କହିଲା, “ମୁଁ ରଜା ଜିତ-
ଲେଙ୍କ ଉପକାର କରିବା ପାଇଁ ଆସିଥିଲି ।
ଭଲ୍ଲି, କତାନ୍ତ୍ରିକ ଦ୍ଵାରା ତାଙ୍କର ବିପଦ ଘଟିବାକୁ
ଯାଉଛି । ମହାରାଜ କାହାନ୍ତି ? ମୋ ମନ୍ତ୍ରଦଣ୍ଡ
ବା ଗଲୁ କୁଆଡ଼େ ?” ଏହା କହି ସେ ଭାଲୁର
ଆଂଶୁମଣ୍ଡରୁ ନିଜକୁ ରକ୍ଷା କରିବା ନିମନ୍ତେ ତାକୁ
ଉପର୍ଯ୍ୟୁପରି କାମୁଡ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ଉପସ୍ଥିତ ଲୋକେ ମାୟାମର୍କଟ ଯାହା କହିଲା,

ତାହା ଉପରେ କୌଣସି ଗୁରୁତ୍ଵ ଦେଲେ
ନାହିଁ । ସେମାନେ ନିଜ ନିଜ ଭିତରେ କହୁ-
ଥାନ୍ତି, “ଆରେ ବାଃ, ଏ ମାଙ୍କଡ଼ ମଣିଷଙ୍କ ଭଳି
କଥା କହିପାରେ ! କିସ ପୁଣି ଦେଖା ନ ଯାଏ
ବଞ୍ଚ ରହିଥିଲେ ମଞ୍ଚରେ । ସେମାନେ ବାରମ୍ବାର
ହାତତାଳ ଦେଉଥାନ୍ତି ବା ସିଟି ବଜାଉଥାନ୍ତି ।

ପ୍ରହରୀ-ସର୍ଦ୍ଦାର ଘୋଡ଼ା ଝେପଟାଇ ଆସି
ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚିଗଲା ଓ କହିଲା, “ଏଠାରେ
କି ନାଟ ଲାଗିଛି ?” ତା’ପରେ ସେ ବାରକୁଲକୁ
ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି କହିଲା “ଏ ଛଦ୍ମବେଶୀ ଗୁପ୍ତଚରକୁ
ଭାଲୁ ଲଗାଇ ମାରିଦେବାକୁ ତୋତେ କିଏ
କହିଲା ? ଖବରଦାର୍, ତୋ ଭାଲୁକୁ ସମ୍ଭାଳ ।

ମର୍କଟ-ବେଣୀକୁ ବନ୍ଦୀ କରି ପାମେ ରାଜାଙ୍କ
ହସ୍ତକୁ ନେଇଯିବାକୁ ହେବ ।”

ପ୍ରହରୀ-ସର୍ଦ୍ଦାର ଏ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା ମାତ୍ରେ
ବାରବୁଲ ଆଡକୁ ଯାଇ ପୋଷା ଭଲର ଜଞ୍ଜିର
ଧରି ତାକୁ ଭିଡ଼ିଆଣିଲା । ସେତେବେଳକୁ
ଭଲୁ କିନ୍ତୁ ମାୟାମର୍କଟକୁ ବାରମ୍ବାର ଚାପୁଡ଼ା
ଦେଇ କାହିଁଲା କରିଦେଇଥାଏ । ମାୟାମର୍କଟ
ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ ଆର୍ତ୍ତନାଦ କରିବା ଅବସରରେ
କହୁଥାଏ, “ଆରେ ବାବୁ, ମୁଁ ସତରେ ତୁମ
ରାଜାଙ୍କ ମଙ୍ଗଳ କାମନାରେ ଯାଉଥିଲି । ମୁଁ
କୌଣସି ଶତ୍ରୁପକ୍ଷର ଚର ନୁହେଁ । ମୁଁ ରାଜାଙ୍କ
ହିତୈଷୀ । ତୁମେମାନେ ମୋତେ ଯେପରି କଲ-
ବଲ କଲ, ଯେପରି ଅପମାନ ଦେଲ, ଏହାର
ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ କରିବା ନିମନ୍ତେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ରହିଥାଅ ।
କେହି ଯଦି ନିଜର ମଙ୍ଗଳ ଚାହୁଁଥାଅ, ତେବେ
ଯାଇ ରାଜାଙ୍କୁ ଏଠାକୁ ଡାକ ଆଣ । ଆଜ୍ଞା,
ମୋ ମନ୍ତ୍ରଦଣ୍ଡ ଗଲ କୁଆଡ଼େ ?”

ପ୍ରହରୀ-ସର୍ଦ୍ଦାର ଧମକ ଦେଇ କହିଲା, “ରୁପ
କର, ଗୁପ୍ତଚର ! ଆମ ରାଜା ପୁଣି ହୋ

ସହତ ସାକ୍ଷାତ୍ କରିବା ପାଇଁ ଏଠାକୁ ଆସିବେ ।
ତୋ ସାହସ କମ୍ ନୁହେଁ ।”

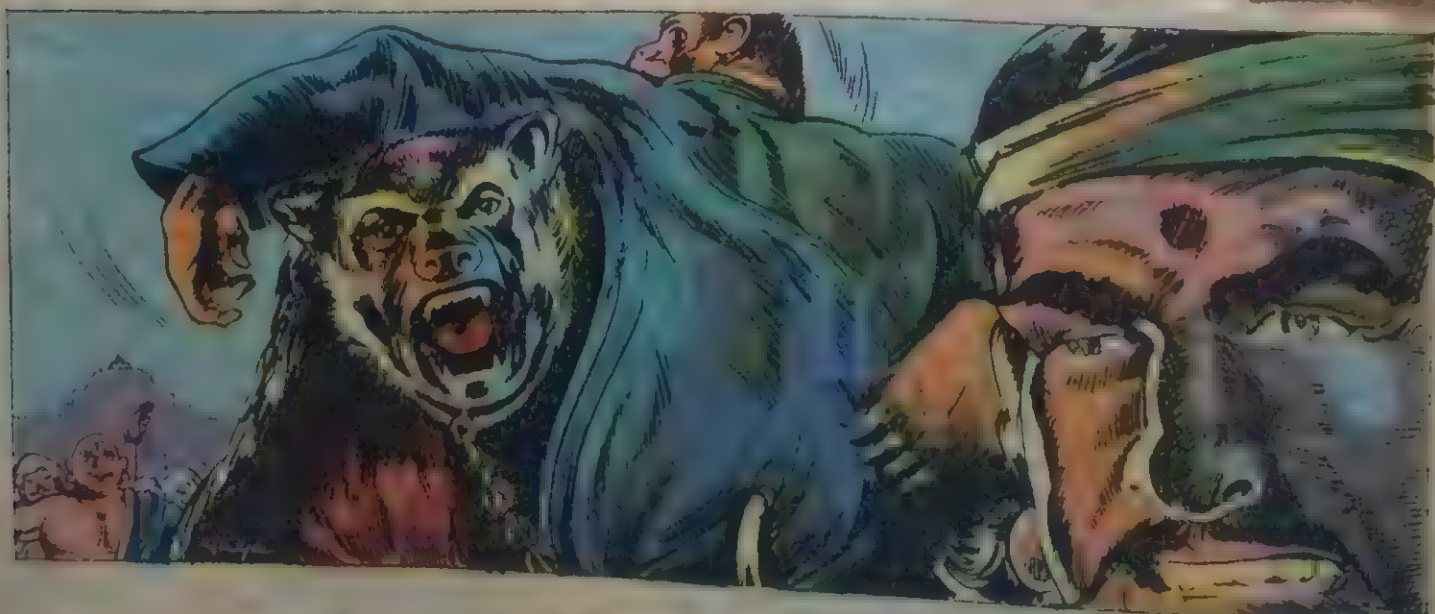
ତା’ପରେ ପ୍ରହରୀ-ସର୍ଦ୍ଦାର ବାଟବୁଲ ଆଡକୁ
ଅନାଇ କହିଲା, “ତୋ ଭଲୁ ବାବୁ ଏ ଦୁଷ୍ଟକୁ
କାବୁ କରି ମୋ ପଛେ ପଛେ ଆ । ଘନ ଦର-
ବାରରେ ଏ ଛଦ୍ମବେଶୀର ବିଚାର ହେବ ।”

ଏହା କହିସାରି ସେ ରାଜମହଲ ଆଡକୁ
ଅଗ୍ରସର ହେବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ବାରବୁଲ ପୁଣି ଥରେ ତା’ ଭଲୁକୁ ଲଙ୍ଘିତ
ଦେବା ମାତ୍ରେ ଭଲୁ ଯାଇ ମାୟାମର୍କଟକୁ ଧରି-
ପକାଇ ନିଜ କାନ୍ଧରେ ପକାଇଲା ଓ ନିଜ
ଖାଉନକୁ ଅନୁସରଣ କରି ରାଜମହଲ ଆଡକୁ
ଗଲିଲା । ଲୋକେ ମଧ୍ୟ କୌତୂହଳୀ ହୋଇ
ସେମାନଙ୍କ ପଛେ ପଛେ କୋଳାହଳ କରି
ଗଲିଲେ ।

ମାୟାମର୍କଟ ହାତଗୋଡ଼ ଛୁଆଡ଼ି ବାରମ୍ବାର
କହୁଥାଏ, “ଜୟ ତାନ୍ତ୍ରିକ ଗୁରୁ ! ମୋତେ
ରକ୍ଷାକର । ଆରେ, ମୋ ମନ୍ତ୍ରଦଣ୍ଡ ଗଲ
କୁଆଡ଼େ ?”

(ନିମନ୍ତ)

ପରବର୍ତ୍ତନ

ଭ୍ରାତା ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ପୁନର୍ବାର ବୃକ୍ଷଟି ନିକଟକୁ
ଲେଉଟି ଆସିଲେ ଓ ବୃକ୍ଷାଗାଦିର କି-
ବେଟିକୁ ଉତ୍ତାର ଆଣି କାନ୍ଥରେ ପକାଇ ଶୁଣ-
ଗାନ ଶୁଣାଇ ପଥ ଅବରୋଧ କରିବାକୁ ଆଦେଶ
କଲେ ।

ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗରୁ ଘଡ଼ଘଡ଼ି ସହ ଶୁଣାଯାଏ ଅ-
ଗଣାଗଣାମାନଙ୍କ ଅଟକାମାଟି; ଚିତ୍କାର ଝଙ୍କାରେ
ଦଶିପାଉଥାଏ ସେମାନଙ୍କର ଉପ୍ସାବହ ମୁହଁ ।

ହଠାତ୍ ଶବ୍ଦସ୍ଥିତ ବେତାଳ କହିଲା, “ଭ୍ରାତା !
ଥରେ ଥରେ ମଣିଷର ସ୍ୱଭାବ ହଠାତ୍ ବଦଳି-
ଯାଏ । ତା’ର କାରଣ ଅବୁଝାମାନ ହେବା
ବୋଧ ହୁଏ ନିରର୍ଥକ । ତୁମ ଗେଡ଼ରେ ବି
ସେହିପରି କିଛି ହୋଇଛି ବୋଲି ମୁଁ ଜାଣି ଏ
ବ୍ୟାପାରରେ ହାତ ଦେଇନାହିଁ କି ? ଅଜ୍ଞା,
ଶୁଣି ଗୋଟିଏ ଗାଉଁଲି ଟୋକା ଗୋପନାଥ

ବେତାଳ କଥା

କଥା । ଶୁଣିଲେ ଗୁମସ୍ତାର ଲୁଚାଇ ମନେ ହେବ ।

ବେତାଳ ଗପିଲୁ : ଯୋମନାଥ ଥିଲା ବାପା-
ମା'ଙ୍କର ଗୋଟିଏ ବୋଲି ସନ୍ତାନ । ଖୋଟ
କାମରେ ବାପାକୁ କୌଣସି ସାହାଯ୍ୟ ନ ଦେଇ
ସେ ଗୋଟିଏଟି ହୁଲୁଆ । ଶାଳବା ବେଳକୁ
ଫଳ ଗରେ ତା' ଗୋଟା ଥିଲେ ।

ହେଉ ତା' ବାପା ତାକୁ କଷ୍ଟକର ଦେଲେ ।
ଯୋମନାଥ କିନ୍ତୁ ତା'ର ଦୁଇ ଦେହରେ ତାହା
ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି । ମନସ୍ତୁରରେ ସେ ତାକୁ
ପୁଅ ଦେଖିଲେ ।

ସେ ଶୁଣି ଦେଲେ ତାହା ହୁଲୁଆ ।
ହୁଲୁଆ ଥିଲା, ସେ ତାହା କହିଲେ କି କଥା ।

ତାହାରେ ମନେ ଗୋଟାଏ ଦଣ୍ଡ । ସେ ତା'
ହେଉ ତାହା ହୁଲୁଆ । ତାହା ହେଉ ତାହା
ହେଉ । ତାହା ହେଉ ତାହା ହେଉ ।
ହେଉ ତାହା ହେଉ ତାହା ହେଉ ।
ତାହା ହେଉ ତାହା ହେଉ । ତାହା ହେଉ
ତାହା ହେଉ । ତାହା ହେଉ ତାହା ହେଉ ।
ହେଉ ତାହା ହେଉ ।

ଯୋମନାଥ ଗୋଟାଏ ଦଣ୍ଡକାରୀ ଥିଲା ।
ଯୋମନାଥ ଗୋଟାଏ ଦଣ୍ଡକାରୀ ଥିଲା ।
ଯୋମନାଥ ଗୋଟାଏ ଦଣ୍ଡକାରୀ ଥିଲା ।
ଯୋମନାଥ ଗୋଟାଏ ଦଣ୍ଡକାରୀ ଥିଲା ।
ଯୋମନାଥ ଗୋଟାଏ ଦଣ୍ଡକାରୀ ଥିଲା ।
ଯୋମନାଥ ଗୋଟାଏ ଦଣ୍ଡକାରୀ ଥିଲା ।
ଯୋମନାଥ ଗୋଟାଏ ଦଣ୍ଡକାରୀ ଥିଲା ।

ଯୋମନାଥ ଗୋଟାଏ ଦଣ୍ଡକାରୀ ଥିଲା ।
ଯୋମନାଥ ଗୋଟାଏ ଦଣ୍ଡକାରୀ ଥିଲା ।
ଯୋମନାଥ ଗୋଟାଏ ଦଣ୍ଡକାରୀ ଥିଲା ।
ଯୋମନାଥ ଗୋଟାଏ ଦଣ୍ଡକାରୀ ଥିଲା ।
ଯୋମନାଥ ଗୋଟାଏ ଦଣ୍ଡକାରୀ ଥିଲା ।
ଯୋମନାଥ ଗୋଟାଏ ଦଣ୍ଡକାରୀ ଥିଲା ।
ଯୋମନାଥ ଗୋଟାଏ ଦଣ୍ଡକାରୀ ଥିଲା ।

ଯୋମନାଥ ଗୋଟାଏ ଦଣ୍ଡକାରୀ ଥିଲା ।
ଯୋମନାଥ ଗୋଟାଏ ଦଣ୍ଡକାରୀ ଥିଲା ।
ଯୋମନାଥ ଗୋଟାଏ ଦଣ୍ଡକାରୀ ଥିଲା ।
ଯୋମନାଥ ଗୋଟାଏ ଦଣ୍ଡକାରୀ ଥିଲା ।
ଯୋମନାଥ ଗୋଟାଏ ଦଣ୍ଡକାରୀ ଥିଲା ।
ଯୋମନାଥ ଗୋଟାଏ ଦଣ୍ଡକାରୀ ଥିଲା ।
ଯୋମନାଥ ଗୋଟାଏ ଦଣ୍ଡକାରୀ ଥିଲା ।

ଅପରାଧ କଲ । ଶେଷକୁ ରାଜାଙ୍କ ସିପାହୀମାନେ ତାକୁ ଖୋଜିଲେ । ସେ କୁଆଡ଼େ ସେ ପଳାଇ-ଗଲା, ଆଉ ପଛ ମିଳିଲା ନାହିଁ ।”

“ତୁମେ ଦୁଃଖ କରନାହିଁ । ସେ ଯୁଆଡ଼େ ଥିଲେ ଆଉ, ଭଗବାନ୍ ତା’ର ମଙ୍ଗଳ କରନ୍ତୁ । ହୁଏତ ଦିନେ ସେ ଫେରି ତୁମକୁ ଭେଟିବ ।” ସୋମନାଥ କହିଲା ।

“ଆହା, ତୋ କଥା ମୋତେ ଅମୃତ ଭଳି ଲାଗୁଛି । ତେବେ ସେ ଆଉ ଫେରିଆସି ମୋତେ ଦେଖିବ ସେ ଆଶା ମୋର ନାହିଁ । କାରଣ, ମୁଁ ବୁଝିପାରୁଛି, ମୋର ମୃତ୍ୟୁ ସମୟ ନିକଟ ହୋଇଆସିଲାଣି । ମୋର ଦୁଃଖ ମଧ୍ୟ ନାହିଁ । ମୃତ୍ୟୁ ବେଳେ ତୋତେ ଦେଖି ମନେ

ହେଉଛି ତୁ ମୋର ପୁଅ ।” ବୁଢ଼ା କହିଲା ଓ କହୁ କହୁ ଚେତା ହରାଇଲା ।

ମନ୍ଦିର ପଛପଟ ପୋଖରୀରୁ ପାଣି ଆଣି ସୋମନାଥ ବୁଢ଼ା ପାଟିରେ ଦେଲେ ବୁଢ଼ା ପୁଣି ଥରେ ଆଖି ଖୋଲି କହିଲା, “ପୁଅ ! ଦିନେ ମୁଁ ଥିଲାବାର ଲୋକ ଥିଲ । ଏବେ ମୋର ସମ୍ପତ୍ତି ବୋଇଲେ ଏ ବଳଦ ହଳକ ଓ ଶଗଡ଼ଟି । ମୋ ଯୁବା ବୟସର ମିତ୍ର ଗଙ୍ଗା-ଦାସଙ୍କ ଘରକୁ ଯାଉଥିଲ । କିନ୍ତୁ ପହଞ୍ଚିପାରିବ ନାହିଁ । ମୁଁ ମରିଗଲେ ତୁ ମୋତେ ଏହି ମନ୍ଦିର କଡ଼ରେ ପୋଡ଼ିଦେବୁ ଓ ଗଙ୍ଗାଦାସକୁ ଦେଖା କରି ସବୁ ଜଣାଇବୁ । ସେ ମୋ ଶ୍ରାଦ୍ଧଦିୟା କରିବାରେ ତୋତେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବେ । ବଣ

ସେପାଟ ଗାଁରେ ତାଙ୍କ ଘର ।”

ସନ୍ତା କହି ରଞ୍ଜନାଥ ମେନ୍ଦି ଘାଟରେ ଶେଷ ନିଶ୍ଚାସ ଡାଗ କଲେ । ସକାଳ ହେବା ମାତ୍ରେ ମନ୍ଦିର ପାଖରେ ଗାଡ଼ ଖୋଳି ସୋମନାଥ ବୁଢ଼ାକୁ ସମାଧି ଦେଲେ ଓ ତା’ପରେ ଗାଡ଼ ଚାଲାଇ ଚାଲିଲେ ।

ବେଳ ପକ୍ଷରେ ବେଳକୁ ମେ ବଣ ପାରି ଦେଲା । ଆଗରେ ଦେଖିଲେ ଗୋଟାଏ ଫଳ ବାଁ ଥିଲା । ଫଳଟି ବେଳକୁ ଗୋଟାରେ ତା’ ହାତୀ ଥିଲା । ଗୋଟି ରାତି ମେ ଖୁଜୁଥିଲା ଫଳ ଗୋଟା ଉଠିଯାଇଲା ।

“ଆଜେ, ମୋ ବାହୁ ଫଳ ଖେଳି କହିଲେ

କହିଲେ ।

“କ’ଣ ! ମୋ ବାହୁ ! ମୁଁ ବୁଝିନି ହେଲି କିଏ ଗାଳିଗାମି ! ଗୋଟି ଗୋଟି କହିଲେ ।” ସୋମନାଥ କହିଲେ ।

“ହେଁ ! ମାୟା ହୁଅନ୍ତି ?” ଲେକଟି ପଚାରିଲେ ।

“ମୁଁ ଗୋଟାଏଜି କାହାକୁ ଯାଉଛି । ଗୋଟି ତାଙ୍କ ମିତ୍ର ରଞ୍ଜନାଥଙ୍କ ଘରକୁ ଛୋଟି ବଣରେ । ସେ ଗୋଟି ଗୋଟାଏ ହୁଏ ଗୋଟି ତାଙ୍କ ଗୋଟାଏ କରାକାରର ଗୋଟି ଗୋଟି ଥିଲେ ।” ସୋମନାଥ କହିଲେ ।

“କ’ଣ ! ମୋ ମିତ୍ର ରଞ୍ଜନାଥ ଥିଲେ ନା ?”

ଲେକଟି କହିଲେ । ସେ ଲେକଟି ଆଜି ମେ ବୁଝି, ଗୋଟାଏ । ସେ ସୋମନାଥଙ୍କୁ କହିଲେ ପକାଇ ପୁଣି କହିଲେ, “ଗୋଟି ମିତ୍ର ଗୋଟି ଦେଖିନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ତୁ ମୋ ଧୂଆଁ ଭଳି । ତୋ ବାପା ରଞ୍ଜନାଥ ଭଳି ବନ୍ଧୁ ମୋ ଗୋଟିର ଆଉ କେହି ନ ଥିଲେ । ମେପାଟି ମୋ ଗୋଟି ଗୋଟି ଜୀବନ ମୋ ସହ ବିତାଇବାକୁ ଥିଲେ । ହେଲେ, ମୋ ବନ୍ଧୁକୁ ମିତ୍ର ଗୋଟିର ଆଉ ଦେଖିବି ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ତୁ ମୋ ପାଇଲ ! ତୋତେ ଗୋଟି ମୁଁ ବନ୍ଧୁ ଗୋଟିର ବୁଝି ପାରିବାରୁ ।”

ସୋମନାଥ କ'ଣ କହିବ କହିବ ହେଉଥାଏ ।
କିନ୍ତୁ ଗଙ୍ଗାଦାସ ତାକୁ ସେ ସୁଯୋଗ ଦେଲେ
ନାହିଁ । ବନ୍ଧୁର ମୃତ୍ୟୁ ଯୋଗୁଁ ସେ ଅତ୍ୟନ୍ତ
ବିଚଳିତ ହୋଇଥାଏ । ସୋମନାଥ ଉପରେ
ସେ ନିଜର ସବୁ ଆବେଗ ତାକିଦେଇଥାଏ ।

ଗଙ୍ଗାଦାସ ସୋମନାଥକୁ ଘରକୁ ନେଇ-
ଗଲା । ତା' ସ୍ତ୍ରୀ ମଧ୍ୟ ସୋମନାଥକୁ ନିଜ ସନ୍ତାନ
ଭଳି ହେତୁ କଲେ ।

ରଙ୍ଗନାଥର ଶ୍ରାଦ୍ଧକର୍ମ ସମାପ୍ତ ହେଲା ।
ପୁଅ ଯାହା କରିବା କଥା, ସୋମନାଥ ତାହା
କଲା । ତା'ପରେ ସୋମନାଥ କହିଲା, “ଏଥର
ମୁଁ ବିଦାୟ ନେଉଛି !”

ଗଙ୍ଗାଦାସ ତା' ହାତ ଧରିପକାଇ କହିଲା,
“ବାପା, ତୁ ଯିବୁ କୁଆଡ଼େ ? ମିତ୍ର ବଦଳରେ
ପୁଅ ପାଇଛି । ତୋତେ କ'ଣ ଗୁଡ଼ିବ ? ମୋର
ଗୋଟାଏ ବୋଲି ହିଅ । ତାକୁ ବାହା ହୋଇ
ଏହିଠାରେ ରହିଯା ।”

ସୋମନାଥ ଦ୍ଵିରୁକ୍ତି ନ କରି ପ୍ରସ୍ତାବ ମାନି-
ନେଲା । ବହୁଦିନ ପରେ ଶାଶୁଶୁଶୁରଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ
ପରେ ଯାଇ ସେ ସପରିବାରରେ ନିଜ ଗାଁକୁ
ଫେରିଲା । ତାକୁ ପାଇ ବାପାମାଙ୍କ ଆନନ୍ଦ
କହିଲେ ନ ସରେ ।

କାହାଣୀଟି କହିସାରି ବେତାଳ ପ୍ରଶ୍ନ କଲା,
“ରଜା ! ଜଣେ ବାପା ପାଖରେ ଯେଉଁ ପୁଅ

ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅଯୋଗ୍ୟ ଥିଲା, ଆଉ ଦୁଇଜଣ ବାପା
ପାଖରେ ସେ ପୁଅ ଏଡ଼େ ଯୋଗ୍ୟ ବୋଲି
ପ୍ରମାଣିତ ହେଲା କିପରି ? ଏଭଳି ପରିବର୍ତ୍ତନ
ବାସ୍ତବରେ ସମ୍ଭବପର କି ? ଦ୍ଵିତୀୟତଃ ସୋମ
ନାଥ ଯେ ରଙ୍ଗନାଥର ପୁଅ ନୁହେଁ, ଏ କଥା
ସେ ଗଙ୍ଗାଦାସ ଆଗରେ କେବେ ପ୍ରକାଶ କଲା
ନାହିଁ । ଏହା ଦୁଷ୍ଟବୁଦ୍ଧିର ପରିଚୟ ନୁହେଁ
କି ? ରଜା ! ପାରିଲେ ମୋ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର
ଦିଅ । ଉତ୍ତର ଜାଣିକରି ମଧ୍ୟ ନୀରବ ରହିଲେ
ତୁମ ଶିର ହେବ ସ୍ଵଚ୍ଛନ୍ଦ ।”

ରଜା ବିଚିତ୍ରମାର୍ଗ ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ମଧ୍ୟ ବିଳମ୍ବ ନ
କରି ଉତ୍ତର ଦେଲେ, “ସୋମନାଥ ଅଯୋଗ୍ୟ,

ଏ କଥାର ପ୍ରମାଣ ନାହିଁ । ତା' ବାପା ସହ
 ତା'ର ସେ ସାମୟିକ ଭାବରେ ନିଜେ କଲି
 ବୁଝାମଣା ହୋଇଗଲା, ତା'ର ବହୁ କାରଣ
 ଥାଇପାରେ । ସେ ଘର ଛାଡ଼ି ଚାଲିଆସିଥିଲା
 ଆବେଗ ବଶତଃ । ହୁଏତ ଫେରିଯାଇଥାନ୍ତା ।
 କିନ୍ତୁ ଘଟଣା ଚନ୍ଦରେ ସେ ଅଟକିଗଲା ।
 ରଞ୍ଜନାଥର ପୁଅ କିନ୍ତୁ ଅପରାଧ କରି ଫେରାର
 ହୋଇଥିଲା । ରଞ୍ଜନାଥ ବୁଝୁଥିଲା, ସେ ଆଉ
 ପୁଅକୁ ଦେଖିବ ନାହିଁ । ତା'ର ସବୁ ସ୍ନେହ
 ଶେଷ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ସୋମନାଥ ଉପରେ ଠୁଳ
 ହେବା ସ୍ବାଭାବିକ । ଗଙ୍ଗାଦାସ ଯେ ସୋମନାଥକୁ
 ଖୁବ୍ ଭଲ ପାଇଲେ, ତା'ର ପ୍ରଥମ କାରଣ ସେ
 ତାକୁ ଫଳ ଖାଇବା ଯୋଗୁ ଗାଳି ଦେଇଥିଲେ ।
 ନିଜ ଅନୁତାପ ତାକୁ ସୋମନାଥ ପ୍ରତି ବିଶେଷ
 ଆକୃଷ୍ଟ କଲା । ତା'ଛଡ଼ା ବନ୍ଧୁପ୍ରୀତି ତ ରହି-
 ଥିଲା । ସେ ସୋମନାଥକୁ ବନ୍ଧୁର ପୁଅ ବୋଲି
 ଭାବୁଥିଲେ ।

“ସୋମନାଥ ଯେ ଧର୍ମର ସମ୍ମାନ ଦେଇ
 ଦେଲା ନାହିଁ, ତାହାର କାରଣ ତା'ର ହୃଦୟ
 ବୁଝି ନୁହେଁ । ଘଟଣା ଏପରି ଘଟିଗଲା
 କଲା ଯେ ସେ ଗଙ୍ଗାଦାସଙ୍କ କଥାକୁ ଗୁପ୍ତ-
 ଦେବାକୁ ଲଜ୍ଜା କଲା ନାହିଁ । ତା'ଦ୍ୱାରା,
 ମାନସିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସେ ତ ଗଙ୍ଗାଦାସଙ୍କ ହୃଦୟ
 ହୋଇଯାଇଥିଲା । ରଞ୍ଜନାଥ ତାକୁ ହୁଅ ବୋଲି
 ଭାବୁଥିଲା ଓ ସେ ପୁଅ ଭଳି ତା'ର ଶ୍ରଦ୍ଧ
 ସମାପନ କରିଥିଲା । ସୋମନାଥର ହୃଦୟରେ
 ଯେ ନିଜ ବାପା ମା ପ୍ରତି ମମତା ଥିଲା, ତା'ର
 ପ୍ରମାଣ ଶାଶୁଶୁଶୁରଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ତା'ର
 ସ୍ବଗୃହ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ ।”

ରଞ୍ଜନାଥ ମୌନଭଙ୍ଗ ହେବା ମାତ୍ରେ ଶବ୍ଦ
 ସହ ଶବ୍ଦସ୍ଥିତ ବେତାଳ ତାଙ୍କ କାନରୁ ଶୁଣିଯାଇ
 ପୁନର୍ବାର ବୃକ୍ଷତାଳରେ ଝୁଲିପଡ଼ିଲା । ଅଚ୍ୟୋ-
 ରଞ୍ଜା ପୁଣି ଫେରିଗଲା ।

(କଳ୍ପିତ)

ମେଧାପରୀକ୍ଷା

ରାଜା ପୁରସେନ ପଡ଼ୋଶୀ ରାଜ୍ୟ ନିଜର କିନ୍ତୁ ନିଜର ପିଲାମାନଙ୍କୁ ନିଜ କାନ୍ଦା ବଡ଼ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ
ଥିଲେ । ସେ ତାଙ୍କ ଉପେକ୍ଷା ନିଜ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ କହିଲେ ।

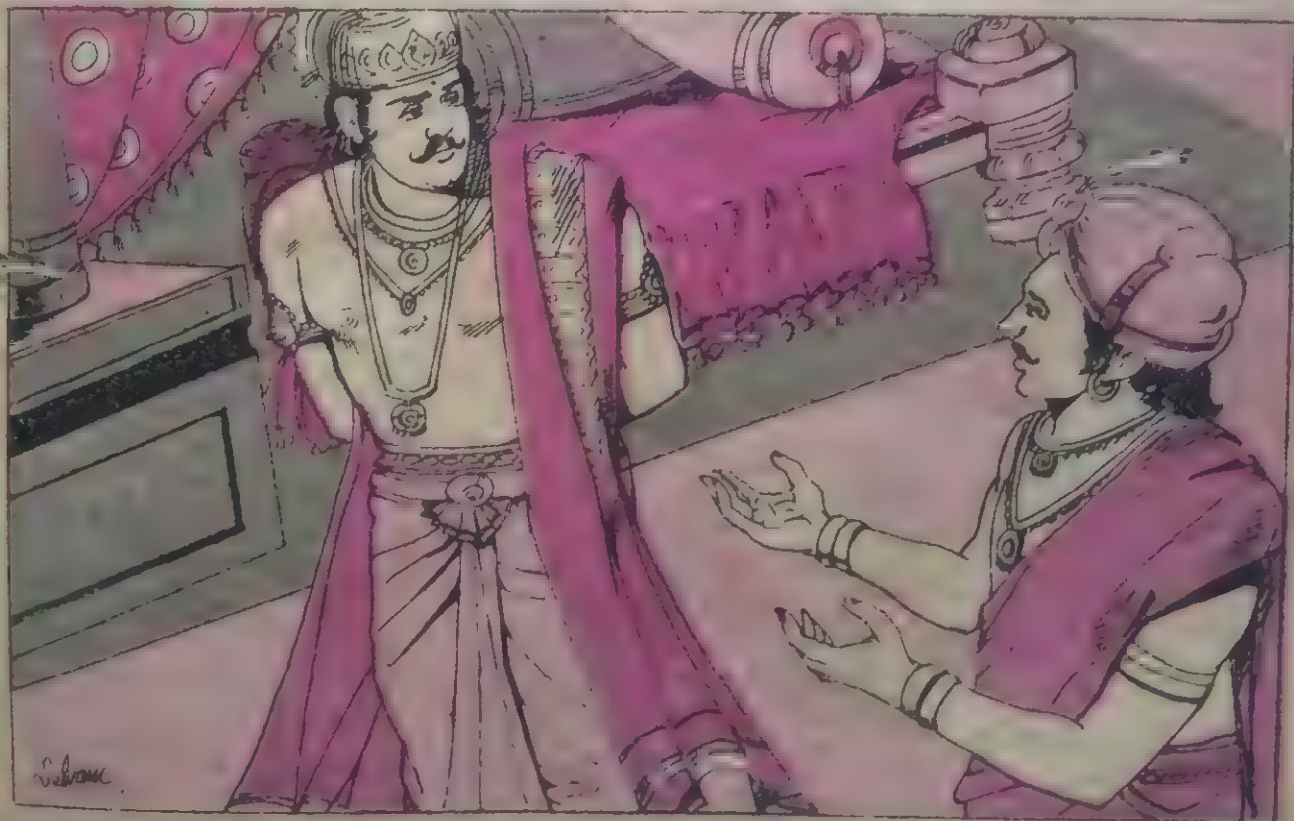
“ମନ୍ତ୍ରୀରାଜ, ପଡ଼ୋଶୀ ରାଜ୍ୟର ମନ୍ତ୍ରୀ ମେଧାବୀ ହୋଇ ନ ଥିଲେ ଆମେ କିପରି କରାବୁ । ମେଧାବୀ
ହୋଇଥିଲେ ଆମ ଯୁଦ୍ଧଯାତ୍ରା ସଫଳ ନ ହୋଇପାରେ ।” ମନ୍ତ୍ରୀ କହିଲେ ଓ ପଡ଼ୋଶୀ ରାଜାଙ୍କୁ କହିବାକୁ
ଜଣେ ଦୂତ ପଠାଇଲେ ।

ଦୂତ ପଡ଼ୋଶୀ ଦରବାରରେ ଯାଇ ରାଜାଙ୍କୁ କହିଲେ, “ମନ୍ତ୍ରୀରାଜ ! ଆମ ରାଜା କହିଛନ୍ତି,
ଆପଣ ଏପରି ଜଣେ ଲୋକ ପଠାନ୍ତୁ, ଯିଏକି ମରଣ ଉପରେ ଡରି ଥାନ୍ତି; ଆଉ ଜଣେ ଲୋକ ପଠାନ୍ତୁ,
ଯିଏ ଜୀବନ ଉପରେ ଡରି ଥାନ୍ତି ।”

ରାଜା ତାଙ୍କ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଅନାଇଲେ । ମନ୍ତ୍ରୀ ଚତୁର୍ଯୋଗୀ ଜଣେ ଗ୍ରୀକ୍ସମାନ-ନିପୁଣ ପୁରୋହିତ ଓ ଜଣେ
ବୈଦ୍ୟଙ୍କୁ ପଠାଇଲେ ।

ରାଜା ପୁରସେନଙ୍କ ମନ୍ତ୍ରୀ ପୁରସେନଙ୍କୁ କହିଲେ, “ଲୋକେ ମଲେ ଗ୍ରୀକ୍ସ କରାବା ଏ ପୁରୋହିତଙ୍କ
ପେଶା । ତେଣୁ ସେ ମରଣ ଉପରେ ଡରି ଉଛନ୍ତି । ଆଉ ବୈଦ୍ୟ ଲୋକଙ୍କ ଜୀବନ ନିରାପଦ ରଖି ଡରି-
ଥାନ୍ତି । ଏ କଥା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବୁଝିଥିବା ପଡ଼ୋଶୀ ମନ୍ତ୍ରୀ ଖୁବ୍ ମେଧାବୀ ।”

“ବେଶ୍, ଆମେ ପଡ଼ୋଶୀ ରାଜ୍ୟ ଆକ୍ରମଣ କରିବା ନାହିଁ ।” ରାଜା କହିଲେ ।

ତେଲଟଣି !

ଠାକୁରାଣୀ ଜମିଦାର ଘରେ ବଡ଼ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ । ଯେଉଁ କାମରେ, କୁଳାପକାମା ଲାଗି, ମେଳ, ନବେଳ, ମଜୁରୀ କରାଯାଏ, ସେ ସେହି କାମ କରାଯାଏ । କିନ୍ତୁ ଗାଁ ଅନ୍ତରାଳ ଉପକାଳ ପାଇଁ କିଛି କରେ ନାହିଁ ।

ତାଙ୍କ ଗାଁରେ ଲୋକେ ପିଇବାପାଣି ଅଭାବରୁ ବହୁତ ମଇଦାଣ ମେଉଥିଲେ । ବାପା କିଛି ନବେଳ ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ଜମିଦାରଙ୍କ ପୁଅ ଗାଁ ଲୋକଙ୍କୁ ଉତ୍ସାହୀତ କରି ଗୋଟାଏ କୂଅ ଡୋଳାଇଲେ । କିନ୍ତୁ କିଛି ଡୋଳାଉଥିଲେ ବି ପାଣି ବାହାରିଲା ନାହିଁ । ଅନ୍ଧର ଦେଖି ଡୋଳିଲେ ପାଣି ମିଳିବ ବୋଲି ଜମିଦାରଙ୍କ ପୁଅ ବୁଝୁଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଜାଙ୍କର ଅଉ ତାଙ୍କର ନ ଥିଲା । ସେ ଗୋପନରେ ଶୁଣିଲା କୂଅ ଭିତରୁ କିଛି ତେଲ ପକାଇଥିଲେ ।

ପରଦିନ ଯେଥିରୁ ତେଲ ବାସନା ବାହାରୁଥିବା ଜମିଦାର ଶୁଣିଲେ । ସେଠାରେ ତେଲଟଣି ହୁଏ ! ଅଣି ବେଳେ ଜମିଦାର ନିଜେ ଲୋକ ଲଗାଇ ଏବଂ ପାଖରେ ଠିଆ ହୋଇ କୂଅକୁ ଅନ୍ଧର ଡୋଳାଇଲେ ! ବାହାରିଲା ପ୍ରଚୁର ପାଣି !

ଯାଜ୍ଞବଲ୍କ୍ୟ

ଭାରତର ବଶିଷ୍ଠ ରୂଷିମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ୟ-
ତମ ହେଲେ ଯାଜ୍ଞବଲ୍କ୍ୟ । ଏହାଙ୍କ ପିତା
ଦେବହୂତ ଶିବଙ୍କୁ ଆରାଧନା କରି ଏବଂ ଯଜ୍ଞ
କରି ଶିବଙ୍କ ବିଭୂତି ରୂପେ ଏହାଙ୍କୁ ସନ୍ତାନ
ସ୍ୱରୂପ ଲଭ କରିଥିଲେ ।

ଯାଜ୍ଞବଲ୍କ୍ୟ ବୈଶମ୍ପାୟନ ରୂଷିଙ୍କ ନିକଟରେ
ବେଦ ଅଧ୍ୟୟନ କରୁଥିଲେ । ଥରେ ବୈଶମ୍ପାୟନ
ଓ ତାଙ୍କର କେତେଜଣ ସାଥୀ ରୂଷିମାନଙ୍କ
ସମ୍ମାନ ଗୋଟିଏ ବାଜି ଲାଗିଲା । ସାତଦିନ
ଭିତରେ ମେରୁପର୍ବତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯାଇ ପୁଣି
ଫେରିଆସିବା ସମ୍ଭବପର କି ? ବୈଶମ୍ପାୟନ
କହିଲେ ସମ୍ଭବ । ଅନ୍ୟମାନେ କହିଲେ ସମ୍ଭବ
ନୁହେଁ । ଘୁରି ହେଲା, ବୈଶମ୍ପାୟନ ମେରୁ
ପର୍ବତ ଯାଏ ଯାଇ ଫେରିଆସି ତାହା ସମ୍ଭବ
ବୋଲି ପ୍ରମାଣ କରିଦେବେ । ଯଦି ସାତଦିନ

ଭିତରେ ଫେରି ଆସି ନ ପାରିବେ, ତେବେ
ବ୍ରହ୍ମହତ୍ୟା ପାପ ଭୁଲ୍ ପାପ କଲେ ବୋଲି
ଜାଣିବାକୁ ହେବ ।

ବୈଶମ୍ପାୟନ ସାତଦିନ ଭିତରେ ଫେରି
ପାରିଲେ ନାହିଁ । ଫଳରେ ସର୍ତ୍ତ ଅନୁସାରେ
ତାଙ୍କୁ ପାପ ଭାର ନେବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ସେ ପାପରୁ
ଉଦ୍ଧାର ପାଇବା ନିମନ୍ତେ ସେ ତାଙ୍କ ଶିଷ୍ୟ-
ମାନଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ବ୍ରତ କରିବାକୁ କହିଲେ ।
ଯାଜ୍ଞବଲ୍କ୍ୟ କହିଲେ, “ଗୁରୁଦେବ ! ସମସ୍ତେ
ବ୍ରତ କରିବା ଦରକାର ନାହିଁ । ମୋର ଶକ୍ତି
ଅଛି, ମୁଁ ଏକା ବ୍ରତ କରି ଆପଣଙ୍କୁ ପାପମୁକ୍ତ
କରିବି ।”

ବୈଶମ୍ପାୟନଙ୍କର ମନେ ହେଲା ଯାଜ୍ଞବଲ୍କ୍ୟ
ଏପରି କହିବା ଗର୍ବର ପରିଚ୍ଛେଦ । ସେ ବିରକ୍ତ
ହୋଇ କହିଲେ, “ତୁମେ ମୋ ଶିଷ୍ୟ ହେବାର

ଅଯୋଗ୍ୟ । ମୋଠାରୁ ଯେତେକ ବିଦ୍ୟା ଶିଖିଛି,
ତାହା ତୁମେ ଫେରାଇଦେବା ଉଚିତ ।” କୁହା-
ଯାଏ ଯାଜ୍ଞବଲ୍କ୍ୟ ଚରୁଷଣାକୁ ବୈଶମ୍ପାୟନ-
ଙ୍କଠାରୁ ଶିଖିଥିବା ବିଦ୍ୟାତତ୍ତ୍ୱ ବାନ୍ତି କରି-
ପକାଇଲେ । ପାଖରେ ଥିବା ଋଷି ଓ ବିଦ୍ୟାଥୀ-
ମାନେ ତହିଁର ପକ୍ଷୀକ ରୂପ ଧାରଣ କରି ସେ
ବିଦ୍ୟାତତ୍ତ୍ୱ ଗଳାଧାରଣ କଲେ । ତା’ପରେ
ସେମାନେ ସେ ବିଦ୍ୟା ପୁନଃପ୍ରକାଶ କରନ୍ତେ
ତା’ର ନାମ ହେଲା ତୈଞ୍ଜିଶ୍ୱୟ ଉପନିଷଦ୍ ।

ପରେ ଯାଜ୍ଞବଲ୍କ୍ୟ ସୂର୍ଯ୍ୟକୁ ଆରାଧନା
ଦ୍ୱାରା ତୁଷ୍ଟ କରି ବହୁ ଅଜ୍ଞାତ ବିଦ୍ୟାର ଅଧି-
କାରୀ ହେଲେ । ତାଙ୍କ ପ୍ରଣୀତ ଗ୍ରନ୍ଥର ନାମ
ଯାଜ୍ଞବଲ୍କ୍ୟ ସମ୍ହିତା । ସେ ଶତପଥବ୍ରାହ୍ମଣ
ଓ ବୃହଦାରଣ୍ୟ ମଧ୍ୟ ସମ୍ପାଦନା କରିଥିଲେ ।
ସେ ବ୍ୟାସଦେବଙ୍କ ଶିଷ୍ୟ ମଧ୍ୟ ହୋଇଥିଲେ ।

ଅରେ ରାଜା ଜନକ ଦେଶର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞକୁ
ବହୁ ଗୋଧନ ପୁରସ୍କାର ରୂପେ ଦେବାକୁ ମନସ୍ଥ

କଲେ । ତଦନୁସାରେ ସେ ଦେଶର ମୁନିଋଷି
ଓ ପଣ୍ଡିତଗଣଙ୍କର ଏକ ସଭା ଆହ୍ୱାନ କଲେ ।
ସେ ସଭାରେ ଯାଜ୍ଞବଲ୍କ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଉପସ୍ଥିତ ରହି-
ଥିଲେ । ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସହ ତାଙ୍କର ଜ୍ଞାନଚର୍ଚ୍ଚା
ଓ ବିତର୍କ ହେଲା । ଯାଜ୍ଞବଲ୍କ୍ୟଙ୍କୁ ନିଜକୁ
ଶ୍ରେଷ୍ଠ ବୋଲି ପ୍ରମାଣିତ କରି ସେ ପୁରସ୍କାର
ଲାଭ କରିଥିଲେ ।

ଯାଜ୍ଞବଲ୍କ୍ୟଙ୍କର ଦୁଇ ପତ୍ନୀ ଥିଲେ ।
ସେମାନଙ୍କ ନାମ ମୈତ୍ରେୟୀ ଓ କାତ୍ୟାୟିନୀ ।
ମୈତ୍ରେୟୀ ନିଜେ ଥିଲେ ଜିଜ୍ଞାସୁ । ତେଣୁ ଯାଜ୍ଞ-
ବଲ୍କ୍ୟ ତାଙ୍କୁ ବହୁ ଦାର୍ଶନିକ ତତ୍ତ୍ୱ ଶିକ୍ଷା
ଦେଇଥିଲେ ।

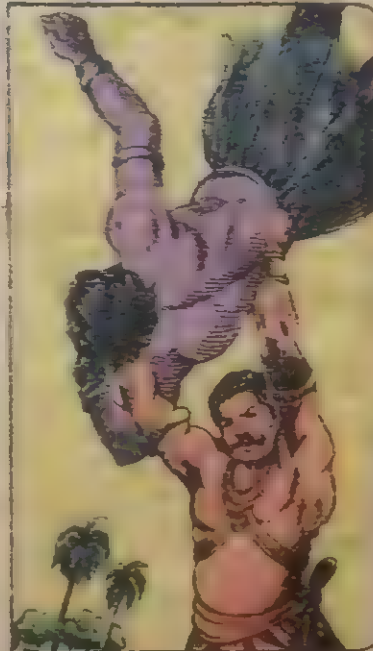
ପ୍ରାଚୀନ ଭାରତର ମହାପୁରୀ ମହିଳାମାନଙ୍କ
ମଧ୍ୟରେ ମୈତ୍ରେୟୀ ଏକ ବିଶେଷ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର
କରନ୍ତି । ଗାର୍ଗୀ, ବିଶ୍ୱବାସ ପ୍ରମୁଖ ଜ୍ଞାନବତୀ
ମହିଳାମାନଙ୍କ ସହ ତାଙ୍କ ନାମ ମଧ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖ
କରାଯାଏ ।

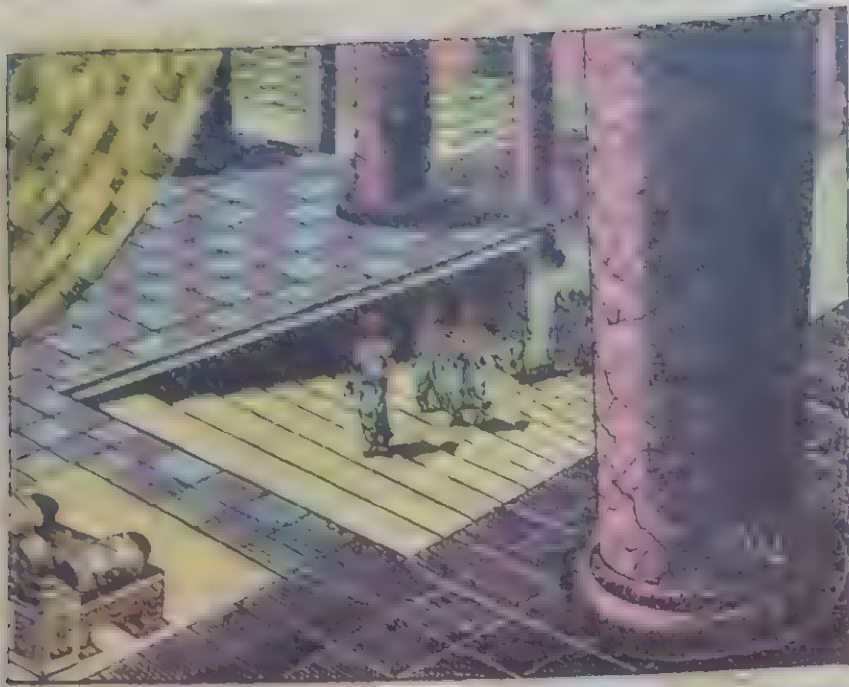

ଇନ୍ଦ୍ରପଦରେ ମାନବ
ବରତ-କାହାଣୀ
ଅରେ ଇନ୍ଦ୍ର ଶୁଷଣ ବିଷାଦହସ୍ତ ହୋଇ
ଗୋଟିଏ ପରେବର ଭିତରେ ଯାଇ
ବସିରହିଲେ । ସେ ଅର୍ଦ୍ଧଚନ୍ଦନ ରହି
ଦିନଯାପନ କରୁଥାଆନ୍ତି । ଦେବତା
ଭଳିହେଲେ : ସ୍ୱର୍ଗରାଜ୍ୟ ଟାଣିନ କଣିକ
କିଏ ?

ଦୃଶ୍ୟରେ ସେତେବେଳେ ବନ୍ଦୁତ କରୁ-
ଥିଲେ ନନ୍ଦୁଷ ନାମକ ରାଜା । ମନ୍ଦୁ-
ରୁରେ ତାଙ୍କ ରାଜ୍ୟ କେହି ନ ଥିଲେ ।
ପୁଣି ସେ ଥିଲେ ପ୍ରବଳ ପରାକର୍ମୀ ସର ।
ବୁଦ୍ଧ ନାମକ ବ୍ରହ୍ମପୁରୁଷ ସେ ବଧ କରି-
ଥିଲେ । ତେବେ ସେ ଧ୍ୟାନ ଓ ତପରେ
ଅଧିକ ସମୟ ବିତାଉଥିଲେ ।

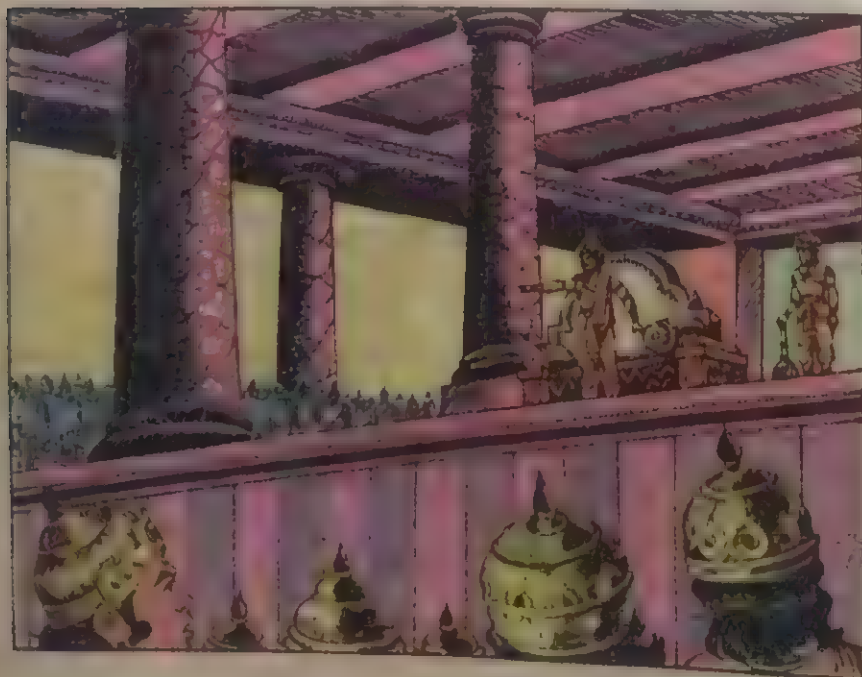

ସ୍ୱର୍ଗର ଇନ୍ଦ୍ରପଦ ବେଶାଦନ ପାଇଁ ତାଙ୍କ
ପକାଇ ରଖିବା ସମ୍ଭବ ହୋଇ ନ
ଥାନ୍ତା । ଦେବ ଓ ରାଜାଙ୍କ ନିଜ ନିଜ
ଭିତରେ ପରାମର୍ଶ କରି ଦେବୋପମ ରାଜା
ନନ୍ଦୁଷକୁ ସେ ପଦରେ ଅଧିଷ୍ଠିତ କରିବାର
ସଜ୍ଜାନ୍ତ ନେଲେ ।

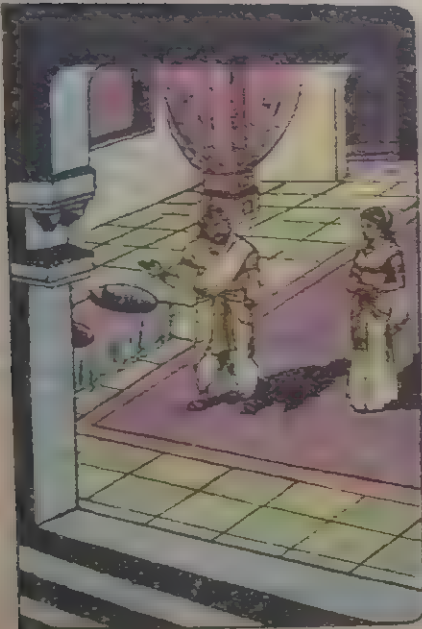
ରାଜା ନନ୍ଦ୍ରସ ପ୍ରଥମେ ମଙ୍ଗୁ ନ ଥିଲେ ।
କିନ୍ତୁ ଦେବ ଓ ରକ୍ଷିଗଣ ସେମାନଙ୍କ
ପ୍ରସାଦ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ନାନ୍ତ୍ର ବାଧା
କଲେ । ସେ ଯାଇ ସ୍ୱର୍ଗରେ ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କ
ସିଂହାସନରେ ବସିଲେ । ମର୍ତ୍ତ୍ୟର ଜଣେ
ମାନବ ହେଲା ଦେବରାଜ !

ପ୍ରଥମେ ପ୍ରଥମେ ନନ୍ଦ୍ରସ ନମ୍ର ଭାବରେ
ନିଜ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ରୁଲାଇ ଚାଲିଲେ । କିନ୍ତୁ
କାଳକ୍ରମେ ସେ ହେଲେ ଗର୍ବର ଶିଖାର ।
ଦିନେ ହଠାତ୍ ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ରାଣୀ ଶତ-
ଦେବୀଙ୍କ ଉପରେ ତାଙ୍କ ଆଖି ପଡ଼ିଗଲା ।

ସେ ତାଙ୍କ ଦରବାରକୁ ଆସି ଦେବତା-
ମାନଙ୍କୁ ଡକାଇ କହିଲେ, ଧେ ଯେତେ-
ବେଳେ ଇନ୍ଦ୍ରପଦର ଅଧିକାରୀ, ଇନ୍ଦ୍ରାଣୀ
ତାଙ୍କର ରାଣୀ ହେବା ବିଧେୟ ! ଦେବ-
ଲୋକେ ଏହା ଶୁଣି ଅସ୍ତ୍ର ଅନୁଭବ
କଲେ ।

ନନ୍ଦୁସଙ୍କର ଶିଆଳ କଥା ଶୁଣିଲେ ଶତ-
ଦେଶ । ସେ ଅପମାନ ଅନୁଭବ କରି
ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲେ ଦେବତୁରୁ ବୃକ୍ଷସତଙ୍କ
ପାଖରେ । ଶୁରୁକୁ ନଜ ମାନସିକ
ପତନା ଜଣାଇଲେ ।

ଶୁରୁଙ୍କ ଉପଦେଶ କ୍ରମେ ଶତଦେଶ
ନନ୍ଦୁସଙ୍କ ପାଖକୁ ଏହି ଖବର ପଠାଇଲେ
କି ସେ ନନ୍ଦୁସଙ୍କ ପ୍ରସ୍ତାବ ଗ୍ରହଣ କରିବେ
ନୋଟିଏ ସତ୍ତରେ : ସପ୍ତର୍ଷି-ବାହୁତ
ସଦାଗରେ ନନ୍ଦୁସଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ପାଖକୁ
ଆସିବାକୁ ହେବ । ନନ୍ଦୁସ ସପ୍ତର୍ଷିଙ୍କୁ ଆଣି
ସଦାଗ ବୁଝାଇଲେ ।

Handwritten signature

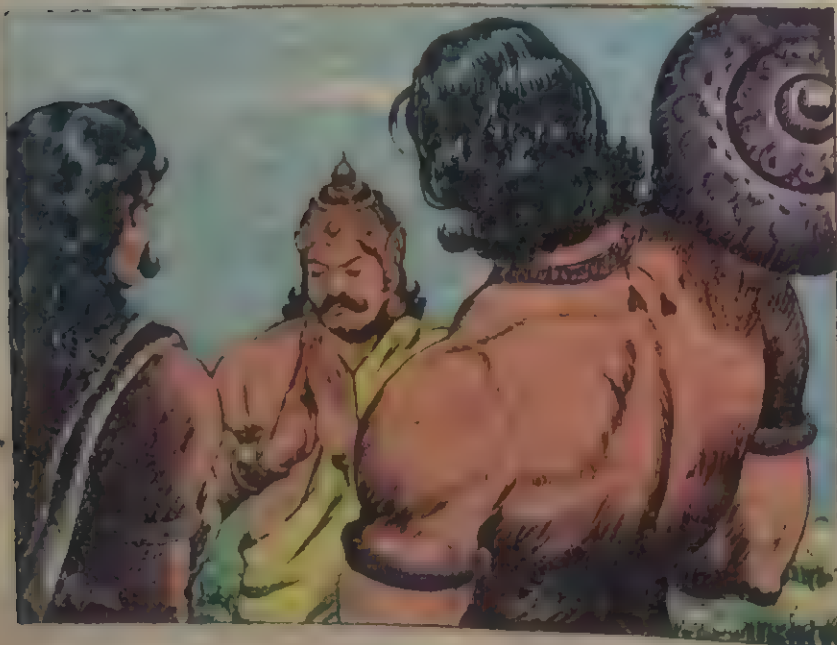
ସପ୍ତର୍ଷିଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଥିଲେ ଅଗ୍ନି । ସେ
ଥିଲେ ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଖଟାକୃତ । ଅନ୍ୟ-
ମାନଙ୍କ ରୁଲନାରେ ତାଙ୍କ ଚେ ମଧ୍ୟ ଥିଲା
ମନ୍ଦିର । ନନ୍ଦୁସ ଗନ୍ତବ୍ୟ ସ୍ଥଳୀରେ ଶୀଘ୍ର
ପହଞ୍ଚିପାରୁ ନ ଥିବାରୁ ଅଧିକ ଦୂର
ଅଗ୍ନିକୁ ପଦାଦାତ କଲେ ।

ସେ ଜାଣି ଶାନ୍ତ ଓ ସ୍ଥିର ଥିବା ଅନନ୍ତ
 ନୂତନ ହୋଇ ଯେଉଁ ଶୁଭ ଅବସ୍ଥା :
 ନନ୍ଦିନୀ ସେଇଭଳି ଭାବେ ଅନନ୍ତଙ୍କ
 ଓ ଶାନ୍ତଙ୍କ ଶ୍ରବଣେ ନିଜ ପାଦମ୍ବୁ, ବାଦ-
 ହାଲ କରାନ୍ତି, ସେ ପାଦମ୍ବର ଦୈବତ୍ବ
 ଜାଣି ପରମେଶ୍ବର ଦେବା ଦେବତାର ।
 ମନେ ମନେ ମର୍ତ୍ତ୍ୟେ ପରମେଶ୍ବର ହୋଇ
 ଲକ୍ଷ୍ମଣ ସ୍ବର୍ଗକୁ ଉପାସନା କଲେ ।

ତେବେ ଈମାଣୀଲ ଅନନ୍ତ କହଲେ କି
 ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କର ସେ ନିଶେ ମହାବୀରୁଷଙ୍କ
 ହସ୍ତରେ ଖଲରେ ଶାପମୁକ୍ତ ହେବେ ।
 ବହୁଦିନ ବିଚାର । ପାଣ୍ଡବମାନେ ବନ-
 ବାସ କରୁଥିବା କାଳରେ ଦିନେ ନନ୍ଦି-
 ସ୍ବର୍ଗ ଶ୍ରୀମଦ୍ ଗୁଡ଼ାଲ ଧରିଲେ ।

ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଘଟଣାଘଟଣରେ ପହଞ୍ଚି ଶ୍ରୀମଦ୍
 ପାଣ୍ଡବମାନଙ୍କ କଟକା ନିମନ୍ତେ ସର୍ବବୃଦ୍ଧୀ
 ନନ୍ଦିନୀଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ ଯୁଧିଷ୍ଠିର
 ତାଙ୍କ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେଲେ ସେ ତାହା
 କହିବେ ବୋଲି କହିଲେ । ଯୁଧିଷ୍ଠିର
 ପ୍ରଶ୍ନର ଯଥାର୍ଥ ଉତ୍ତର ଦେବାକୁ ନନ୍ଦି-
 ସ୍ବର୍ଗ ମୁକ୍ତ ଦେବା ପକ୍ଷେ ପକ୍ଷେ ନିଜେ
 ସର୍ବଦଶାରୁ ମୁକ୍ତ କରି କଲେ ।

ବୈଶ୍ୟ ରାଜକୁମାର

ନାଭାଗ ଥିଲେ-ରାଜା ଧୃଷ୍ଣୁଙ୍କ ପୁଅ । ସେ ଜଣେ ବୈଶ୍ୟକନ୍ୟାକୁ ବିବାହ କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କଲେ । ସେ କନ୍ୟାଙ୍କ ନାମ ସୁପ୍ରଭା ।

ସେ ଯାଇ ସୁପ୍ରଭାଙ୍କ ପିତାଙ୍କ ଆଗରେ ନିଜ ପ୍ରସ୍ତାବ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବାରୁ କନ୍ୟା-ପିତା କହିଲେ, “ତୁମେ କ୍ଷତ୍ରିୟ ରାଜପୁଅ । ବୈଶ୍ୟ କନ୍ୟା ବିବାହ କରିବା ତୁମ ପକ୍ଷରେ ଶୁଭବିରୁଦ୍ଧ କାର୍ଯ୍ୟ ହେବ ।”

କିନ୍ତୁ ରାଜକୁମାର ନାଭାଗ ତଥାପି ହଟ କରିବାରୁ କନ୍ୟାପିତା କହିଲେ, “ରାଜା ଧୃଷ୍ଣୁ ଯେପରି ମୋର ରାଜା, ସେହିପରି ତୁମ୍ଭର ବି ରାଜା । ତେଣୁ ତାଙ୍କୁ ସବୁ କୁହାଯାଉ । ସେ କ’ଣ ରାୟ ଦେବେ ଦିଅନ୍ତୁ ।”

ଦୁହେଁ ଯାଇ ରାଜା ଧୃଷ୍ଣୁଙ୍କୁ ସ୍ବରୁ କହିଲେ । କିନ୍ତୁ ଧୃଷ୍ଣୁ ଏ ପ୍ରସ୍ତାବ ସମର୍ଥନ କଲେ ନାହିଁ ।

ରାଜକୁମାର ନାଭାଗ ଦୁଃଖ ପାଇଲେ, କିନ୍ତୁ ହତାଶ ହେଲେ ନାହିଁ । ସେ ସୁପ୍ରଭାଙ୍କୁ ଉଭୟ ପକ୍ଷର ଅସମ୍ଭବ ସତ୍ତ୍ବେ ଗୋପନରେ ବିଭା ହେଲେ ।

ସୁପ୍ରଭାଙ୍କ ପିତା ତାଙ୍କ ଇଚ୍ଛା ବିରୁଦ୍ଧରେ ତାଙ୍କ କନ୍ୟାକୁ ବିବାହ କରି ନାଭାଗ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଅନ୍ୟାୟ କରିଛନ୍ତି ବୋଲି ଦରବାରରେ ଅଭିଯୋଗ ଆଣିଲେ । ରାଜା ଧୃଷ୍ଣୁ ଓ ରାଜପୁଅ ନାଭାଗଙ୍କ ଭିତରେ ଲଢ଼େଇ ହେବାର ଉପହମ ହେଲା । ସେତକବେଳେ ଜଣେ ପଣ୍ଡିତ ପରି-ଗ୍ରାଜକ ରାଜାଙ୍କୁ କହିଲେ, “ଆପଣଙ୍କ ପୁଅ ବୈଶ୍ୟକନ୍ୟା ବିବାହ କରିଥିବା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଆପଣ ତାଙ୍କୁ କ୍ଷତ୍ରିୟର ଅଧିକାରରୁ ବଞ୍ଚିତ କରି-ପାରନ୍ତି । ଲଢ଼େଇର ଆବଶ୍ୟକତା କ’ଣ ?”

ତାହାହିଁ ହେଲା । ନାଭାଗ ଜଣେ ସାଧାରଣ

ନାଗରକ ଭାବରେ ବୈଶ୍ୟବୃତ୍ତି କରି ଜୀବନ
ନିର୍ବାହ କଲେ ।

ନାଗର ଓ ସୁପ୍ରଭାକର ପୁଅଟିଏ ହେଲା ।
ନାମ ହେଲା ଭନନ୍ଦ । କଶୋର ଅବସ୍ଥାରେ
ଉପନୀତ ହୋଇ ଭନନ୍ଦ ତାଙ୍କ ମା'କୁ ପଚା-
ରିଲେ, “ମୁଁ କି ଭଳି ଭାବରେ ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କୁ
ସହାୟତା କରାପାରେ ?”

“ବନ୍ଧୁ ! ତୁମ୍ଭେ ଗୋପାଳନ କର ।” ସୁପ୍ରଭା
କହିଲେ, ।

କିନ୍ତୁ ଭନନ୍ଦ ଥିଲେ ଅସାଧାରଣ ବାଳକ ।
ସେ ଭାବିଲେ, “ମା’ ନିଶ୍ଚୟ ଗୋ-ରୂପୀ ପୃଥ୍ବୀ
କଥା କହୁଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ପୃଥ୍ବୀ ପାଳନ କରିବାକୁ
ହେଲେ ମୋତେ ରଜା ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ସେ
ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଶକ୍ତି କାହିଁ ?”

ଏହା ଭାବି ସେ ହିମାଳୟ ଯାଇ ମାପ
ନାମକ ରାଜର୍ଷିଙ୍କ ସହାୟତା ଉପା କଲେ । ଉକ୍ତ
ରାଜର୍ଷି ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ର ବିଦ୍ୟାରେ ନିପୁଣ ଥିଲେ । ସେ

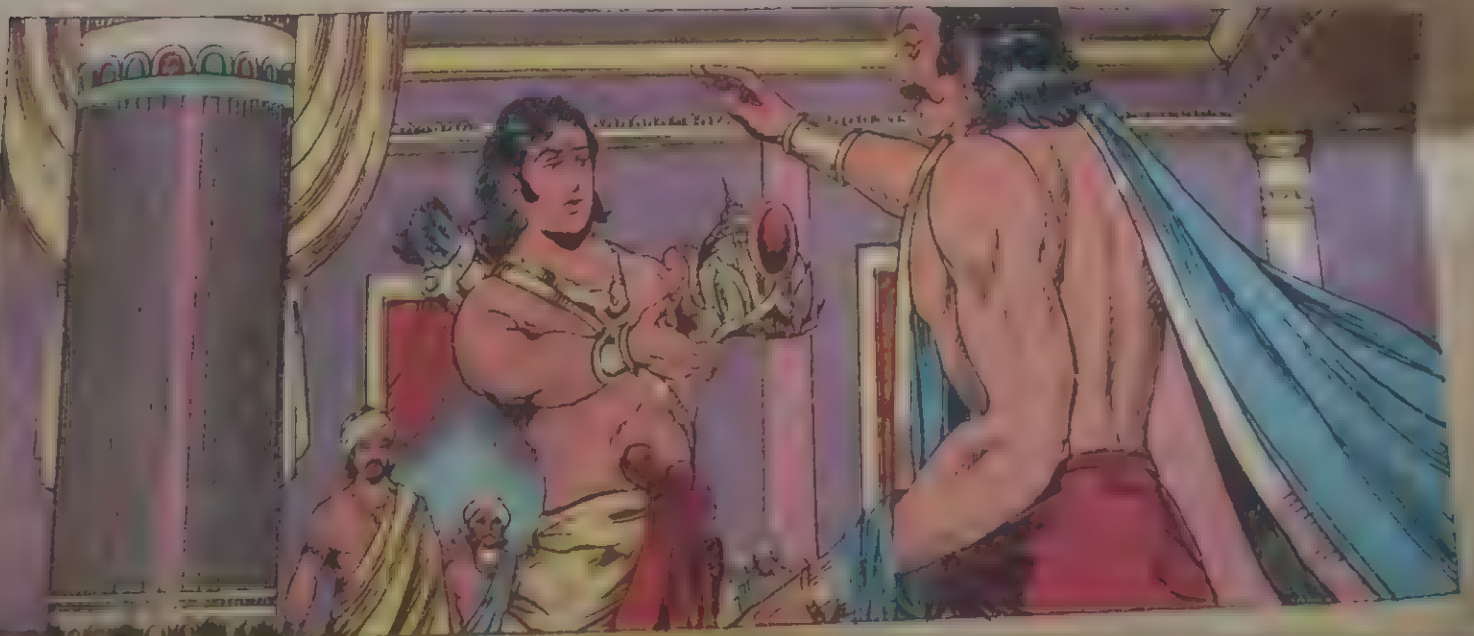
ଭନନ୍ଦଙ୍କୁ ମନମୋଗ ସମ୍ପଦ ସବୁ ଶିଖାଇଲେ ।

ଭନନ୍ଦ ଯୋଦ୍ଧା ସୁବଳରେ ପରିଣତ ହୋଇ
ସ୍ୱଦେଶ ପ୍ରଜାବର୍ଦ୍ଧନ କଲେ । ସେତେବେଳକୁ
ରଜା ଧୃଷ୍ଣୁ ପରଲୋକ ଗମନ କଲେଣି ।
ନାଗରଙ୍କ ସାନଭାଇ ବସୁରତ ରଜା ବାସନ
କରୁଥା’ନ୍ତି । ନାଗର ବସୁରତଙ୍କୁ କହିଲେ,
“ମୋ ପିତାଙ୍କ ରାଜ୍ୟର ଭାଗ ମୋତେ ମିଳୁ ।”

“ତୁମ୍ଭ ପିତା ବୈଶ୍ୟନାଥ ବିଭା ହୋଇ
ସିଂହାସନରୁ ଓହ୍ଲାଇଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଭାଗ
ନାହିଁ ।” ଉତ୍ତର ଦେଲେ ବସୁରତ ।

ଫଳରେ ଯୁଦ୍ଧ ହେଲା । ଭନନ୍ଦ ବିଜୟୀ
ହୋଇ ପୁରୀ ରାଜ୍ୟ ଅଧିକାର କଲେ ଓ
ପିତାଙ୍କୁ କହିଲେ, “ଏଥର ଆପଣ ସିଂହାସନରେ
ବସନ୍ତୁ ।”

“ନା ବନ୍ଧୁ, ସିଂହାସନ ନ୍ୟାୟତଃ ତୁମ୍ଭର ।”
ନାଗର କହିଲେ ଓ ଭନନ୍ଦଙ୍କର ଅଭିଷେକ
କରାଇଲେ ।

ଜ୍ୟୋତିଷୀ କାରବାର

ମାଣିକ୍ୟପୁର ଗାଁରେ ଅନେକ ଲୋକଙ୍କ ଘର ।

ସସସ୍ତେ ମଧ୍ୟରାତ୍ରି । ଗୁଣବାସ ସମୟରେ ସକ୍ରିୟ ବ୍ୟକ୍ତି ରହନ୍ତି । ଅନ୍ୟ ବେଳେ ନାଚ ଗୀତ ଯାତ୍ରା ଇତ୍ୟାଦି ଉପଲକ୍ଷେ କରବାକୁ ସେମାନଙ୍କର ସମୟ ଥାଏ । ସାଧୁସନ୍ଥ ଓ ଜ୍ୟୋତିଷ ଇତ୍ୟାଦିଙ୍କ ଉପରେ ବି ସେ ଗାଁ ଲୋକଙ୍କର ଥାଏ ବହୁତ ବିଶ୍ୱାସ । ସେପରି କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଗାଁକୁ ଆସିଲେ ଲୋକେ କିଛି-ଦିନ ବେଶ୍ ଡୁଲ୍‌ଘୁଲ୍ କରନ୍ତି ।

ମାଣିକ୍ୟପୁରରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ ଜଣେ ସାଧୁ । ସାଙ୍ଗରେ ଦୁଇ ଶିଷ୍ୟ । ଗାଁ ବାହାରେ ଗୋଟିଏ କୁଡ଼ିଆରେ ସେମାନେ ରହିଲେ । ଶିଷ୍ୟ ଦୁଇଜଣ ଲୋକଙ୍କ ଆଗରେ କହିବୁଲିଲେ କି ସାଧୁ ଜଣେ ବଡ଼ ଜ୍ୟୋତିଷ । ଭୁତ ଭବିଷ୍ୟତ ସେ ସବୁ ଜାଣି କହିପାରିବେ ।

ସାଧୁଙ୍କ ଆଗମନରେ ଗାଁ ଲୋକେ ବଡ଼ ଖୁସି ହେଲେ । ବିଶେଷତଃ ସାଧୁ ଜ୍ୟୋତିଷୀ ହୋଇଥିବାରୁ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ସେମାନଙ୍କ ଆକର୍ଷଣ ବେଶୀ ହେଲା । ସାଧୁଙ୍କର ଦୁଇ ଶିଷ୍ୟ ସାଧୁଙ୍କ ନାନା ମନ୍ତ୍ରମା ସମ୍ପର୍କରେ ଲୋକଙ୍କ ଆଗରେ ଚୋପାନ୍ତି । ସାଧୁ କୁଆଡ଼େ ଜଣେ ମହାବଳାଙ୍କର ପତ୍ନୀ ବିୟୋଗ କଥା କହିଦେଲେ । ଜଣେ ସାଧୁଙ୍କ ଜାହାଜ ନିଗୋଜ ହୋଇଥିବା ବେଳେ ସେ କପରି ଗଣନା ଦ୍ୱାରା ତା'ର ଭାବ କରାଯିବ ଥିଲେ, ଏସବୁ ବିଷୟରେ ନାନା କାହାଣୀ ଶୁଣିବାକୁ ମିଳିଲା ।

ଲୋକେ ସାଧୁଙ୍କ ପାଖକୁ ଆସିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ । ଯିଏ ଆସି ନିଜ ଭୁତ ଭବିଷ୍ୟତ ପଚାରେ, ସାଧୁ ପ୍ରଥମେ ତା' ନାମଟି ଶୁଣି କି କାଳରେ ଲୋକଙ୍କ କାଳକୁ ଯିବାର ସମୟ

କିନ୍ତୁ ଏହି ସମୟ ବାହାରିବା ପରେ ଲୋକମାନେ
 ଏହି କଥାକୁ କହି କହି କହି ଦିଅନ୍ତି ।
 କିନ୍ତୁ, କେହି କିଛି ନା କରେ ।
 କିନ୍ତୁ, କେହି କିଛି କହିବା ନାହିଁ ।
 କିନ୍ତୁ ଏହି ସମୟ କହି ଦିଅନ୍ତି ।

ପ୍ରଥମ ପରୀକ୍ଷାକୁ କେନ୍ଦ୍ର ସୁଷ୍ଟିଭୋଧ
 କଲେ ପାସ । କାରଣ ସିଏ ଯେଉଁ ଗଢ଼ା
 ଯେ ଯେ କଲେପକ୍ଷେ, ସେ ଯେ କଲେପକ୍ଷେ
 ଯେ କଲେପକ୍ଷେ, ସେ ଯେ କଲେପକ୍ଷେ
 ଯେ କଲେପକ୍ଷେ, ସେ ଯେ କଲେପକ୍ଷେ
 ଯେ କଲେପକ୍ଷେ, ସେ ଯେ କଲେପକ୍ଷେ
 ଯେ କଲେପକ୍ଷେ, ସେ ଯେ କଲେପକ୍ଷେ

$\frac{1}{\sqrt{2}} \begin{pmatrix} 1 & i \\ 0 & 1 \end{pmatrix}$

১। এই আইন প্রণয়নের উদ্দেশ্য হলো
 ২। আইন প্রণয়নের উদ্দেশ্য হলো
 ৩। আইন প্রণয়নের উদ্দেশ্য হলো
 ৪। আইন প্রণয়নের উদ্দেশ্য হলো
 ৫। আইন প্রণয়নের উদ্দেশ্য হলো
 ৬। আইন প্রণয়নের উদ্দেশ্য হলো
 ৭। আইন প্রণয়নের উদ্দেশ্য হলো
 ৮। আইন প্রণয়নের উদ্দেশ্য হলো
 ৯। আইন প্রণয়নের উদ্দেশ্য হলো
 ১০। আইন প্রণয়নের উদ্দেশ্য হলো

6) 6) 6) 6) 6) 6) "6) 6)
6) 6) 6) 6) 6) 6) 6) 6)
6) 6) 6) 6) 6)

“ଆଜିର ବାବୁ, ଡାକ୍ତର, ଇଞ୍ଜିନିୟର ଇତ୍ୟାଦି
ନ ବଞ୍ଚିଲେ ତାହା ଯୁକ୍ତ ହେଉନାହିଁ କିମ୍ବା
କିପରି ?” ଡିଏସ୍ ଉତ୍ତର ଦେଲେ ।

ଦିନୋଦିନ ମନ ମାନ୍ଦଲ୍ୟ କରୁଛି । ସେ ଯେତେ
 ଶାନ୍ତରେ ପାଖୁକ ଦେଖା ପ କରେ ତେଣୁ ବଢ଼ିଯାଏ ।
 ସବୁ କ୍ଷୁଦ୍ରାକ୍ଷୁଦ୍ର ଦେଖିବା ପରେ ମନୁଷ୍ୟ ଯେ
 ଦୁଇ ଶିଖରୁ କହୁଥିବାର ସେ କହୁଛି : "ମୁଁ
 ଗାଁର ଅଧ୍ୟାତ୍ମ ଲୋକ ତେଣୁ ମୋ ପାଇଁ ମନ
 ମାନ୍ଦଲ୍ୟ । ମୋ ପ୍ରାଣର ଶରଣେ ବସି
 ଅନଳ ଆସିଯିବ । ଦୁଇଦିନ ଯି ପୁଣି ମୋ
 ଗୋଟାଏ ଦିନ ଯିବି ଯାହା ହେବ । ତେଣୁ
 ଗୋଟାଏ ଦିନ ଯିବି ଯିବି ଦିନ ଯିବି ଯିବି,
 ଦିନିକି ଆମର ଶାନ୍ତାନ୍ତର ଶାନ୍ତାନ୍ତର
 ଶାନ୍ତାନ୍ତର ଶାନ୍ତାନ୍ତର ଶାନ୍ତାନ୍ତର ।

ଗୋଟାଏ ବନ୍ଧୁ । ସ୍ବପ୍ନାବସ୍ଥାରେ ଟିକିଏ ସ୍ବାସ୍ଥ-
 ବିକ ହେବା ଦରକାର । ଲୋକେ ସରଳ ବୋଲି
 ଭ୍ରମମାନେ ଅସତର୍କ ହେବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ।”

ବିନୋଦ ସବୁ ବୁଝିଗଲା । ସେ ଆହୁରି କିଛି
 ସମୟ ଅନେଇ କଲା । ସେତେବେଳେ ବୁଝିଲା
 ଯେ ସମସ୍ତେ ଯୋଜନାଲେଖି, ସେ ଭିତରେ
 ପଶିଲା । ଅଳ୍ପ ସମୟ ଭିତରେ ଖାଦ୍ୟ ଖାତା
 ଓ କିଛି ନକଲି ଡାଢ଼ିନିଆ ତା’ ହାତରେ
 ପଡ଼ିଲା । ସେ ରୁପି ରୁପି ବାହାର ଆସିଲା ।

ଘରକୁ ଆସି ଏକାକୀ ରାତ୍ରେ ସେ ଖାତା
 ଖଣ୍ଡିକ ଖୋଳି ଯେ ପତ୍ରବାକୁ ଲୁପିଲା । ଦେଖିଲା
 ସେଥିରେ ତା’ ଗାଁର ପ୍ରାୟ ସବୁ ଲୋକଙ୍କ
 ଅକ୍ଷତ ଜୀବନ ସମ୍ପର୍କରେ କିଛି ନା କିଛି ଲେଖା

ଅଛି । କିଏ କେବେ ବସନ୍ତ ବା ସେପରି କିଛି
 ବ୍ୟାଧିରେ କଷ୍ଟ ପାଇଥିଲା, କିଏ ବ୍ୟବସାୟ
 କରୁ ଅନ ସମୟ ବୁଝାଇ ଦିଲା, କେବେ କାହାର
 ଅନ୍ଧିୟା ପ୍ରକଟ ହେଉଛି କହିଥିଲା, ସେସବୁ
 ଲେଖା ରହିଛି ।

ପରଦିନ ସକାଳେ ଗାଁର କେତେଜଣ ଲୋକ
 ସାଧୁଙ୍କ ସହ ଦେଖା କରିବାକୁ ଯାଉଥାନ୍ତି ।
 ବିନୋଦ ବି ସେମାନଙ୍କ ସହ ଗଲା । ପ୍ରଥମ-
 ଜଣେ ନିଜ ନାମ କହିବା ପରେ ସାଧୁ ତାହା
 ଲେଖିନେଇ ଭିତରକୁ ଗଲେ । କିନ୍ତୁ ସେ
 ବାହାରିଲେ ନାହିଁ । ତାଙ୍କର ଜଣେ ଶିଷ୍ୟ
 ବାହାରିଆସି କହିଲା, “ଆଜି ସାଧୁ ଗଣନା
 କରିପାରିବେ ନାହିଁ । ସେ ଅସୁସ୍ଥ ।”

“ଆରେ, ସାଧୁମହାତ୍ମକ ଟିକଣ ଆଉର ଏକ
ଚଟକା ଦିଶୁଥିଲେ । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଅସୁର
ହେଲେ କହନ୍ତି ।” ଶବ୍ଦର ସମ୍ବନ୍ଧରେ
କହିବାକୁ ଯାଉଛି । ତା’ ପରେ ମି’ ଲେଖକ
କି ଭାବରକୁ ଗଲେ ।

“ଆଜି କୁମେମାନେ ମୋତେ ଭରସା କର
ନାହିଁ ।” ସାଧୁ କହିଲେ । ତା’ ଲେଖକ ସାଧୁକୁ
କରି ଦୁଇଥାପୁରୁଲେ । କିନ୍ତୁ ଗୋଟିଏ ଯେମିତି
ଅଟକାଇ ରହିଲା ଓ ସାଧୁକୁ କହିଲା, “ଆଜିକି
ଆଜି ହେଲେ ଆଜିକି ତରଫରୁ ମୁଁ ଆଜିକି
ଲେଖକ କହିଦେଉଛି । ଆଉ ଲେଖକ କହିବାରେ
କି ଭାବ ନାହିଁ । ସାଧୁ କହିଦେଲେ ଚଳେ !”
ସାଧୁ କହି ସେ ଲେଖକ ଲେଖକ ଲେଖକ
ଶାଠୀ ବାହାର କରି ଯାଉଛି କହିଲା ।

ସାଧୁ ଓ ତାଙ୍କ ଦୁଇ ଶିଷ୍ୟଙ୍କ ମୁଁ ଫିକା
ପଡ଼ିଲା । ତା’ ପରେ କିନ୍ତୋର ନକଲି ବାହା-
ନର ବାହାର କରି ସେ ଶିଷ୍ୟଙ୍କ ମୁଁରେ

... କିନ୍ତୋର ଲେଖକ କହିଲେ, “ଆରେ,
ଏ ଲେଖକ କି ଭାବ ନାହିଁ କହିଲେ ।”

ସବୁ କଥା ଶୁଣି ହୋଇଲା । କିନ୍ତୋର
ନକଲି ସାଧୁର ନକଲି ଶିଷ୍ୟମାନେ କୁହନ୍ତି
ଲୋଟାଏ ଗାଁକୁ ଯାଇ ଲୋଟାକାର ସବୁ କହିଲେ
କହିଲେ କିଛି କିଛି ଶବ୍ଦର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ।
ତା’ ପରେ ସାଧୁ ଲେଖକ ଲେଖକ କୁହନ୍ତି
ପଡ଼ିଲା ।

ଲେଖକ ସେ କି ଲେଖକ ପରିଲେଖିବା
ମାତ୍ର କିମ୍ବା ଲେଖକ ।

କିନ୍ତୋର ଗାଁ ଲେଖକ କହିଲା, “ଲେଖକ,
କିନ୍ତୋର ଲେଖକକିନ୍ତୋର ସହ ପାହା ଲେଖକ
ଲେଖକ ଲେଖକକିନ୍ତୋର ସହ ସେ ଲେଖକ
ଲେଖକ କହିଲେ ଲେଖକ, କିନ୍ତୁ ଲେଖକ ଲେଖକ
ଲେଖକ ଲେଖକ ଲେଖକ ଲେଖକ ଲେଖକ
ଲେଖକ ଲେଖକ ଲେଖକ ଲେଖକ ଲେଖକ
ସେମାନଙ୍କ ସାଥୀ ରହିଲା ।”

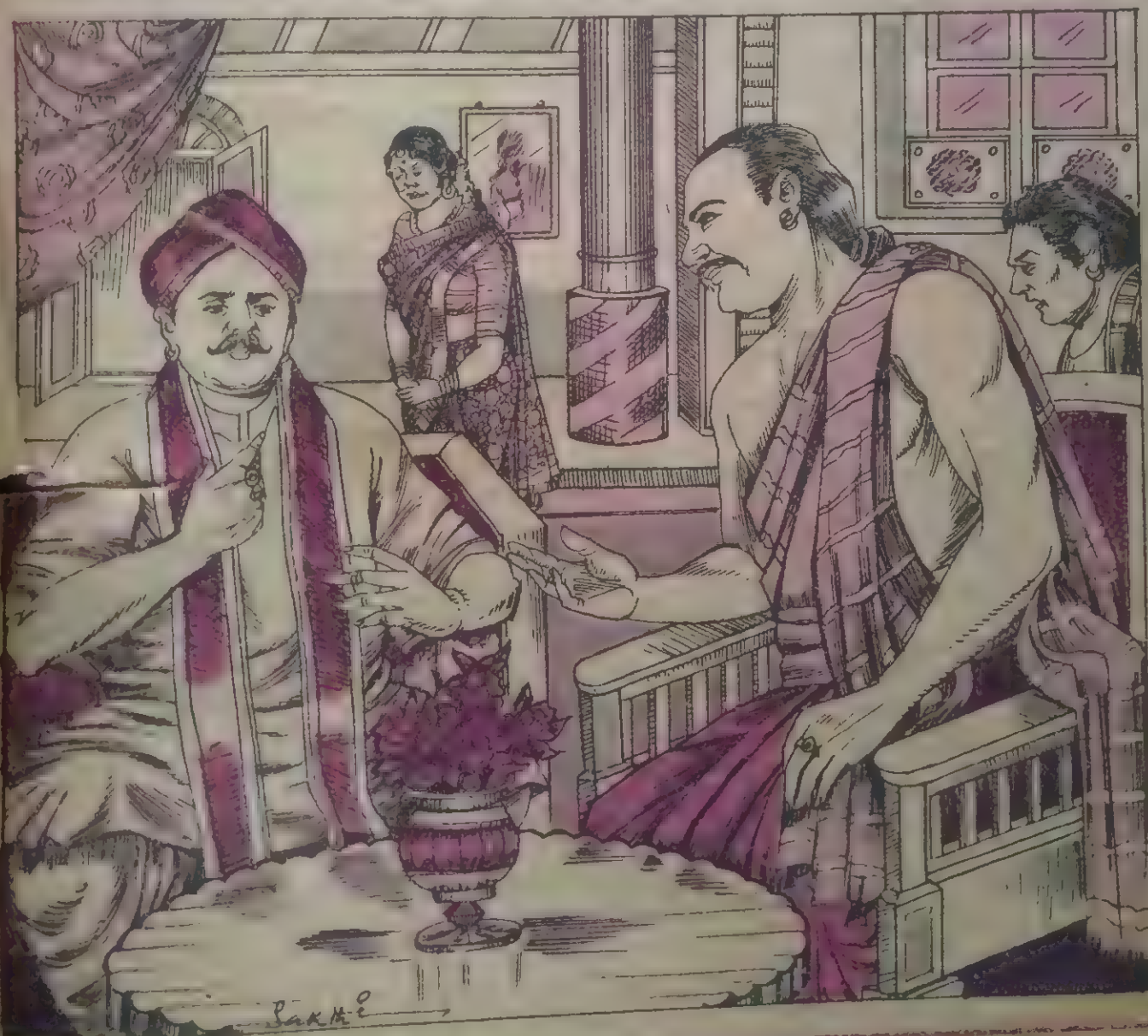

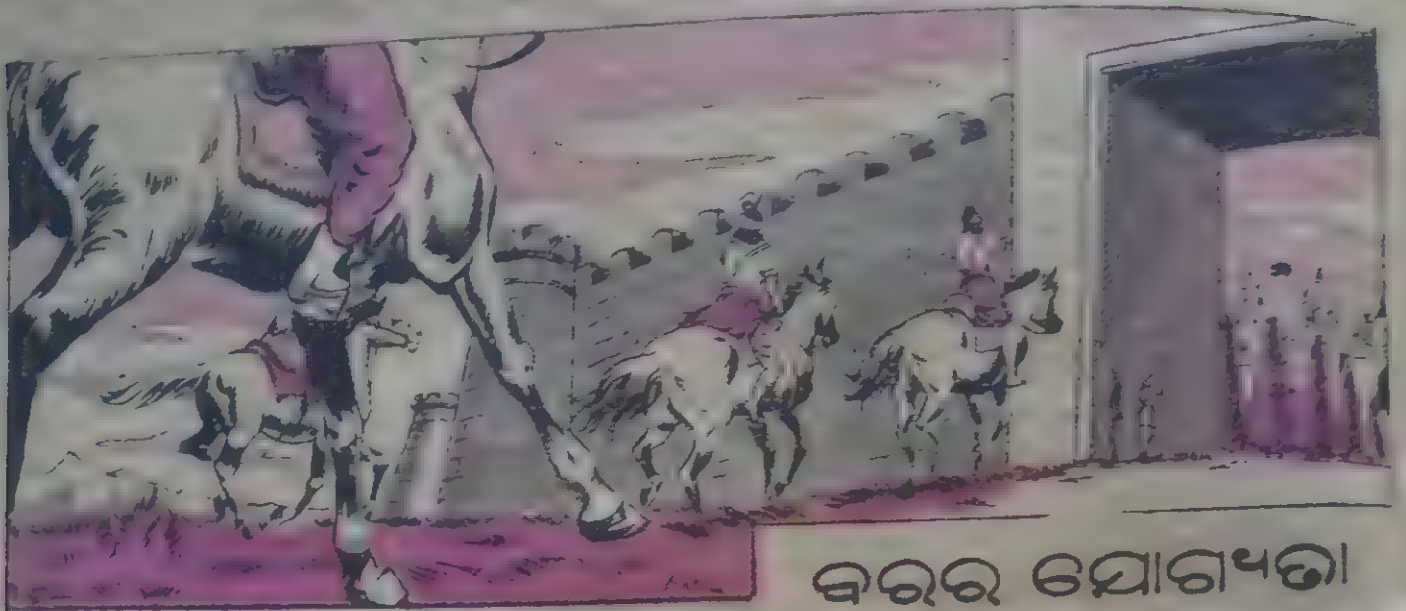
ଦୃଷ୍ଟି

ଏବେ ଜଗଜୀ ଯାଇ ଯୁବକ ଜଣାଣ ଅସୁସ୍ଥ ହୋଇପଡ଼ିଲେ । ସେହି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ତାଙ୍କର ଜଣେ ଦୁଇ ସମାଜୀୟ ବନ୍ଧୁ ଆସିଲେ । ସେ ଯୁବକଙ୍କୁ ନିଜ ଘରକୁ ନେଇଗଲେ । ତାଙ୍କ ଜନ୍ମା ଗଣ୍ଡାର ମନଯୋଗ ସମ୍ବଳାରେ ସେବାଶୁଶ୍ରୂଷା କରି ଯୁବକଙ୍କୁ ଭଲ କରିଦେଲେ । କିନ୍ତୁ ଯୁବକ ଅନ୍ଧ ହେଲେ ।

ଅନ୍ଧ ଯୁବକକୁ ବନ୍ଧୁ ହେଲେ ସେହି ଜନ୍ମା ଓ ତାଙ୍କୁ ଭଲ ଭାବରେ ଚଳାଇଲେ ! କିଛି ଦିନ ପରେ ସେ ଅନ୍ଧକୁ ଜଣେ ଗୁଣବାନ୍ ବୈଦ୍ୟ ଆସିଲେ । ସେ ଯେକୌଣସି ଦୃଷ୍ଟିହୀନକୁ ଦୃଷ୍ଟିଶକ୍ତି ଦେଇପାରିଥିଲେ । ଯୁବକଙ୍କ ପତ୍ନୀ ସେ ବୈଦ୍ୟଙ୍କୁ ତକାଇବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କଲେ । କିନ୍ତୁ ଦିନେ ସେ ତାଙ୍କର ଜଣେ ସଖିଙ୍କ ସହ ଅନ୍ୟ ଏକ କୋଠରୀରେ ଚାହିଁ ଚାହିଁ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଉଥିବାର ଯୁବକ ଶୁଣିପାରିଲେ । ସଖି ପଚାରିଥିଲେ : “ତୁ କାନ୍ଦୁଛୁ କାହିଁକି ?” ସେ କହୁଥିଲେ : “ମୋ ସ୍ବାମୀଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିଶକ୍ତି ଫେରିଆସିବ । ସେ ଆନନ୍ଦ ସାଙ୍ଗକୁ ଦୁଃଖ ହେଲେ, ସେ ମୋତେ ଅସୁସ୍ଥ ଘେନି ମନଦୁଃଖ କରିବେ ।”

ବୈଦ୍ୟ ଆସିବା ଦେଲେ ଯୁବକ ଚିକିତ୍ସା ହେବାକୁ ନାହିଁ କରିଦେଲେ ।

ବରର ଯୋଗ୍ୟତା

ବୈଶାଳୀ-ରାଜ ରୁଦ୍ରପ୍ରତାପଙ୍କର ଥିଲେ
ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ସନ୍ତାନ—ସୂର୍ଯ୍ୟକୁମାରୀ ।
ରାଜା ତେଣୁ କନ୍ୟାକୁ ପୁଅ ଭଳି ବଢ଼ାଇଥିଲେ ।
ସୂର୍ଯ୍ୟକୁମାରୀ ସବୁ ଯୁଦ୍ଧ କୌଶଳ ଆୟତ୍ତ
କରିଥାନ୍ତି ।

ଯେତେବେଳେ ରାଜକନ୍ୟା ସୂର୍ଯ୍ୟକୁମାରୀଙ୍କର
ବିବାହ କରିବା ସମୟ ଆସିଲା, ସେତେବେଳେ
ରାଜା ଭାବିଲେ, “ମୋ ଅନ୍ତେ ଏ ରାଜ୍ୟର
ଶାସିକା ହେବ ଯେଉଁ ହିଅ, ତା’ ସ୍ଵାମୀ କିପରି
ଯୁବକ ହେଲେ ଭଲ ହେବ ?” ସେ ଭାବି ଭାବି
ସ୍ଥିର କଲେ, ରାଜକନ୍ୟାକୁ ଯିଏ ଯୁଦ୍ଧ ବିଦ୍ୟାରେ
ବଳିଷ୍ଠ, ସେ ଏକା ତାକୁ ବିଭା ହେଲେ ଭଲ
ହେବ । ଜଣେ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ରାଜ୍ୟ ଶାସନ କରୁଛି
ବୋଲି ଶତ୍ରୁମାନେ ଉଦ୍ଭଟ ହୋଇ ରାଜ୍ୟ
ଆକ୍ରମଣ କରିବାକୁ ଆଗଭର ହେବେ ନାହିଁ ।

ରାଜକନ୍ୟାଙ୍କର ସ୍ଵୟମ୍ବର ଉପଲକ୍ଷେ କେତେ
ରାଜକୁମାର ଆସି ପହଞ୍ଚିଗଲେ । ଅବଶ୍ୟ ପୂର୍ବରୁ
ଘୋଷଣା କରିଦିଆ ହୋଇଥିଲା ଯେ ଯିଏ ରାଜ-
କନ୍ୟାଙ୍କୁ ଯୁଦ୍ଧ ବିଦ୍ୟାରେ ହରାଇବ, ସେହି
ଏକା ତାକୁ ବିଭା ହେବ ।

ସମବେତ ରାଜପୁତ୍ରମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଦୁଇଜଣ
ବଣୁଆ ଟୋକାକୁ ଦେଖାଗଲା । ସେମାନେ
ଦୁଇ ବଣୁଆ ରାଜାଙ୍କ ପୁଅ ବୋଲି ପରିଚ୍ଛେଦ
ଦେଲେ । ରାଜା ଗୁଡ଼ୁ ନ ଥିଲେ ତ ସେ ଦୁଇ
ଭିତରୁ ଜଣେ ତାଙ୍କ ହିଅକୁ ବିଭା ହେଉ ।
କିନ୍ତୁ ଦେଖାଗଲା, ଅନ୍ୟ କେହି ରାଜପୁତ୍ର ରାଜ-
କନ୍ୟାଙ୍କୁ ହରାଇ ପାରିଲେ ନାହିଁ ।

ଯେତେବେଳେ ସବୁ ରାଜପୁତ୍ରମାନେ ହାରି-
ଗଲେ, ବଣୁଆ ଟୋକା ଦୁହେଁ ଦାବି କଲେ କି
ଏଥର ରାଜକନ୍ୟାଙ୍କ ସହ ସେମାନଙ୍କର ବଳ

ପ୍ରସାଦ ପକାଣେ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଉ । ରଜା ଏ ପ୍ରସାଦ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରି ପାରିଲେ ନାହିଁ ।

ଅଗତ୍ୟା ବଣୁଆ ଟୋକା ଗାରମଲ୍ଲଙ୍କ ସହ ରଜକନ୍ୟାଙ୍କୁ ଲଢ଼ିବାକୁ ହେଲା । ଗାରମଲ୍ଲ ସବୁ ବିଦ୍ୟାରେ ରଜକନ୍ୟାଙ୍କୁ ହରାଇଦେଲେ । ଦୂର୍ଗ-
ଦ୍ଵାର ଭିତରେ ସେ ଦାବି କଲେ କି ରଜକନ୍ୟାଙ୍କ ବିବାହ ତାଙ୍କ ସହ ହେବ ବୋଲି ରଜା ଦୋଷଣା କରିଦିଅନ୍ତୁ ।

ରଜା ମହା ଅଡୁଆରେ ପଡ଼ିଲେ । ଜଣେ ବଣୁଆ ଟୋକାକୁ କନ୍ୟା ସମର୍ପିବାକୁ ତାଙ୍କର ମୋଟେ ମନ ବଳୁ ନ ଥିଲା । ଯାହାହେଉ, ଦ୍ଵିତୀୟ ବଣୁଆ ଟୋକା ନାଗମଲ୍ଲ ବାହାର ଆସି କହିଲା, “ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୋର ପ୍ରସାଦ ନିଆ ହୋଇନାହିଁ । ତେଣୁ ଗାରମଲ୍ଲର ଦାବି ଯୁକ୍ତି-ସଙ୍ଗତ ନୁହେଁ ।”

“ଠିକ୍, ଠିକ୍ । ତୁମ ସହ ଗାରମଲ୍ଲର ଲଢ଼େଇ ହେଉ । କିଏ ଜିତୁଛି ଦେଖାଯାଉ ।” ରଜା କହିଲେ ।

ସେ ଭାବୁଥିଲେ, ଯଦି ଗାରମଲ୍ଲ ହାରିଯିବ, ତେବେ ଗୋଟାଏ ବିପଦ ଯିବ । ତେଣିକି ନାଗମଲ୍ଲକୁ କହିଦିଆ ହେବ, “ତୁମେ ତ ରଜ-କନ୍ୟା ସହ ଲଢ଼ି ନାହିଁ, ତେଣୁ ତୁମର କୌଣସି ଦାବି ନାହିଁ, ଯାଅ ।”

କିନ୍ତୁ ରଜାଙ୍କ ଯୋଜନା କାମ ଦେଲା ନାହିଁ ।

କାରଣ ଗାରମଲ୍ଲ କହିଲା, “ମୁଁ ଆସିଥିଲି ରଜ-କନ୍ୟାଙ୍କ ସହ ଲଢ଼ିବାକୁ । ନାଗମଲ୍ଲ ସହ ମୁଁ ଲଢ଼ିବି କାହିଁକି ? ବୃଥାରେ କାହିଁକି ଜଣକୁ ମୋର ଶତ୍ରୁ କରିବି ?”

ଗାରମଲ୍ଲର ଏ କଥାକୁ ସମସ୍ତେ ସମର୍ଥନ କଲେ । ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ରଜା ନାଗମଲ୍ଲକୁ ରଜ-କନ୍ୟା ସହ ଲଢ଼ିବାର ସୁଯୋଗ ଦେଲେ । ନାଗମଲ୍ଲ ରଜକନ୍ୟାଙ୍କୁ ହରାଇଦେଲେ ।

ରଜା ରୁଦ୍ରପ୍ରତାପ କହିଲେ, “ରଜକନ୍ୟାଙ୍କୁ ଦୁଇଜଣ ହରାଇଲେ । ରଜକନ୍ୟା ତ ଦୁଇଜଣଙ୍କୁ ବିବାହ କରିବେ ନାହିଁ । ଅତଏବ ଏ ସ୍ଵୟମ୍ବର ବାତୁଲ ହୋଇଗଲା ।”

କିନ୍ତୁ ଯେତେବେଳେ ସେ ଲୋକଙ୍କର ସମ୍ମୁଖ
 ଗଲେ । ସେମାନେ କହିଲେ, “ସୁଦୂର !
 ଆମେ ଯେତେବେଳେ ତୁକୁ କଲେ ମନେ ରଖୁଛୁ ତାହା-
 ଙ୍କର ବାବଦ ହେବ । ଆମ୍ଭେମାନେ ଆସିବୁ
 ବାବଦ ଦେଖି ଯିବୁ ବୋଲି । ଏମିତି ଆମକୁ
 ମନେରଖି କରି କାହା ଯହିଁ ଥିଲେ ରାଜ-
 କନ୍ୟାଙ୍କର ବିବାହ ନ ହେଉ ବିଦା କରିଦେବା
 ଆମ ପକ୍ଷରେ ଅପମାନଜନକ ନୁହେଁ କି ?
 ଯେଉଁ ଦୁଇଜଣ ଯୁବକ ରାଜକନ୍ୟାକୁ ହରାଇ
 ଦେଇଛନ୍ତି, ସେ ଦୁଇଜଣଙ୍କ ଭିତରୁ ଯାହାକୁ
 ଇଚ୍ଛା ସେ ବିବାହ ହୁଅନ୍ତୁ । ଏହାହିଁ ହେବ ନ୍ୟାୟ ।”

ରଜା କହିଲେ, “ଅଜ୍ଞା ହେଉ । ଆପଣ-
ମାନେ ଦିନେ ଅପେକ୍ଷା କରନ୍ତୁ । ଆଗାମୀ କାଲି
ମୋ ହିଅର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଆପଣମାନେ ଜାଣିବେ ।”

ସେହି ବଡ଼ରେ ବରମଲ୍ଲ ଗୋପନରେ ରଜାଙ୍କୁ
ସାଙ୍ଗତ କରି କହିଲା, “ମହାରଜ ! ବାସ୍ତବରେ
ମୁଁ କୌଣସି ବନ୍ଧୁଆ ନୋକା ନୁହେଁ । ମୁଁ

[illegible]

ରଜା ରୁଦ୍ରପ୍ରତାପ କନ୍ୟାକୁ ଫରୁ କଥା
ଜଣାଇଲେ । ପରାଦିନ କିନ୍ତୁ କନ୍ୟା ରଜା
ତଥା ବୀରମଲ୍ଲକୁ ବିମୁକ୍ତ କରି ବରମୋକ୍ତ
ଦେଲେ ନାଗମଲ୍ଲ ଗଳାରେ । “ଜଣେ ଛତ୍ର-
ବେଶୀ ଓ ବୀର ପରିଚୟ ଗୋପନକାରୀ ଯୁବକ
ଅପେକ୍ଷା ବଞ୍ଚୁଆ ରାଜପୁତ୍ର ବହୁତ ଭଲ ।” ସେ
ମିତାଙ୍କୁ ଜଣାଇଲେ ।

ମୋଗଧନା ଘର

[illegible]

ସରଳ— ଚରୁର

ଆମ ଗାଁର ମନ୍ତ୍ରୀ କଥା ସମସ୍ତେ ଜାଣିଥିଲେ । ଚମକ ଥିବ, କିନ୍ତୁ ଯାହା ସତ ମଧ୍ୟ ହୋଇ

ତା'ର ସବୁଠୁ ବଡ଼ ନିଶା ହେଲା, ଯେଉଁ ଦିବ ।

ଖବର କେହି ଜାଣି ନ ଥିବେ ସେ ଖବର ଦେଇ ସମସ୍ତଙ୍କୁ କାବା କରିଦେବ । ନିଜେ ବାହାବା ପାଇବ ।

କିନ୍ତୁ ଏଭଳି ନିଶା ଫଳରେ ସେ ବାରମ୍ବାର ଅମୂଳକ କଥା କହିଲା; ନହେଲେ ନିହାତି ଅତିରଞ୍ଜନ କରି କହିଲା । ଫଳରେ କ୍ରମେ ସମସ୍ତ ଆସିଲା ଯେତେବେଳେ ତାକୁ ଆଉ କେହି ବିଶ୍ୱାସ କଲେ ନାହିଁ ।

ସେଥିରେ ତା'ର ବହୁତ ଦୁଃଖ । ସେ ଏଡ଼େ ଭାବିବନ୍ତ ଲୋକଙ୍କୁ ନୂଆ ନୂଆ କଥା କହିବ, ଅଥଚ ଲୋକେ ତାକୁ ହସି ଉଡ଼ାଇଦେବେ, ଏହା ତାକୁ ବହୁତ ବାଧୁଲା । ସେ ମନେ ମନେ ଏପରି କୌଣସି ଖବର ଖୋଜୁଥାଏ, ଯେଉଁଥିରେ ତା'ର ସମ୍ମାନ ବଢ଼ିବ ।

ଥରେ ସେ ଗାଁର ଦୁଇ ଦଳ ଲୋକଙ୍କ ଭିତରେ କୌଣସି କଥାରେ ବିବାଦ ହେଲା । ନ୍ୟାୟ ପରାୟଣ ଚରୁରକ ଭାବରେ ପଡ଼ୋଶୀ ଗାଁର ଜମିଦାରଙ୍କର ଖ୍ୟାତି ଥିଲା । ବିବାଦର ବିଚାର କରିବା ପାଇଁ ତାଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କରାଗଲା । ସେ ପରଦିନ ସକାଳେ ଆସିବେ ବୋଲି କହିଲେ ।

ସକାଳେ ଗୋଟାଏ ଗଛମୂଳ ଦୁଇଦଳ ଲୋକ ହେଲେ । କିନ୍ତୁ ଜମିଦାରଙ୍କର ଦେଖା ନାହିଁ । ବହୁତ ଉଚ୍ଛ୍ୱର ହେଲାଠାରୁ ମନ୍ତ୍ରୀ ଭାବିଲା; ସେ ନିଶ୍ଚୟ କୌଣସି ବିଶେଷ କାରଣରୁ ଅଟକି ଯାଇଛନ୍ତି । କାରଣଟି ଜାଣି ସମସ୍ତଙ୍କୁ କହିଲେ ତା'ର ସମ୍ମାନ ବଢ଼ିବ ।

ଜମିଦାରଙ୍କ ଗାଁ ଅଳ୍ପଦୂରରେ ଥିଲା ।
ବାଟରେ ଦେଖିଲା ବହୁତ ଲୋକ ଗୋଟାଏ
ଶବର ଅନୁଧ୍ୟାନ କରୁଥିଲେ । ସେ ଜଣକୁ
କହିଲା, “କେତେ ସାଧାରଣ ଲୋକର ଶବ
ହୁଏ !”

“ସାଧାରଣ ଲୋକର କ'ଣ ହେବ ?”
ଲୋକଟି ଉତ୍ତର ଦେଲା ।

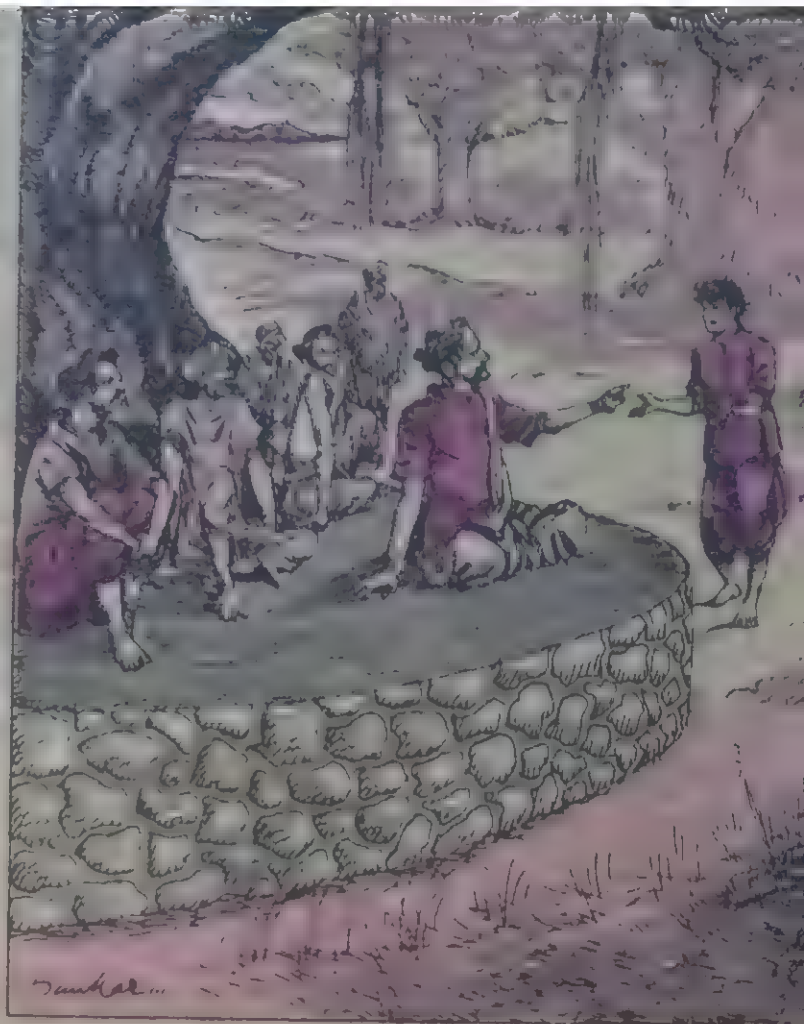
“ଅର୍ଥାତ୍ କିଛି ଲୋକର । ତୁମ ଗାଁର
କିଛି ଲୋକ କ'ଣ ?” ମନ୍ତ୍ର ପଚାରିଲା ।

“ଜମିଦାର !” ଲୋକଟି ଉତ୍ତର ଦେଲା ।

ମନ୍ତ୍ର ଏଡ଼େ ବଡ଼ ଚମକିତ ଶବର ଶୁଣିବ
ବୋଲି ଆଶା କରି ନ ଥିଲା । ସେ ମନେ ମନେ
ନିଜର ପ୍ରଶଂସା କରି ଶୁଭଲ, ଗାଁ ଲୋକେ
କେଡ଼େ ବୋକା । ଜମିଦାର ଏଣେ ମଲେଣି;
ସେମାନେ ତେଣେ ତାଙ୍କ ପାଖରୁ ନ୍ୟାୟ
ବିଚାର ପାଇବେ ବୋଲି ଅପେକ୍ଷା କରି ବସି
ରହିଛନ୍ତି ! ମୁଁ ଯଦି ବୁଦ୍ଧି କରି ଏତେ ବାଟ
ଆସି ନ ଥା'ନ୍ତି, ତେବେ ଅସଲ କଥା ଜଣା
ପଡ଼ିଥା'ନ୍ତା କିପରି ? ଏତେ ଦିନକେ ଲୋକେ
ବୁଝିବେ, ମୁଁ କେଡ଼େ ନିର୍ଭରଯୋଗ୍ୟ !

ମନ୍ତ୍ର ତରୁଣତାରୁ ଆସି ଲୋକଙ୍କୁ କହିଲା,
“ଆଉ ବସି ରହିଛ କାହା ପାଇଁ ? ଜମିଦାର
ଆଉ ନାହାନ୍ତି !”

“ପଳା, ପଳା” ଲୋକେ କହିଲେ ।

“ଆରେ, ମୁଁ ପରା ଶବ ଦେଖି ଆସିଲି !”
ମନ୍ତ୍ର ଦୂରକଣ୍ଠରେ କହିଲା ।

“ତୁ କ'ଣ ଜମିଦାରଙ୍କୁ ଜାଣନ୍ତି ଅବସ୍ଥାରେ
ଚିହ୍ନିଥିଲୁ ଯେ ତାଙ୍କ ଶବ ଚିହ୍ନିବୁ ?” ଜଣେ
ପଚାରିଲେ ।

ମନ୍ତ୍ର ଅତୁଆରେ ପଡ଼ିଲା । ଏଡ଼େ ସତ କଥା
କହିଲେ ବି ଲୋକେ ବିଶ୍ୱାସ କରିବେ ନାହିଁ,
ଏହା ତାକୁ ବହୁତ କଷ୍ଟ ଦେଲା । “ଫୁଲ ଧର,
ମୁଁ ସେ ଗାଁରୁ ସାକ୍ଷୀ ଡାକି ଆଣୁଛି ।” ସେ
କହି ଦୌଡ଼ି ଚାଲିଗଲା ।

ଗାଁ ମୁଣ୍ଡରେ ସେ ଜଣେ ଉଦ୍‌ଭଲୋକଙ୍କୁ
ଭେଟିଲା ଓ ବୁଝିଲା ସେ ପଡ଼ୋଶୀ ଗାଁର ଲୋକ ।

ଦେବୀର ଶ୍ରଦ୍ଧା

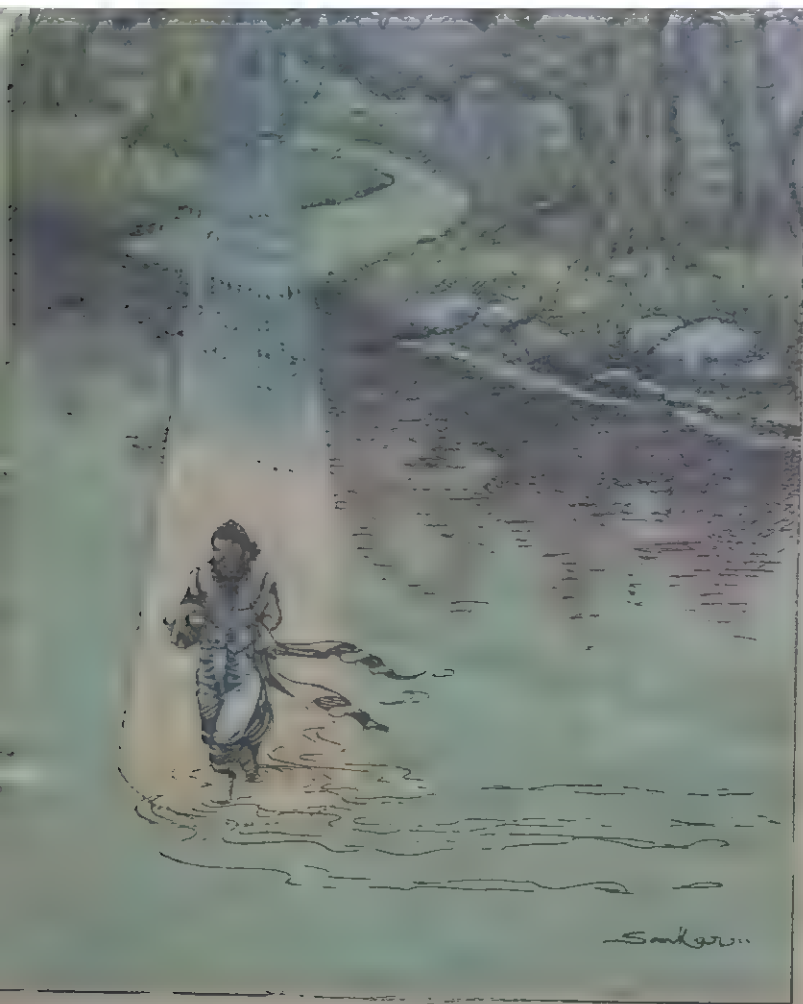
କଂସ ବସୁଦେବ ଓ ଦେବୀଙ୍କୁ କାଗରୁଇ କଲ । କାଗରାର ଆଗରେ ବସାଇଲ ପ୍ରହରୀ । ବନ୍ଧୁଙ୍କୁ ଅବତାର ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିବା ସମୟ ନିକଟତର ହୋଇଆସିଲା ।

କହିବା ବାହୁଲ୍ୟ, କଂସର ଉକ୍ତଶ୍ରୀ ବଢ଼ି- ଚାଲିଥାଏ । ବାରମ୍ବାର ସେ ନିଜ ବ୍ୟବସ୍ଥା ତଦାରଖ କରି ଦେଖୁଥାଏ । ସେ ବୁଝୁଥାଏ ଯେ ଦେବୀଙ୍କର ଅଷ୍ଟମ ସନ୍ତାନ ଜନ୍ମ ହେବା ମାତ୍ରେ ତା' ହାତରେ ମରିବ । ତେଣୁ ସେ ସନ୍ତାନ ବଡ଼ ହୋଇ ଦିନେ ତାଙ୍କୁ ମାରିବ, ସେଭଳି ସମ୍ଭାବନା ନାହିଁ । ଅଷ୍ଟମ ସନ୍ତାନକୁ ମାରିଦେବା ମାତ୍ରେ ସେ ନିଜ ଶକ୍ତି ବଳରେ ଦୈବବାଣୀ ବିଫଳ ପ୍ରମାଣିତ କରି ଦେବତା-

ମାନଙ୍କୁ ହାସ୍ୟାସ୍ତବ କରି ଛୁଡ଼ିବ । ସେ ଗୌରବ ଅବଳମ୍ବେ ପ୍ରାପ୍ୟ ହେବ ଜାଣି ସେ ଖୁସୀ ହେଉଥାଏ ।

କିନ୍ତୁ ସେ ଖୁସୀ ଫାର୍ବସ୍ଥାୟୀ ହେଉ ନ ଥାଏ । ବାରମ୍ବାର ଆତଙ୍କ ପଶିଆସୁଥାଏ ନିଜ ହୃଦୟ ଭିତରକୁ । ସେ ରାତିରେ ଭଲ ଭାବରେ ଶୋଇପାରୁ ନ ଥାଏ । ଆମୋଦପ୍ରମୋଦ ଦ୍ଵାରା ମଧ୍ୟ ନିଜକୁ ଭୁଲାଇ ରଖିବାର ଚେଷ୍ଟା କରି ସଫଳ ହେଉ ନ ଥାଏ ।

ଆସିଲା ଭଦ୍ରବ କୃଷ୍ଣା ଅଷ୍ଟମୀ । ସେବନ ଥିଲା ରେହଣୀ ନକ୍ଷତ୍ର । କଂସ ସମ୍ଭାବ ପାଇଲ ଯେ ଦେବୀ ଆସନ୍ନପ୍ରସବ । ସେ ତା' ଗୁପ୍ତ- ଚର ତଥା ପ୍ରହରୀମାନଙ୍କୁ ଡାକି କହିଦେଉଥାଏ,

“ଏହା ହେଲେ ଦେବଙ୍କର ଅସ୍ତ୍ରମ ଗର୍ଭ । ଏହି-
ଅର ମୋର ଶତ୍ରୁ ତୁମ୍ଭେ ହେବା କଥା । ତେଣୁ
ତୁମ୍ଭେମାନେ ସତର୍କ ଦୃଷ୍ଟି ରଖିଥିବ । ଶିଶୁ
ଜନ୍ମ ହେବା ମାତ୍ରେ ମୋତେ ସମ୍ବାଦ ଦେବ ।”

ପ୍ରହରମାନେ ଅସ୍ତ୍ର ଧରି କାରାଗାର ଆଗରେ
ପହଞ୍ଚିଗଲା କରୁଥାନ୍ତି ।

ଦେବଙ୍କ ବସୁଦେବଙ୍କୁ କହିଲେ, “ଗୁରୁ-
ଦିଗରେ ରାକ୍ଷସମାନେ ପ୍ରହର ଦେଉଛନ୍ତି ।
ପୁଅକୁ କଥା ହୋଇଥିଲା, ନନ୍ଦ-ପତ୍ନୀ ଯଶୋଦା
ସହ ମୁଁ ସନ୍ତାନ ବଦଳ କରିବ । କିନ୍ତୁ ଏଭଳି
ପ୍ରହର ଭିତରେ ରହି ତାହା କରିବା ସମ୍ଭବ
ହେବ କିପରି ?

ଦେବଙ୍କ ଏହା କହିଯାଉବା ମାତ୍ରେ ପ୍ରହର-
ପୀଡ଼ା ଅନୁଭବ କଲେ । ସେ ଏକ ଅତି ସୁନ୍ଦର
ଶିଶୁ ଜନ୍ମ ଦେଲେ । ଦେବଙ୍କ ନିଜ ସ୍ତନକୁ
ପାଖକୁ ଡାକି ସନ୍ତାନ ଦେଖାଇ କହିଲେ,
“ଦେଖ ଏ ଶିଶୁକୁ । ଏଭଳି କାନ୍ତି, ଏଭଳି
ସୁନ୍ଦର ନୟନଯୁଗଳ, ପୁଅରୁ କେବେ ସମ୍ଭବ
ହୋଇଥିଲା କି ? ଏ ଶିଶୁର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ସବୁ
କଳ୍ପନାକୁ ବଳିଯିବ । ହାୟ, ତୁମେ ଏହାକୁ
ନେଇ କଂସ ହାତରେ ସମର୍ପଣ କରିବ ?”

ବସୁଦେବ ନବଜାତ ଶିଶୁ ଆଡ଼କୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ
ନୟନରେ ଅନାଇରହଲେ । ଆଖି ଫେରାଇ
ପାରିଲେ ନାହିଁ ।

ସେତିକିବେଳେ ହେଲେ ଆକାଶବାଣୀ : “ସବୁ-
ପ୍ରହର ବର୍ତ୍ତମାନ ମୋ ସୃଷ୍ଟି ମାୟା ଦ୍ଵାରା ନିଦ୍ରା-
ଭିତ୍ତ । କାରକଷ ତଥା କାରପ୍ରାଚୀରର ଦ୍ଵାର
ବର୍ତ୍ତମାନ ଖଲୁକ୍ତ । ତୁମକୁ ବାଧା ଦେବାକୁ
କେହି ନାହିଁ । ଶିଶୁକୁ ନେଇଯାଇ ଗୋକୁଳରେ
ଯଶୋଦାଙ୍କ ପାଖରେ ଛାଡ଼ି ଆସ ।”

ଏହା ଥିଲା ଯୋଗମାୟାଙ୍କର କଣ୍ଠସ୍ଵର ।
ବସୁଦେବ ଶିଶୁକୁ ହାତକୁ ନେଲେ । ତାଙ୍କ
ଆଗରେ କାରକଷର ଦ୍ଵାର ଖୋଲିଗଲା । କାର-
ପ୍ରାଚୀର ବାହାରକୁ ଆସିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗୋଟାଏ
ପରେ ଗୋଟାଏ ଆଠଗୋଟି ଦ୍ଵାର ଖୋଲିଗଲା ।

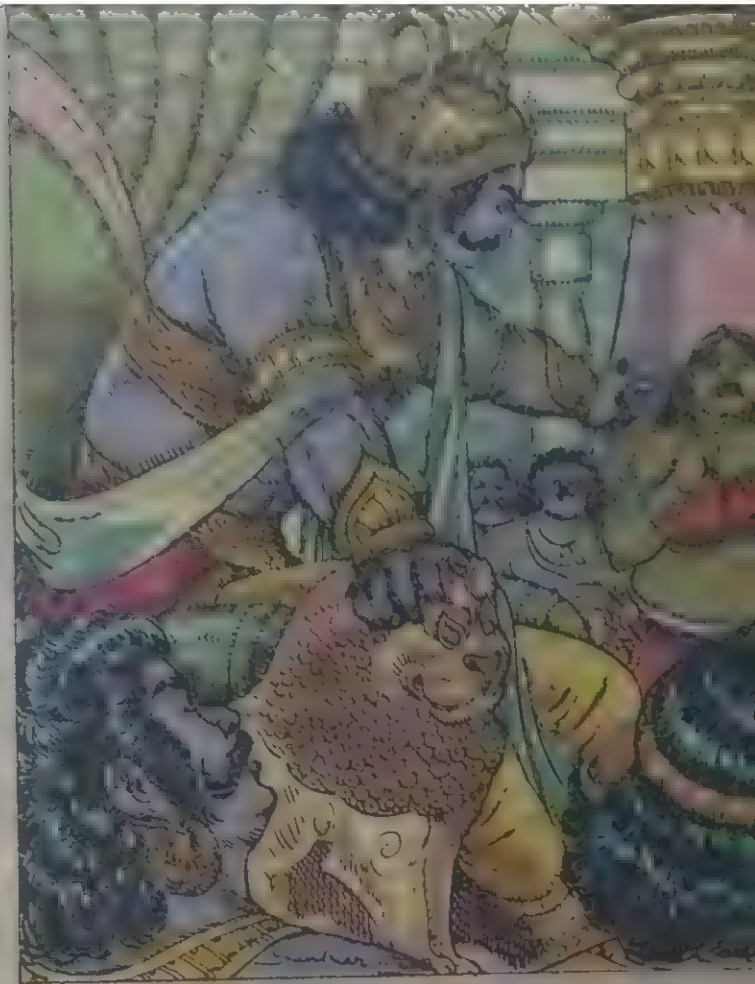
ବସୁଦେବ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲେ କାଳିନ୍ଦୀ ନଦ

ତଟରେ । ନଦକୁ ଉଛୁଡ଼ିଥାଏ । କିନ୍ତୁ ସେ
ପଟିରେ ପଡ଼ିବା ମାତ୍ରେ ନଦର ଗର୍ଭରତା ତଥା
ସ୍ରୋତର ପ୍ରକୋପ କମିଗଲା ।

ନଦ ପାରି ହୋଇ ସେ ଯାଇ ନଦଙ୍କ ଦରେ
ପହଞ୍ଚିଲେ । ସେତକବେଳେ ଯଶୋଦାଙ୍କ ଗର୍ଭରୁ
ଯୋଗମାୟା କନ୍ୟା ରୂପେ ଜନ୍ମ ହୋଇଥାନ୍ତି ।
ଯଶୋଦା ସେ କନ୍ୟାକୁ ବସୁଦେବଙ୍କ ହାତରେ
ସମର୍ପିଦେଲେ ଓ ତାଙ୍କ ହସ୍ତରୁ ପୁତ୍ର ଯନ୍ତ୍ରାନ୍ତକୁ
ଗ୍ରହଣ କଲେ । ସେ କନ୍ୟାକୁ ଆଣି ବସୁଦେବ
ଦେବଙ୍କ କୋଳରେ ରଖିଲେ ।

କନ୍ୟାର କାନ୍ଦଣା ଶୁଣି ପ୍ରହରାମାନଙ୍କ ନିଦ
ଭାଙ୍ଗିଗଲା । ସେମାନେ ଦୌଡ଼ିଯାଇ କଂସକୁ
ଖବର ଦେଲେ କି ଦେବଙ୍କ ପ୍ରସବ କରିସାରି-
ଲେଣି । କଂସ ଦୌଡ଼ି ଦୌଡ଼ି ଆସି ପହଞ୍ଚିଯାଇ
ବସୁଦେବଙ୍କୁ କହିଲା, “କାହିଁ ତୁମ ଶିଶୁ ?
ସେ ଦେବଙ୍କର ଅଷ୍ଟମ ଗର୍ଭରୁ ଜାତ ମୋର
ଶତ୍ରୁ । ତାକୁ ଏହିକ୍ଷଣି ବଧ କରିବା ମୋର
କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ।”

ବସୁଦେବ ମର୍ମାହତ ହେବାର ଭାବ ଦେଖାଇ
ବସିରହିଲେ । କଂସ ଶିଶୁକୁ ଦେଖି ବିସ୍ମିତ
ହେଲା । ଦେବଙ୍କର ଅଷ୍ଟମ ଗର୍ଭରୁ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ
ଅବତାର ପୁତ୍ର ରୂପେ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିବା
କଥା । କନ୍ୟା ଜନ୍ମ ହେଲା କିପରି ? କେହି
କିଛି ଯାଦୁ କରିଛି କି ? ଯାହା ହେଉ, ସେ

ଶିଶୁକୁ ଆଣି ତା’ ଗୋଡ଼ ଦୁଇଟି ଧରି ତା’
ପଥର ଉପରେ ଛେଚିଦେବାର ଉଦ୍ୟମ କଲା ।

ତତ୍କ୍ଷଣାତ୍ ଶିଶୁ ତା’ ହାତରୁ ଖସି ଶୂନ୍ୟକୁ
ଯାଇ ଦେଖା ମୁଣି ଧାରଣ କରି କୋମଳ
ସ୍ଵରରେ କହିଲା, “ଆରେ ଦୁଷ୍ଟ, ମୋତେ
ମାରି କ’ଣ ହାହ ପାଇବୁ ଭାବିଛୁ ? ତୋର
ବିନାଶକାରୀ ନିରାପଦରେ ଅନ୍ୟସ୍ଥ ବଢ଼ୁଛି ।”

ଏହା ପରେ ମୁଣି ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇଗଲା ।
କଂସର ମନେ ହେଲା ସେ ଘେପର ପାତଳ
ହୋଇଯିବ । ନିଜ ପ୍ରାଣାଦକୁ ଫେରିଯାଇ
ଧେନୁକ, ବସ୍ତ୍ରକ, ପ୍ରଜମ୍ଭ ଆଦି ନିଜର ହିତୈଷୀ-
ମାନଙ୍କୁ ଡକାଇ କହିଲା, “ଗୋକୁଳରେ ଯେତେ

ସଦ୍ୟଜାତ ଶିଶୁ ଦେଖିବ, ସମସ୍ତଙ୍କୁ ନିର୍ମମ ଭାବରେ ମାରିପକାଅ । ମୋତେ ଜୀବନରେ ରଖିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ ଏତକ କରିବାକୁହଁ ହେବ । ବକ୍ଷସୀ ପୁତନା ଶିଶୁହତ୍ୟାରେ ବେଶ୍ ପାରଙ୍ଗମା । ସେ ତୁମକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ ।”

ସକାଳ ହେଲା । ନନ୍ଦ ପୁଅଲଭ ଉପଲକ୍ଷେ ଉତ୍ସବର ଆୟୋଜନ କଲେ । ସେ ସମ୍ଭାଦ ଚତୁର୍ଦ୍ଧିଗ ବ୍ୟାପିଗଲା । କଂସ ବି ତାହା ଶୁଣିଲା । କିନ୍ତୁ ନନ୍ଦଙ୍କ କୁସକୁ ମାରିବା ଏଡ଼େ ସହଜ ନ ଥିଲା । ସେ ଛେନାର ଅଣ୍ଟିଧୁ ନେଲା । ପୁତନା ଯାଇ କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ସ୍ତନ୍ୟପାନ କରାଇବା ଅବସରରେ ତାଙ୍କୁ ମାରିବାର କଳ୍ପନା କରି-

ଲେ । କିନ୍ତୁ ନନ୍ଦ ସଙ୍ଗେ । ପରେ ପରେ ପୁତନାଙ୍କ ବଳବାନ୍ ଚେତୁକ, ବସୁକ, ବକ ଓ ନଳଦ୍ୱୟ ଦେଇ ନନ୍ଦ କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ କୈଣସି ନା କେଣସି ଢଳରେ ମରିବାକୁ ଯାଇ ମଲେ ।

କୃଷ୍ଣ ଛାଡ଼ି ବଳହୋଇ ନାନା ଅଲୌକିକ କାର୍ଯ୍ୟ କଲେ । ଯଦି ପଞ୍ଚତ ଆହୁତି ଆଗରେ ରଖି ଦେବ ବର୍ଗକୁ ଲୋକଙ୍କୁ ରକ୍ଷା କଲେ । କଂସ ଧୂର୍ଜିତ, କୃଷ୍ଣଙ୍କ ହାତରେ ନାହିଁ ମୃତ୍ୟୁ ନିଆର୍ଯ୍ୟ ।

ତଥାପି କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ମରାପକାଇବା ଉଦ୍ୟମରୁ ସେ ବିରତ ହେଲା ନାହିଁ । ନିଜ ଭରେ ଧନୁ-ଯାଗ ଉତ୍ସବର ଆୟୋଜନ କରି କୃଷ୍ଣ ଓ ବଳରାମଙ୍କୁ ଡକାଲେ । ରଥ ଧରି ଡାକିବାକୁ ଗଲେ ଅନ୍ତର ।

କୃଷ୍ଣ ବଳରାମ ମଥୁରାପୁରରେ ପହଞ୍ଚିବା ମାତ୍ରେ ସେମାନଙ୍କୁ ହାତୀ ମଡ଼ାଇ, ପୁଣି ଚାପୁର, ମୁଷ୍ଟିକ ଆଦି ବରଜ ଦ୍ୱାରା ବଧ କରିବାର ଚେଷ୍ଟା କଲା କଂସ । କୃଷ୍ଣ ବଳରାମ ସେମାନଙ୍କୁ ତ ମାରିଲେ, କଂସର କେଟାକର୍ଷଣ କରି ମଞ୍ଜୁ-ତଳକୁ ପକାଇ ତାକୁ ବି ମାରିଲେ । ସେମାନେ ନିଜ ପିତାମାତାଙ୍କୁ କାରାମୁକ୍ତ କଲେ ଓ ଉତ୍ତ-ସେନଙ୍କୁ ରକ୍ଷା କଲେ ।

ଏହାପରେ କୃଷ୍ଣବଳରାମଙ୍କର ଉପନୟନ କରାଇ ବହୁଦେବ ସେମାନଙ୍କୁ ସାକ୍ଷୀପନ ମୁନିଙ୍କ

ନିକଟକୁ ପାଠ ପଢ଼ିବାକୁ ପଠାଇଲେ । ଗୁରୁ
ଅଣ୍ଟମରେ ବାରବର୍ଷ କାଳ ରହି ସେମାନେ
ବିଦ୍ୟା ଲାଭ କଲେ ।

କଂସର ଶୁଣିବ ଜଗନ୍ନାଥ କଂସର ନିଧନ
ସମ୍ଭାବ ଶୁଣି ଇତି ମଧ୍ୟରେ ମଥୁରା ଆନ୍ତମଣ
କରି ସବୁ ଧୂସ୍ରବିଧୁସ୍ର କରିଦେଇ ଚାଲିଯାଇଥାଏ ।
କୃଷ୍ଣ ଫେରିବା ପରେ ବି ସେ ଆନ୍ତମଣ କଲୁ ଓ
କୃଷ୍ଣଙ୍କ ସହ ସାତଥର ଯୁଦ୍ଧ କଲୁ । ଘୁଣି ମେଳ
ରଜା କାଳଯବନକୁ ମତାଇ ତା' ଦ୍ଵାରା ମଥୁରା
ଆନ୍ତମଣ କରାଇଲୁ ।

[Handwritten signature]

କୃଷ୍ଣ ଯାଦବମାନଙ୍କୁ ଡକାଇ କହିଲେ,
“ଆମ୍ଭେମାନେ ଏଠାରେ ଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜଗ-
ନ୍ନାଥର ପ୍ରଭେଦନାରେ ଦୁଷ୍ଟ କାଳଯବନ ବାର-
ବାର ମଥୁରା ଆନ୍ତମଣ କରୁଥିବ । ସେ ନିର୍ମମ,
ଏବଂ ତା'ର ସୈନ୍ୟବାହିନୀ ବିରାଟ । ମଥୁରା-
ବାସୀମାନେ ବାରଂବାର ହଇରାଣ ହେବା ମୁଁ
ଚାହେଁନାହିଁ । ତେଣୁ ମୋ ମତରେ ଆମେ ମଥୁରା
ନିଜ ସମସ୍ତ ଶରବର୍ତ୍ତୀ ଦ୍ଵାରକାରେ ଯାଇ
ବସବାସ କରିବା ଉଚିତ ହେବ । ଗରୁଡ଼ଠାରୁ
ମୁଣ୍ଡିଛୁ, ରୈବତକ ପର୍ବତ ନିବଟବର୍ତ୍ତୀ ଦ୍ଵାରକା
ଅତ୍ୟନ୍ତ ରମଣୀୟ ସ୍ଥାନ ।”

କୃଷ୍ଣଙ୍କ ପ୍ରସ୍ତାବ ସମସ୍ତଙ୍କ ମନକୁ ପାଇଲା ।
ସମସ୍ତ ଯାଦବବଂଶ ଦ୍ଵାରକାରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ଓ
ସେଠାରେ ନୃତନ ବସତି ସ୍ଥାପନ କଲେ ।

ବିଶ୍ଵନାଥ

[Handwritten signature]

ପରିବାର ପରିଜନଙ୍କୁ ସେଠାରେ ନିବା-
ସରେ ରଖି କୃଷ୍ଣ ବଳରାମ ଥରେ ମଥୁରା
ଆସିଲେ । କାଳଯବନ ସେମାନେ ଆସିବା
ସମ୍ଭାବ ପାଇ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମଥୁରା ଆନ୍ତମଣ
କଲୁ । କୃଷ୍ଣ କାଳଯବନ ଆଗରୁ ପଳାଇବାକୁ
ଲାଗିଲେ । ଉତ୍ସାହିତ ହୋଇ କାଳଯବନ ତାଙ୍କ
ଅନୁସରଣ କଲୁ । କୃଷ୍ଣ ଯାଇ ମୁରୁକୁନ୍ଦ ମୁନିଙ୍କ
ଆଶ୍ରମ ଭିତରେ ଲୁଚିଗଲେ । ମୁରୁକୁନ୍ଦ ନିଦରେ
ଶୋଇଥାନ୍ତି । କାଳଯବନ ଅଣ୍ଟମ ଭିତରେ
ପଶିଯାଇ ମୁନିଙ୍କୁ ପଦାଦାତ କଲୁ । ମୁନି
ହୋଧକରେ କାଳଯବନ ଆଡ଼କୁ ଦୃଷ୍ଟିପାତ
କରିବା ମାତ୍ରେ ସେ ଲମ୍ବୁ ଚାଲିଗଲେ ।

[Handwritten signature]

ଏହା ପରେ କୃଷ୍ଣବଳରାମ ଦ୍ଵାରକା ଲେଉଟି-
ଗଲେ । କିଛିଦିନ ପରେ ବୃନ୍ଦାବନର କନ୍ୟା
ରୁକ୍ମିଣୀ ସହ ଚେଦି-ରାଜପୁତ ଶିଶୁପାଳର
ବିବାହ ପ୍ରସାଦ ପଡ଼ିଥାଏ । ରୁକ୍ମିଣୀ କିନ୍ତୁ
କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ବିବାହ କରିବାକୁ ସ୍ଥିର କରିଥାନ୍ତି ।
ଯଥା ସମୟରେ ବଳରାମଙ୍କ ସହାୟତାରେ
କୃଷ୍ଣ ରୁକ୍ମିଣୀଙ୍କୁ ହରଣ କରିଥାନ୍ତି ଦ୍ଵାରକାରେ
ବିବାହ କଲେ ।

ଦିନ ଗଡ଼ିଗଲିଥାଏ । ରୁକ୍ମିଣୀ ପ୍ରୟାଗ
ନାମକ ଏକ ସୁନ୍ଦର ନଦୀ କୂଳରେ । ସେ
ସନ୍ତାନର ଜନ୍ମରେ ସମସ୍ତେ ଖୁସି ହେଲେ ।
କିନ୍ତୁ ଶମ୍ଭୁର ନାମକ ଶତ୍ରୁ ଆସି ଦିନେ

କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଶତ୍ରୁମାନଙ୍କ ଦେଇଲା ଓ ନିଜ
ଜନମାନଙ୍କୁ ହେଲା ।

ଦ୍ଵାରକା ନଗରରେ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ପ୍ରସାଦ ଦୃଢ଼
ପ୍ରାଚୀର ଦ୍ଵାର ସୁରକ୍ଷିତ ହେଲା । ସୁଦୈନ-
ସାମନ୍ତ ସେ ପ୍ରାସାଦ ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗରେ ପ୍ରବଳ
ଦେଉଥିଲେ ଏବଂ ଯାଦବମାନେ ମଧ୍ୟ ସଜ୍ଜା
ସଜ୍ଜା ରହୁଥିଲେ । ଏଭଳି ପରିସ୍ଥିତିରେ କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ
ହରଣକୃତ କରିନେଲା କିଏ ?

କୃଷ୍ଣ ଜଗଦମ୍ଭାଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରି କହିଲେ,
“ତୁମ ମାୟାଶକ୍ତି ବିନା ଏଭଳି ଅସମ୍ଭବ କଟକ
କଟିବା ସମ୍ଭବପର ହୋଇ ନ ଥାନ୍ତା । ସୁରକ୍ଷିତ
ପ୍ରାସାଦ ଭିତରୁ ମୋ ସନ୍ତାନକୁ କିଏ ଶ୍ଵେତକ-
ନେବ, ଏହା କିମ୍ ଅପମାନଜନକ ନୁହେଁ ।
କିଏ ଏଭଳି କାମ କରିପାରିଲା ? ଅନୁରାଗ କରି
ପୁତ୍ରକୁ ଫେରାଇଦିଅ ।”

କୃଷ୍ଣଙ୍କ ଆଗରେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ହେଲେ ଦେବ ।
ସେ କହିଲେ, “ଶାପବଶରୁ ପୁତ୍ରକୁ ଶମ୍ଭୁର ରାଜପୁତ
ଦ୍ଵାର ଅପହୃତ ହେବାକୁ ପଡ଼ିଲା । କିନ୍ତୁ ତାହା
ନାହିଁ । ଶୋହଳ ବର୍ଷ ବୟସ ବେଳକୁ ତେ
ଶମ୍ଭୁରକୁ ନିଧନ କରି ଫେରିଆଣିବ ।”

ଦେବଙ୍କ ଆଶ୍ଵାସନା ବାଣୀ ଶୁଣି କୃଷ୍ଣ ଓ
ରୁକ୍ମିଣୀ ଶାନ୍ତ ହେଲେ ।

ବାସବତ, ଏବେ ଶତ୍ରୁଙ୍କୁ ନିଜେ ଯିବାକୁ
କିପରି ଯିବା ଶମ୍ଭୁର ରାଜପୁତ ପ୍ରୟାଗକୁ ଯିବା

ପଳାଇଲୁ ? ଦେଖାଇ ମାୟା ଦିନା ଏହା ସମ୍ଭବ
ହୋଇ ନ ଥାନ୍ତା । ମାୟା ଏକ ଅମୋଦ ଶକ୍ତି ।
ମଣିଷ, ଦେବତା, ରାକ୍ଷସ, କେହି ବି ମାୟା
କବଳରୁ ସମ୍ଭବରେ ବଞ୍ଚିଯାଇପାରେ ନାହିଁ ।
ଦଣ୍ଡକାରଣ୍ୟରେ ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ ସୁନା ମୃଗ ପଛରେ
ଧାବମାନ କରାଇଲା ଏହି ମାୟା । ମାୟା-
ଯୋଗୁଁ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ସୀତା କେଉଁଠାରେ ଅଛନ୍ତି
ତାହା ଜାଣିପାରୁ ନ ଥିଲେ । ମାୟା ଯୋଗୁଁ
ସେ ନିଜର ଦୁଇ ପୁଅ ଲବକୁଶଙ୍କୁ ଚିହ୍ନିପାରୁ ନ
ଥିଲେ । ବାଲ୍ମୀକି ଚିହ୍ନାଇବାରୁ ଯାଇ ଜାଣିଲେ ।

ମାନବ ଦେହ ଧାରଣ କଲେ ସ୍ୱପ୍ନ ଭଗ-
ବାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ମାନବଜୀବନର ନିୟମର ବଶୀ-
ଭୂତ ହୋଇ ଚଳିବାକୁ ପଡ଼େ । ସେଥିପାଇଁ
କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଦୁରାତ୍ମା ରାକ୍ଷସମାନଙ୍କ କବଳରୁ
ନାନା କୌଶଳରେ ବଞ୍ଚିରହିବାକୁ ପଡ଼ୁଥିଲା,
ଦରକାର ହେଲେ ଲୁଚିରହିବାକୁ ମଧ୍ୟ ପଡ଼ୁ-
ଥିଲା ।

କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଅନ୍ତର ମନେକ ମାନବ-ସୁଲଭ
କାମ କରବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା । ଥରେ ପତ୍ନୀ ସତ୍ୟ-
ଭାମାଙ୍କ ସହ ଗୁପ୍ତ କାମ ନିମନ୍ତେ ତାଙ୍କୁ ସ୍ୱର୍ଗ
ଗାଗିଜାତ ଦୃଶ୍ୟ ଉପାଡ଼ିଆଣିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା ।
ଫଳରେ ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ସହ ତାଙ୍କର ମୁକ୍ତ ହୋଇ-
ଥିଲା । ପୁଣି ଜାମ୍ବବତୀ ପୁର କାମନା କରୁଥିବା
କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ରବି ଉପମନ୍ୟୁଙ୍କ ଆଶ୍ରମକୁ ଯାଇ ଚନ୍ଦ୍ରର
ଧ୍ୟାନ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା । ଧ୍ୟାନରେ ସେ ଶିବ
ପାଦଙ୍କୁ ସ୍ମରଣ କରିଥିଲେ । ଶିବପାଦଙ୍କ
ତୁଷ୍ଟି ହୋଇ ତାଙ୍କୁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ବର ଦେଇ-
ଥିଲେ ।

ଅତଏବ ପୃଥିବୀରେ ଜନ୍ମ ନେଲେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ
ମାୟା ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହେବାକୁ ହୁଏ ।
ଭଗବାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ନିଜର ପରମ ଶକ୍ତି ସମ୍ଭରଣ
କରି ଚଳିବାକୁ ହୋଇଥାଏ ।

ଏହି ପ୍ରବଳ ମାୟାର ପରିଚାଳକ ହେଲେ
ମହାଦେବ ।

ରେଶମ ବସ୍ତ୍ରର ଜନ୍ମ

କେତେ ହଜାର ବର୍ଷ ତଳର କଥା । ସେ ସବୁବେଳେ ମନ ମାତ୍ର ବସିରହୁଥିଲେ । ଚାନ୍ଦ୍ର ଜଣେ ସମ୍ରାଟ୍ ଅଟେ ଅତି ପୁରୁଷ କନ୍ୟାଟିଏ ବିଭା ହୋଇ ଉଆସକୁ ଆଣିଲେ । କନ୍ୟାଟିର ନାମ ସିଲଂ ସୀ- ।

ସୀ ଦେଖିବାକୁ ଅସାମାନ୍ୟ ସୁନ୍ଦର । ସମ୍ରାଟ୍ ତାକୁ ସୁଖୀ କରିବା ପାଇଁ କେତେ ଦାସଦାସୀ ଡେଇଦେଇଥାନ୍ତି । ଉଆସର ଯେଉଁ ଅଂଶରେ ସୀ ରହୁଥିଲେ, ସେ ଅଂଶକୁ ସମ୍ରାଟ୍ କେତେ କଷ୍ଟରେ ଦୁର୍ମୁଖ ବସ୍ତ୍ରରେ ସଜ୍ଜିତ କରିଥାନ୍ତି ।

ତାଙ୍କ ପୋଷାକ ଅତି ଚାନ୍ଦିଆ । ତାଙ୍କ ମଧୁର ବାବନୀରେ ମୁଗ୍ଧ ହୋଇ ଦାସୀମାନେ ସବୁଦିନ ତାଙ୍କ ଯେବା କରିବାକୁ ଚପୁର ଥାନ୍ତି । ରାଣିଙ୍କ ସନ୍ତୋଷ ପାଇଁ ସେମାନେ ପାତ୍ରା ଦରକାର ତାହା କରବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ ।

କିନ୍ତୁ ରାଣିଙ୍କ ମନରେ ଦୁଃଖ ନ ଥିଲା ।

ସେ ସବୁବେଳେ ମନ ମାତ୍ର ବସିରହୁଥିଲେ । ଅନେକ ସମୟରେ କାନ୍ଦୁଥିଲେ । ତାଙ୍କ ବସ୍ତ୍ର ବେଶୀ ହୋଇ ନ ଥିଲା ଓ ସେ ତାଙ୍କର ବାପା-ମାଙ୍କୁ ଗୁଡ଼ି ଆସିଥିବାରୁ ସେପରି ଦୁଃଖ କରୁଥିଲେ ବୋଲି ପ୍ରଥମେ ପ୍ରଥମେ ସମସ୍ତେ ଧରିନେଉ-ଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଅନେକ ଦିନ ବିତଯିବା ପରେ ରାଣିଙ୍କ ମନୋଭାବରେ କୌଣସି ପରିବର୍ତ୍ତନ ନ ହେବାରୁ ସମ୍ରାଟ୍ ବହୁତ ଚିନ୍ତିତ ହେଲେ ।

ଦିନେ ରାଣୀ ସୀ ଉଦ୍ୟାନରେ ବସିରହୁଥିବା ବେଳେ ସମ୍ରାଟ୍ ତାଙ୍କର ଦୁଇଟି ଛାନୀ ମଧୁର ଧରି ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଗଲେ ଓ ପଚାରିଲେ, “ରାଣୀ ! ତୁମର କ’ଣ ଆଶା ଯେ ତୁମ ଉଦାସ ହୋଇ ଉଠୁଛି ? ତାହା ତୁମକୁ କେଣ ଦେଉଛି, ମୋର ଏ ବସ୍ତ୍ର ତୁମଙ୍କ ପାଖରେ ତାହା କେଣ କରି ଥିଲା । ସେମାନେ ତୁମକୁ

ସମାଧାନର ଉପାୟ କହିଦେବେ ।”

ଦୁଇ ପ୍ରସାଗ ମନ୍ତ୍ରୀ ମଧ୍ୟ ଗର୍ବିତ କଣ୍ଠରେ କହିଲେ, “ହଁ, ହିଅ ! ଆମେ ଦୁହେଁ ତୁମ ବାପା ଭଳି । ସଫାରର ଘୁଷା ଦୁଃଖ ସମସ୍ୟା ଓ ସମାଧାନ ସମ୍ପର୍କରେ ଆମର ବହୁତ ଜ୍ଞାନ ଅଛି । ଅତଏବ ଆମେ ତୁମ ଦୁଃଖ ଦୂର କରିବା ସକାଶେ କୌଣସି ନା କୌଣସି ଉପାୟ ବାହାର କରିପାରେୁ ।”

“ସମାଧ ! ବାସ୍ତବିକ ମୋର ଦୁଃଖ କରିବାର କୌଣସି କାରଣ ନାହିଁ । ତଥାପି ମୁଁ ମୋ ମନ ଭଲ ରଖିପାରୁନାହିଁ, ଏ କଥା ଠିକ୍ । କିନ୍ତୁ ଆପଣ ସେ ବିଷୟରେ ଚିନ୍ତା କରନ୍ତୁ

ନାହିଁ ।” ରାଣୀ କହିବା ମୋର କହିଲେ ।

ସମୟ କିଛି ମନ୍ତ୍ରୀ ଦୁଇଜଣଙ୍କୁ ଅନ୍ତର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ, “ଆମଦେଶରେ ଘରକୁ ଉତ୍ସୁକ କରିବା ଦିଗରେ କୌଣସି ନା କୌଣସି ଉପାୟ ବାହାର କରନ୍ତୁ ।” ଏହା କହି ସମସ୍ତ ଚାଲିଗଲେ ।

କିଛି ସମୟ ବହିଗଲା । ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ ଅନ୍ୟତ୍ର ବସି ଉପାୟ ଚିନ୍ତା କରୁଥାନ୍ତି, ଏଣେ ପରେ ରୁରକାମାନେ ରାଣୀଙ୍କ ଆଗରେ ଆଣି ଚାନ୍ଦା ରଖିଲେ । ରାଣୀ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଚାନ୍ଦା ପିଇବାକୁ କହି ନିଜେ ସେମିତି ବସିରହିଲେ । ପିଆଲାରେ ଚାନ୍ଦା ଥଣ୍ଡା ହେଉଥାଏ ।

ହଠାତ୍ ଗଛ ଉପରୁ କିଛି ଖସିଆସି ରାଣୀଙ୍କ ଚାନ୍ଦା ପିଆଲାରେ ପଡ଼ିଲା । ଚାନ୍ଦା ଛୁଟିକିଆସି ରାଣୀଙ୍କ ପୋଷାକରେ ପଡ଼ିଲା ।

ପରରୁରକାମାନେ ରାଣୀଙ୍କର ପୋଷାକରେ ଦାଗ ଲାଗିଗଲା ବୋଲି ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇପଡ଼ିବାର ଦେଖି ରାଣୀ ସେମାନଙ୍କୁ କହିଲେ, “ହେତେ ଦେଖ, ପିଆଲାରେ କ’ଣ ପଡ଼ିଛି ।”

ପରରୁରକାମାନେ ପିଆଲା ଭିତରୁ ଯାହା ଉଠାଇଲେ, ତାହା ଛୋଟ ପେଣ୍ଟୁଟାଏ ଭଳି ଦିଶୁଥିଲା । ରାଣୀ ତାହା ହାତକୁ ନେଇ ଦେଖିଲେ, ତାହା ଅତି କୋମଳ । ଗରମ ଚାନ୍ଦାରେ ପଡ଼ି ତାହା ଆହୁରି କୋମଳ ହୋଇ-

କେତେ କେତେ ସୁଖ ସୁଖ ସୁଖ ସୁଖ
କିଛି କିଛି କିଛି କିଛି କିଛି କିଛି କିଛି

କେତେ କେତେ ସୁଖ ସୁଖ ସୁଖ ସୁଖ
କିଛି କିଛି କିଛି କିଛି କିଛି କିଛି କିଛି

କେତେ କେତେ ସୁଖ ସୁଖ ସୁଖ ସୁଖ
କିଛି କିଛି କିଛି କିଛି କିଛି କିଛି କିଛି

“ଅହ ! ଏ ପୁଅ କେତେ ଚମତ୍କାର !
ଏହାରେ ପକ୍ଷୀ କୁଡ଼ି ଚାଲିଯାଇଛି, ତେବେ
କିଛି କେତେ ସୁଖମୟ ବସ୍ତୁ ସୁଖମୟ !”
କହିଲେ ଗଣି ।

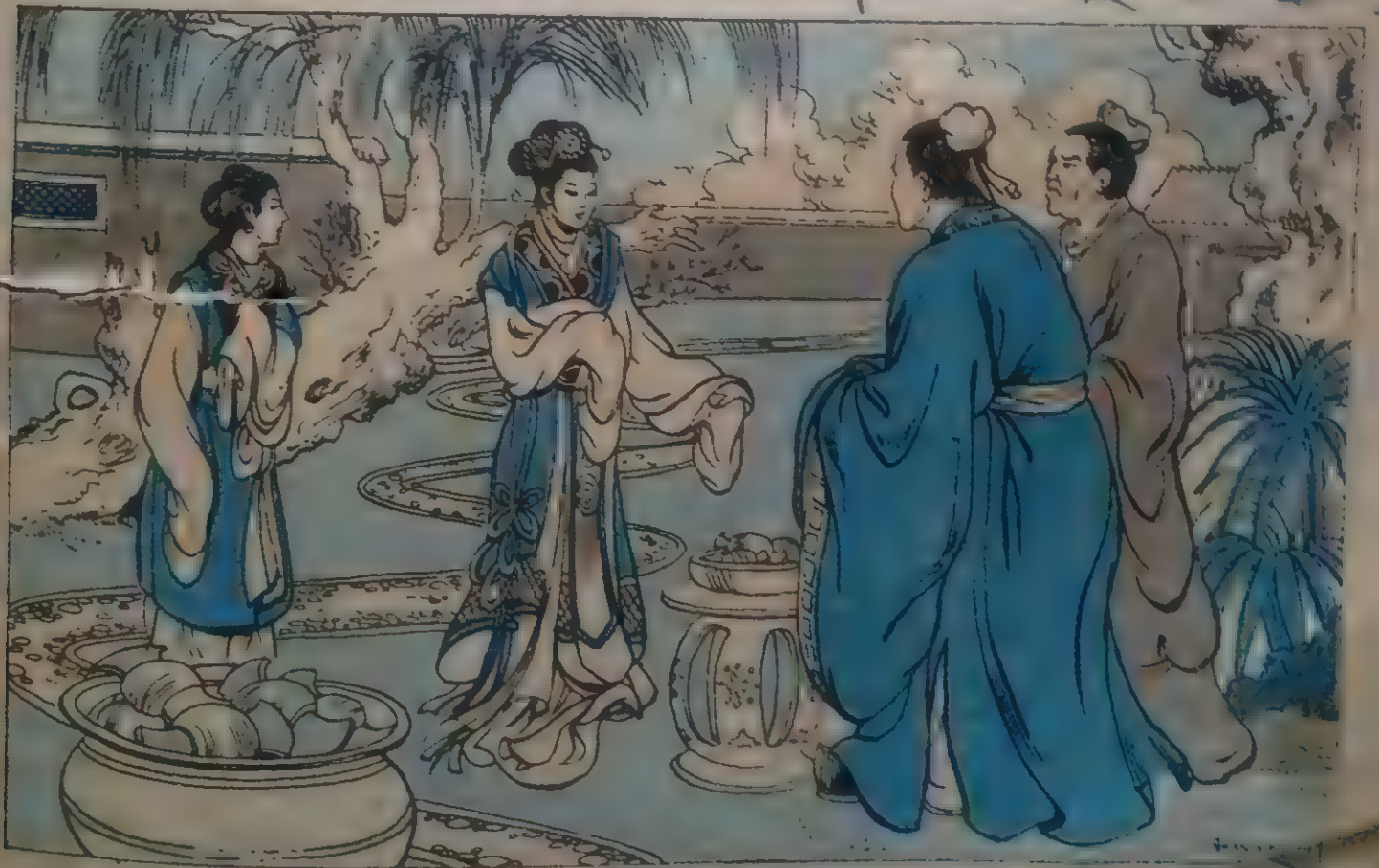
ପ୍ରଥମେ ପାଇଁ ତାଙ୍କ ମୁହଁ ଯେଉଁ ଢଳିବାର
ଦେଖି ପରିବ୍ରାଜକମାନଙ୍କ ଆନନ୍ଦ କହିଲେ
ନ ସରେ ।

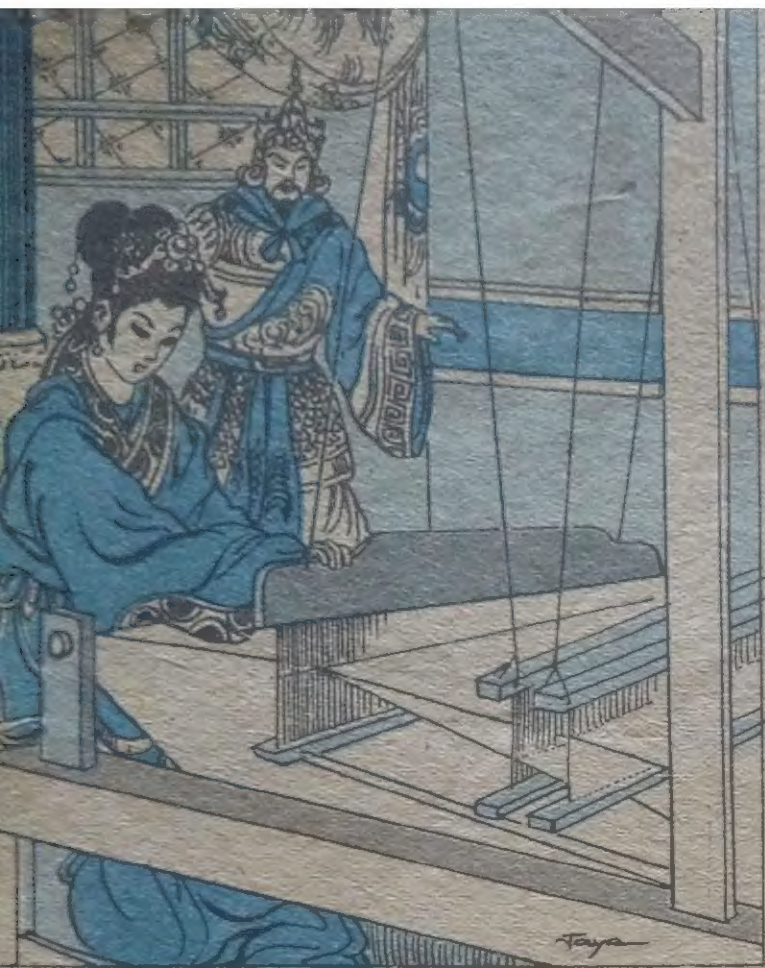
ଗଣିଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାନୁଯାୟୀ ପରିବ୍ରାଜକମାନେ
କେତେ ଶୁଭ ଶୁଭ ପେଣ୍ଡୁ ଫଳାଣି କରି ଆଣିଲେ ।

ଗରମ ଗରମ ପତ୍ର ସୁଖ ପତ୍ରରେ
କାହିଁକିକାହିଁକି ଗଣି ସେସବୁ ପେଣ୍ଡୁକୁ ଗରମ
ପେଣ୍ଡୁର ପକ୍ଷୀ ଲବ୍ଧି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ ଏବଂ
କେତେ ପୁଅ ବାହାର କରିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା
କଲେ । ଏହି ପରିବ୍ରାଜକମାନେ କାମରେ
ଲାଗିପଡ଼ିଲେ । ବହୁତ ଯତ୍ନାହ୍ନରେ ଗଣି
ସେମାନଙ୍କ କାମର ତଦାରଖ କରୁଥାନ୍ତି ।

ସୂର୍ଯ୍ୟାସ୍ତ ବେଳକୁ ବହୁତ ସୁଖ ସୁଖ
ହୋଇଯାଇଥାଏ । ଗଣି ରାଜଧାନୀର ସବୁଠାରୁ
ବଡ଼ ଶୁଭ ଶୁଭ ପେଣ୍ଡୁ ଫଳାଣି କରି ଆଣିଲେ ।

Pr. K. C. 1953

ଖୋଳାଯାଉ । ରାଣୀ ଖୁସୀ ହେବେ ।” ଆର-
ଜଣକ କହିଲେ ।

ସେତକବେଳେ ଜଣେ ସେବକ ସେଠାରେ
ପହଞ୍ଚି ସମ୍ରାଟ୍‌ଙ୍କୁ କହିଲା, “ପ୍ରଭୁ ! ରାଣୀ କାହିଁକି
ତାଙ୍କ କୋଠରୀରୁ ବାହାରୁନାହାନ୍ତି !”

“ଏତେ ବେଳ ହେଲାଣି, ସେ ବାହାରୁ-
ନାହାନ୍ତି ? ଏହା ତ ବଡ଼ ବିଚିତ୍ର କଥା !”
ସମ୍ରାଟ୍ ଚିନ୍ତିତ ହୋଇ କହିଲେ ।

ରାଣୀଙ୍କ କୋଠରୀ ଭିତରକୁ ଗୋଟିଏ ଗୁପ୍ତ
ପଥ ଥିଲା । ସମ୍ରାଟ୍ ସେହି ପଥରେ ଚାପି ଚାପି
ଯାଇ କୋଠରୀ ଭିତରକୁ ଅନାଇଲେ । ସେ
ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଦେଖିଲେ, ରାଣୀ ତନ୍ତରେ
ନିଜେ ଲୁଗା ବୁଣିଯାଉଛନ୍ତି ।

“ଦେଖ ଏ ସୂତା । ଏହି ସୂତାରୁ ଯେପରି ଲୁଗା
ବୁଣା ହୋଇପାରିବ, ସେହି ଅନୁସାରେ ଏକ
ତନ୍ତ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ସକାଳ ସୁଦ୍ଧା ମୋତେ
ଦେବାକୁ ହେବ ।”

ବଡ଼େଇ କାମରେ ଲାଗିଗଲା ।

ପରଦିନ ସମ୍ରାଟ୍ ମନ୍ତ୍ରୀ ଦୁଇଜଣଙ୍କୁ ଡକାଇ
ପଚାରିଲେ, “କ’ଣ, ରାଣୀଙ୍କ ମନ ପରିବର୍ତ୍ତନ
କରିବାର କିଛି ଉପାୟ ଭାବି ପାଇଲା ?”

“ଆଜ୍ଞା ! ବଗିଚାରେ କେତୋଟି ମୟୂର
ରଖାଯାଉ । ସେମାନଙ୍କ ନୃତ୍ୟ ରାଣୀଙ୍କୁ ଆନନ୍ଦ
ଦେବ ।” ଜଣେ ମନ୍ତ୍ରୀ କହିଲେ ।

“ବଗିଚାରେ ଗୋଟାଏ ସୁନ୍ଦର ସରୋବର

ସମ୍ରାଟ୍‌ଙ୍କ ଅଜ୍ଞାତସାରରେ ତାଙ୍କ ମୁହଁରୁ
ବିସ୍ମୟପୂର୍ବକ ଧ୍ବନି ନିର୍ଗତ ହେବାରୁ ରାଣୀ
ବୁଲିପଡ଼ି ଅନାଇଲେ । ରାଣୀଙ୍କ ମୁହଁରେ
ବିଷାଦର ଚିହ୍ନ ନ ଥିଲା । ସେ ଖୁସୀ ଥିବାରୁ
ଆହୁରି ସୁନ୍ଦର ଦିଶୁଥିଲେ ।

“ସମ୍ରାଟ୍ ! ମୋତେ କ୍ଷମା କରନ୍ତୁ । ଆପଣଙ୍କ
ରାଣୀ ହିସାବରେ ମୋର ଏଭଳି କାମ କରିବା
ଅସୁନ୍ଦର । ସେଥିପାଇଁ ଲୁଚାଇ ଲୁଚା ବୁଣୁଥିଲି ।
ମୋର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ, ଏ ଅଗ୍ରବ ସୂତାରେ ତିଆରି
ଲୁଗା ଆପଣଙ୍କୁ ଉପହାର ଦେବ । ମୁଁ ସବୁଦିନ
ଉଦାସ ରହୁଛି ବୋଲି ଆପଣ ଦୁଃଖ ପାଇଛନ୍ତି ।

ବଦଳରେ ଏ ଉପହାର ଦେବାକୁ ମୁଁ ମନସ୍ତ କରିଥିଲି ।” ଶ୍ରୀ କହିଲେ ।

“ଶ୍ରୀ, ତୁମେ ଶ୍ରୀ ଆଉ, ଏହାଠାରୁ ବଳି ଉପହାର ଆଉ କ’ଣ ହୋଇପାରେ ? କିନ୍ତୁ ଏ ସୁତା ପାଇଲ କେଉଁଠାରୁ ?” ସମ୍ରାଟ୍ ତମେ କେଉଁଠାରୁ ମୁଣ୍ଡ ଖୋଳାଉଥା’ନ୍ତି ଶ୍ରୀ । ହୋଇ ପଚାରିଲେ ।

ଶ୍ରୀ ସେଇଠୁ ସବୁ କହିଲେ । ତା’ପରେ ସେ ସମ୍ରାଟ୍‌ଙ୍କଠାରୁ ଗୋଟିଏ ଉଦ୍ୟାନ ନେଇ ସେଥିରେ ସହସ୍ର ବୃକ୍ଷରେ ସେହି ପେଣ୍ଡୁ ତିଆରି କରୁଥିବା ପୋକକୁ ପୋଷଣ କଲେ । ସେଥିରୁ ଯେଉଁ ବହୁମାନ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଲା, ତାହାହିଁ ରେଣମ ବସ୍ତ୍ର ।

ତେଣିକି ଶ୍ରୀ ସୀ ଆଉ କେବେ ମଧ୍ୟ ମନ-ମାରି ରହିବାର ଦେଖାଗଲା ନାହିଁ । ସେ ରେଣମ ସୂତାର ନୂଆ ନୂଆ ବସ୍ତ୍ର ତିଆରି କରିବା, ସେସବୁ ସୂତାକୁ ନୂଆ ନୂଆ ରଙ୍ଗରେ ରଞ୍ଜିତ କରିବା ଇତ୍ୟାଦି କାମରେ ବ୍ୟାପୃତ ରହିଲେ ।

ସିନା ବୁଝିଲେ କିଛି କାମ କରିବାର ସୁଯୋଗ ନ ଥିବାରୁ ଶ୍ରୀ ସୁଖ ପାଉ ନ ଥିଲେ । ରେଣମ ଆବଶ୍ୟକ କରାଯାଉ ତାହା କପରି ଉପସ୍ଥିତ ହେବାରେ ବ୍ୟବହୃତ ହେବ, ଏଣିକି ସେହି କେଉଁଠାରୁ ମୁଣ୍ଡ ଖୋଳାଉଥା’ନ୍ତି ଶ୍ରୀ ।

ହମେ ରେଣମ ବସ୍ତ୍ର ସମ୍ରାଟ୍ ଓ ଶ୍ରୀଙ୍କର ସବୁଠାରୁ ପ୍ରିୟ ପଦାର୍ଥ ରୂପେ ଆଦୃତ ହେଲା । ଯେତେବେଳେ ବହୁଳ ପରିମାଣରେ ବସ୍ତ୍ର ନିର୍ମିତ ହେଲା, ସେତେବେଳେ ଅମାତ୍ୟମାନେ ବି ସେ ବସ୍ତ୍ର ପାଇଲେ । କେତେବର୍ଷ ଭିତରେ ରେଣମ-ପୋକ ପୋଷଣ ଓ ରେଣମ ସୂତାରେ ବସ୍ତ୍ର ନିର୍ମାଣ ଗୋଟିଏ ବିଶେଷ ବ୍ୟବସାୟରେ ପରିଣତ ହେଲା । ଧୀରେ ଧୀରେ ଚୀନ୍ ବାହାରର ଦେଶମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ସେ କଳା ବ୍ୟାପିଗଲା । ଅଳ୍ପ ଯାଏ ଚୀନ୍‌ର ଲୋକେ ରେଣମ ବସ୍ତ୍ରକୁ ସେ ଶ୍ରୀଙ୍କ ନାମ ଅନୁସାରେ “ସୀ” ବୋଲି ଅଭିହିତ କରିଥାନ୍ତି ।

ଚନ୍ଦ୍ର-ପରିଚୟ-ପ୍ରତିଯୋଗିତା : ପୁରସ୍କାର ଟ ୨୫

ପୁରସ୍କାର ପରିଚୟୋକ୍ତ ଫେବୃଆରୀ ୧୯୮୦ ସଂଖ୍ୟାରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇବ

- ★ ଉଭୟ ଚନ୍ଦ୍ର ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ପରିଚୟୋକ୍ତ ଦୁଇ ଗୁରୁ ଯାତ୍ରାରେ ଲେଖା ହୋଇଥିବା ଏକ ପରସ୍ପର ସମ୍ବନ୍ଧିତ ହୋଇଥିବ ।
- ★ ତିସେମ୍ବର ୧୦ ପୃଷ୍ଠା ପରିଚୟୋକ୍ତ ସହସ୍ତକା ଦରକାର ।
- ★ ସର୍ବାଧିକ ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ପରିଚୟୋକ୍ତ ପାଇଁ ଟ ୨୫.୦୦ ପୁରସ୍କାର ପଠାଯିବ ।
- ★ ପରିଚୟୋକ୍ତ ସହ ପ୍ରେସକର୍ ନାମ ଓ ଠିକଣା ପୋଷ୍ଟକାର୍ଡରେ ଲେଖା ହୋଇ (ସେଥିରେ ଅନ୍ୟ କଥା ରହିବା ଅନୁଚିତ) ଜୟମାମୁଁ ଫଟୋ ପରିଚୟ ପ୍ରତିଯୋଗିତା କୋମାନ୍ସ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର, ମାଡ୍ରାସ-୬୦୦୦୨୭ ଠିକଣାରେ ଆସିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଅକ୍ଟୋବର ପ୍ରତିଯୋଗିତାର ଫଳ

ପ୍ରଥମ ଚନ୍ଦ୍ର : “ସୁଆଳିଆ ନିଶ ବିକଟ ହସ,

ଦୁଃଖୀ ଚନ୍ଦ୍ର : ଦେଖି, କୁଳା ମୁଖ ଉପେ ବିରସ ।

ପୁରସ୍କାର ବିଜୟିନୀ : କୁମାରୀ ଶାନ୍ତି ନନ୍ଦ, ପୁରୀ ।

ବିଜୟିନୀଙ୍କୁ ଅଭିନନ୍ଦନ; ସମସ୍ତ ପ୍ରତିଯୋଗୀଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ।

ସେ ଯାଏ ଶାନ୍ତ ଓ ସ୍ଥିର ଥିବା ଅନନ୍ତ
ନୂତନ ହୋଇ ଦେଲେ ଏହି ଅଭିଶାପ :
ନନ୍ଦୁଷ ଯେତେବେଳେ ଏହି ଅବବେଳା
ଓ ଭୁବନ ଭାବରେ ନିଜ ପାଦକୁ ବ୍ୟବ-
ହାର କରନ୍ତି, ସେ ପାଦଦ୍ୱାରା କୌଣସି
ଜୀବରେ ପରିଣତ ହେବା ଦରକାର ।
ସତେ ସତେ ସ୍ୱପ୍ନରେ ପରିଣତ ହୋଇ
ନନ୍ଦୁଷ ସ୍ୱର୍ଗରୁ ଖସିପଡ଼ିଲେ ।

ତେବେ ଈମାଶୀଳ ଅନ୍ତଃ କହିଲେ କି
ଭବିଷ୍ୟତରେ ସେ କଣେ ମହାପୁରୁଷଙ୍କ
ହସ୍ତରେ ଫଳରେ ଶାପମୁକ୍ତ ହେବେ ।
ବହୁଦିନ ବିତିଗଲା । ପାଣ୍ଡବମାନେ ବନ-
ବାସ କରୁଥିବା କାଳରେ ଦିନେ ନନ୍ଦୁଷ-
ସ୍ୱପ୍ନ ଭାମକୁ ଗୁଡ଼ାଇ ଧରିଲା ।

ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଘଟଣାସ୍ଥଳରେ ପହଞ୍ଚି ଭାମକୁ
ପାଶମୁକ୍ତ କରିବା ନିମନ୍ତେ ସ୍ୱପ୍ନରୁପୀ
ନନ୍ଦୁଷକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଅନ୍ତେ ଯୁଧିଷ୍ଠିର
ତାଙ୍କ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେଲେ ସେ ତାହା
କରିବେ ବୋଲି କହିଲେ । ଯୁଧିଷ୍ଠିର
ପ୍ରଶ୍ନର ଯଥାର୍ଥ ଉତ୍ତର ଦେବାରୁ ନନ୍ଦୁଷ
ଭାମକୁ ମୁକ୍ତ ଦେବା ପରେ ପରେ ନିଜେ
ସ୍ୱପ୍ନଦଶାରୁ ମୁକ୍ତ ଭଲ କଲେ ।